

EGYETÉRTÉS

Belföldi árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztési főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Közvás-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Hódító Vilmos.

Budapest, november 21.

Százszor megmorgogják, százszor újra megszeretik Vilmost, a németek hódító császárját. Hogyha tegnap Bukaresttől Londonig minden gyilkos Simplicissimus-ágyut nekiszegeztek, hogy kinevessék, mert úgy beszélt, mint egy új Mózes, aki a Hóreb hegyén égő csipkekorban látta az öreg istent s egyenesen az ő kezéből vette át koronáját és jogarát — holnap már meg kell neki bocsájtani, mert nincs az a Bebel, aki több tüzzel tudná lelkesíteni a tömegeket, mint a német császár. Ha tegnap lesajnálták II. Vilmost, mert császári kézzel akarja átgyurni az esztétikát és a császári dolgozószobából akar törvényeket diktálni a német irodalom és művészet korifeusainak — holnap már lelkesedni kell érte, mert Konstantinápolyban és Kairóban, vagy ahova külföldön éppen eljutott, beáll nemzete első kereskedelmi utazójának, aki úgy feldicséri a német ipari termékeket, mintha províziót kapna a gyárosoktól. Egyszer felhőkben járó idealista, aki naiv, mint egy kispap, másszor praktikus üzletember, aki agít és dolgozik, mint egy fizetéses kereskedelmi ágens: ez teszi komikussá is, irigyelni és szeretni valóvá is Hódító Vilmost, a németek császárját.

Most azt olvassuk róla a berlini

ujságokban, hogy a restaurált opera előcsarnokában maga elé citáltatta az összes munkásokat, beszélt hozzájuk s aztán a sok száz munkás mindegyikével kezét szorította. Hiszen kicsi dolog és nincs kizárva, hogy a robot-kézszerítők után éppen úgy órákig mosta császári kezeit, mint nálunk egy-egy kortes-ut után a nagyságos képviselő vagy jelölt ur. De vajjon fontos-e az, hogy hány fürdőt vett a császár a munkásokkal való parolázás után? Nekünk úgy rémlik, az a fontosabb, hogy II. Vilmos belemeleg az ilyen verejtékszagu testgyakorlatba, noha annyi oka sincs rá, mint egy korteskedő magyar képviselőnek. Végre is, ő nem akar magának egy mandátumot föltétlenül s néhány kellemtelen kézszerítés árán olcsóbban megszerezni. Ő megengedhetné magának, mint annyi koronás kollégája, hogy egy kollektív császári kéziratot jó magasról és jó messziről fejezze ki legfelsőbb elismerését a derék operaházi munkásoknak. Ez kényelmesebb, szokásosabb és feltétlenül tisztább eljárás volna. De ő nem kéziratot, hanem szemtől-szembe áll a munkásokkal, beszél hozzájuk, mintha trónbeszédet mondana nekik és azután munkás-cerélet tart, amelynek végeztével kezel az egyszerű munkásokkal, mintha legalább is delegátusok volnának. Azaz hogy nem is bizonyos,

hogy a delegátusok mindegyikének jár a felséges parola.

Bizonyára nem kell lojális görcsöket kapni, mert a német császár így le tud ereszkedni. Az a szomorú, hogy az ilyen leereszkedést egyáltalán észre kell venni. De a Harun al Rasid és a Mátyás király nép közé vegyülni tudásától a merev spanyol etikettig rettentő eltávolodás történt uralkodók és népek között. Az uralkodók sokkal nagyobbak, a népek sokkal kisebbek lettek, legalább a bizantinus közfelfogásban. Akik a népek és az uralkodók között állanak s akik gyakorta eltakarják a nép elől az uralkodót s az uralkodó elől a népet: el tudták hitetni mindkét faktortal, hogy az a jobb, ha sohasem találkoznak. Nem is igen ismétlődött azóta, hogy népek az ő uralkodóikat megrendjelezték volna a „nagy” vagy „igazságos” jelzővel. És az sem igen ismétlődött azóta, hogy a népek igazán és közvetlenül érezték volna egy-egy koronás vezér emberi szívének melegségét. De bizonyos, hogy ma már a levegő-öghöz közelebb lehet férközni léghajókkal, ellenben az uralkodók alakja messzebb van, semhogy közönséges ember megközelíthetné trónjukat. Ha egy uralkodó kecsin elhajt a népek sorfala között: az is csak kényeszerhelyzet. Az uralkodó, miután ő is csak aszfaltozott vagy kövezett utcákon juthat el a palotájába, kénvtelen

A becsület határán.

Írta: Timár Szaniszló.

(Utánnyomás tilos.)

Irodából ment haza lehorgasztott fővel és igen csunya hangulatban. Főnöke nem volt rossz ember s megbecsülte alkalmazotóját, de szigorúan megkövetelte, hogy mindenki teljesítse a kötelességét. A mulasztásokat megróttá és a figyelmetlent, vagy kötelességmulasztót kegyetlenül összeszidta. Már pedig Miklósnak, a történet hőségnek, ma bőven kijutott a szidásból. Egy számlát elfelejtett a főkönyvből kiírni és egy megbízást elfelejtett teljesíteni. Azért a főnöke mindennek elnevezte, csak okos, figyelmes és kötelességtudó tisztviselőnek nem. S valami fenyegetésféle is kiszaladt a száján, hogy így, meg úgy, ha az ilyes ismétlődik...

Pedig, ha ezt az állását elvesztené, baj volna. Oly nehezen lehet állást kapni manapság, hogy hónapokig koplalhatna, ha elcsapnák.

Dolgozni sem szeretett bizonyos idő óta, holott annak előtte öröme telt a munkában. De akárhogy dolgozott is, nem tudta vinni semmire. Sem valami értékest beszerezni, sem megtakarítani nem tudott.

Nézte, amint hintók robognak és autók száguldanak. És mindegyikben egy, vagy két elégedett arcú férfi, vagy nő, aki azt a fényűzést engedhetta meg magának, hogy nem járt gyalog.

— Milyen boldog emberek, — gondolta magában. — Menyőbe is! Mily más világ

volna, vagy milyen szemmel néznék a világba, az utcái forgalmra, az emberekre, ha véletlenül egy esomó pénz hullana az ölembe. Hány embert segít szerencséjéhez a véletlen. Hányan fektüsznek le szegényen és ébrednek gazdagon, valamely váratlan örökség, vagy fönyeremény folytán. Csak én volnék arra kárthatva, hogy örökké szegény ember maradjak!

E pillanatban, mintha menydörgést hallott volna, vagy villám csapott volna le előtte, úgy hökkent vissza. Egy számozatlan kocsi robogott el előtte s a kocsiban, ülőt megismerte.

— Tessék, — mondotta, tovább füzve gondolatait, — számozatlan kocsiban ül ez is. Sohasem volt rendes foglalkozása. Nincs élő ember a világon, aki meg tudná mondani, miből él. Pedig jól él. Bőségben, gond nélkül. Tudom, hogy gazságaiból pénzel, csak azt nem tudom, micsoda jövedelmező gazságokat eszel ki? Én sem riadnék vissza valamely elsőrangú gazságtól, ha tudnám, hogy nagyobb vagyonhoz juttatna. De nincs egyetlen eszmém, egyetlen gondolatom sem. Milyen nevetséges is lehetek. Amolyan „in sich” gonosztévő vagyok, aki szeretne valami rosszat elkövetni, de nincs hozzá eszem és leleményem.

Tovább ment és törte a maga kis eszét rajta, mily gonosztettet követhetne el, mely vagyonhoz juttatná és mégsem ütköznék össze a büntető törvénykönyvvel. A lopás, betörés, vagy rablás gondolata nem háborgatta. Vagy volt lelke mélyében valami maradvá-

nya a tisztességnek, vagy jóra való szüleire, makulatlan familiájára gondolt és nem akart szegényfoltja lenni a családnak. Lehetett az is, hogy félt a börtöntől. Nem sokáig elemezte ezt magában. Csak arra az ismerősére gondolt, aki imént számozatlan kocsiban robogott el előtte s akit szintén sohasem vont felelősségre a törvény, noha mindig ravasz gonoszágokból élt.

Egyszerre megállt egy ház kapuja előtt. Egy igen elegáns hölgy állt a kapubejárásban, aki lecsuszott fátyolát igazította. Boldog isten! Egy szempillantás alatt megismerte a nőt. A gazdája felesége volt. A következő pillanatban a nő teljesen eltakarta arcát a fátyollal s kilépett a kapun. Miklós szemmel kísérte. Lehet, hogy az asszony is észrevette őt, mert értelen elfordította a fejét. Azután sietve ment tovább.

— Mit keresett itt, ebben az órában ez az asszony? — gondolta s tünődve nézett a nő után. — Mi dolga volt ebben a házban? És miért takarta el oly szorgosan az arcát?

Amint így álldogált ott és gondolkozott, észrevette, hogy ugyanabból a házból egy férfi jö ki. A férfi szintén körül nézett a kapuban. Azután tovább ment.

Most már világos volt Miklós előtt a dolog. A férfit is ismerte. Főnöke házának egyik barátja volt, akit gyakran látott asszonyának és gazdájának társaságában. Bizonyos volt a dologban. Látta az összefüggést. Főnöke feleségének itt légyottja volt ebben a házban.

Lobot vetett Miklós agyában a gonosz gondolat.

ott elhaladni a misera plebs kíváncsi sorfala között. De hogy a korona viselője maga menjen a nép közé, maga beszéljen hozzá és maga parolázzék vele: az olyan vakmerő ujtás, hogy csak a szeszélyes, a bátor, a kiszámíthatatlan Vilmos próbálkozhatik vele.

De ő mer is vele próbálkozni. Lehet, hogy Hódító Vilmos minden vasárnap szerencsételti látogatásával az istent, aki állítólag nagyobb ur nála, de ezt a látogatást ő paralizálni tudja azzal, hogy az egyszerű munkások között is ellátogat. S ha az istennél való vasárnapi látogatásain mulatnak is a felvilágosodottabb németek, de a munkások között való látogatásával eléri Hódító Vilmos, hogy az isten is mosolyogjon reá, mint aki en kedve telik. Hogy az isten segít-e az uralkodón, a portugál eset óta nem egészen bizonyos. De hogy a munkások szíve segít rajtuk, azt Vilmostól megtanulhatnák összes koronás kollégái.

Budapest, november 21.

A képviselőház ülése. A képviselőház legközelebbi ülése holnap, kedden délelőtt tíz órákor lesz. Napirend: a polgári perrendtartás részletes vitája.

A belgrádi követünk távozása. Mint Belgrádból jelentik nekünk *Masaryk* telepezése óta gróf Forgách belgrádi követ helyzete nemcsak politikai szempontból, de a társadalmi életben is lehetetlen lett s itt biztosra veszik, hogy visszarendelése csak rövid idő kérdése. Politikai körökben valószínűnek mondják, hogy közvetlenül *Szimics* nyugdíjazása után gróf Forgách elhagyja a belgrádi követséget.

A képviselőház bizottságaiból. A közgazdasági bizottság november hó 22. napján délután 5 órákor a képviselőház II. számú termében ülést tart. Tárgy: Az Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársasággal kötött egyezmény beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslat.

A magyar nyelv a perjogi javaslatban és a nemzetiségek.

Irta: **Herczegh Mihály**, egyetemi tanár.

Budapest, november 21.

POP Cs. István, országos képviselő, a nemzetiségek sérelmét látja abban, hogy a perrend 137. szakasza a perjogi beadványokra nézve a magyar nyelvet teszi kötelezővé. Ráfogja, hogy beleütközik a nemzetiségek garanciális törvényeibe.

A nemzetiségek garanciális törvénye, mely az ő kardinális jogait biztosítja, az 1868: XLIV. törvényezék.

Ez a törvény a legmesszebb menő engedményeket nyújtja a nemzetiségeknek, egyeseknek, társulatoknak, hitfelekezeteknek, egy-egy közhatalos közegében, mint a közhatalosokkal való hivatalos érintkezésben.

A közhatalmi szervek működésére nézve kimondja e törvény, hogy minden magyar honos, bármily nyelven beszél is, magyar állampolgár; hogy az államnyelv a magyar; hogy az országgyűlés mindkét házának tanácskozási és ügykezelési nyelve a magyar; hogy a kormányzó hatalom közegének hivatalos nyelve a magyar; hogy az államkormány által kinevezett bíróságok nyelve kizárólag a magyar, tehát az állami igazságszolgáltatás, illetve a perjogi beadványok nyelve is; s hogy a magyar kormány a közös miniszterekkel való érintkezésben a magyar nyelvet köteles használni. Ezt köteles használni most már a közös hadsereg bármely parancsnokságához intézett megkeresvényeiben is. (1830: VIII. t.-cz. 1893. évi 2963. sz. miniszteri rendelet.)

A magyar kormánynak alája rendelt összes királyi hatóságok, bíróságok, hivatalok, közigazgatások, állami vállalatok, egyetemek hivatalos ügyviteli, ügyintézési, ügykezelési nyelve kizárólag a magyar. A törvényhatóságok jegyzőkönyveiket magyarul kötelesek vezetni, csak e mellett vezethetik más nyelven is. Az állami közigazgatás szükséges nyelvi egysége csak a községekben van feláldozva, amennyiben itt a törvény a jegyzőkönyvi, vagy ügykezelési nyelv meghatározását a községi képviselőlet belátására bizza.

Bátran mondhatjuk tehát, hogy a hiva-

talos Magyarország az 1868. évi nemzetiségi törvény alapján áll. Nem az a célja, hogy a különböző nemzetiségek a magyarságba beolvasszassanak; hanem az, hogy a más ajku állampolgárok, illetve magyar honosok közt a jó viszony és nyugalmas együttélés előmozdítottassék, fentartassék.

Béke és szeretet a jelszavunk jóindulatu nemzetiségi honfitársainkkal szemben. De határozott erély és tevékenység a tulzók irányában, kik más ajku honfitársainktól csak nyugalmukat rabolják el.

Maradjunk nemzet oly értelemben, mint ezt az 1868. évi nemzetiségi törvény bevezető szavai mondják, — hogy Magyarország összes honpolgárai az alkotmány alapelvei szerint és politikai tekintetben egy nemzetet képeznek, az osztatlan és egységes magyar nemzetet, melynek a hon minden polgára, bármely nemzetiséghez tartozzék is, egyenjogú tagja.

Itt van elismerve a magyarság szupremáciája, a magyar nemzeti egyéniség.

A nyelvkérdés közegyetértéssel van megállapítva a törvényben azzal, hogy a törvényhozás és közigazgatás, valamint az államhatóságok nyelve is, illetve az államnyelv, állami bíróságok nyelve a magyar. — Ez a lényeg, ez az a megingathatlan pont, az a sziklaszirt, melyen, ha megállunk rendületlenül, érett megfontolás után, esetéről esetre minden előforduló nemzetiségi kérdést tisztába hozhatunk, elintézzhetünk; mert ezek most már inkább czélszerűségi kérdések.

Közös államnyelv, közös törvények, közös szokások, közös kultúra és közös história nélkül egy ország területén csak népek lakhatnak, de nemzetet, hazát nem alkothatnak.

A törvény biztosítja a magyar fajnak azt az előnyt, hogy ha kimondjuk e szót: magyar nemzet, husz millió embert értünk alatta. A magyar nemzet ez országban él, fejlődik, uralkodik, mint nemzeti egyéniség rá is nyomja erre az államra a maga egyéniségének individualizmusának bélyegét. — Csak ezer formai kereteken belül adhat helyet a nemzetiségi speciális törekvéseknek.

A magyarságnak azon jogát, hogy ezen államot saját fészékének tartja, senkisémet vonatja kétségbe. El kell ismerni minden nemzetiségnek, hogy e hazában a magyarságot illeti a vezérszerep. — Ez a föld itt a mi földünk. Mi teremtettük rajta államot, mi

— Hopp! Megfogtam az eszmét. A véletlen itt egy titok nyomára vezetett. Megtudtam valamit, amit értékesíthetek. Mit? Es hagyjam kiaknázatlanul a dolgot? Mennyit adna érte ez asszony, ha nem fedeztem volna föl féltve őrzött titkát? A botránytól, a fölfedeztetéstől, a férjtől való rémület bizonyára bőkezűvé tenné. Gazdagok is. Pimészul gazdagok. Hátha most megadóztatnám ezt az asszonyt s hallgatásomat pengő aranyakkal vásároltatnám meg?...

Elgondolkozott. Egész teljességében a hirtelen fölmerült terv becselenségét nem tudta megmérni. De a sejtelem utólrte, hogy az ilyen zsarolás végtelen nagy alávalóság. Azonban felizgatott elméje már csak a sok, igen sok pénzzel foglalkozott, amelyet ily módon szerezhetett. Látta képzeletében az ezreszeket a levegőben libegni-röpdösni. Megmérte a változást, melyet valamely tekintélyes vagyon teremthetne életében. Csak arzátlanságra, csak erős szemtelenségre volt szüksége, hogy a röpködő ezreszeket csakugyan megragadhassa.

— S miért le tenném? — gondolta, — hisz soha senkisémet vitte semmire, aki szemérmesen lesütötte a szeméit, a tisztesség és becsület törvényeire gondolt, amikor megérkezett a pénznek forrásához. Vagy talán becsületes munkából akarok meggazdagodni? Abból a keresetből akarok félretenni, garast garasra rakni, amiért napestig dolgozom? Hisz ezt mind megemészti a koszt, kvártély és mosás! Ej!... Hisz csak arról van szó, hogy egyszer, egyetlen egyszer küzdjem le velemszülettet féltékenységemet, mely eddig minden becselenségtől visszatartott. Csak

egyetlen gazságot kell elkövetnem. Aztán, ha pénzem lesz — sok pénzem — visszatérhetek a morálhoz, noha nem vagyok tisztában vele, mi az a morál a maga lényegében és veszszek meg, ha akad ember a világon, aki világosan kifejezhetné, mi az a morál?

*

Egész éjjel lázban égtek az idegei és nem tudta szeméit lehunyni. A pénz démonja mindig ott guggolt ágya előtt. Csáhitgatta, majd megint riasztgatta, Vérkeringése gyorsabb, szívének dobogása erősebb lett. A véráram hevessége majd hogy meg nem repesztette agyvelejét. De minél tovább gondolkozott, annál szilárdabbá lett a szándéka, hogy az alkalmat, mely ime: magától kínálkozott, nem mulasztja el és el nem tér a hirtelen és gyors vagyonszerzés útjáról, mely megnyílt előtte.

Fölkelt és lámpát gyújtott. Éjfél régen elmúlt. A házban mindenhol halálos csönd. Még az utcáról sem hallatszott be semmi zaj. Mintha minden kihalt volna. Csak nagy ritkán robogott el a ház előtt egy elkésett bérkocsi, melynek dübörgése a tűnődő ember minden idegszálát viharzásba hozta. Aztán megint csönd lett. Nagy, mély és halálos csönd. Mäskor is meglepte őt az álmatlanság s ilyenkor a magános utcában szünter nagy volt a csönd. De ilyen félelmes még nem volt a némaság soha. Ugy tünt föl előtte, mintha azért támadt volna ez a roppant csönd, mert a természet gyászolni akarná azt a becsületet, amely most hal meg, noha még most is hitte, hogy senki sincs tisztában azzal, mi a becsület. Csak annyit érzett, hogy

— noha definiálhatlan — mégis van valami pozitív dolog, amit becsületnek neveznek, ha homályos sejtelem gyanánt él is a lelkekben s csak ilyen válságos pillanatokban válik tudattá.

Mindegy! Fojtogatta ugyan ez a tudat, de mégis leült levelet írni. A fogalmazványokat néhányszor összetépte. Végre elkészült a gyalázatos fogalmazvány. Az asszonynak ezimezte. Kifejtette benne, hogy látta őt kijönni abból a bizonyos házból, ahol Kalmár Mihálylyal szerelmi légyottja volt. Megléste őket és látta a nő szeretőjét, Kalmár Mihályt, s távozni a házból rövid idővel azután, amikor a nő lefátyolozottan ment ki a kapuból. Ő a titkot megörzi és sem a férjnek, sem másnak nem mondja el. De diszkréciójának árát ötvenezet koronában állapítja meg. Gondoskodják a nő róla, hogy ő ezt az összeget kézhez kapja s akkor a titok örök időkre titok marad. Aláírta olvashatóan a nevével s a levelet legárta.

*

Ezt a levelet főnöke feleségének kezébe akarta csempészni. Majdnem mindennap megtörtént, hogy a fiatal asszony az irodában megjelent s egyet-mást elintézett a férjével. Az is megese, hogy a főnök nem volt az irodában s olyankor az asszony az alkalmazottaktól kérdezte, hol a férje? Ilyen pillanatot akart Miklós kilesni, hogy a nőnek átadhassa a levelet.

Sápadtan, az izgalomtól és álmatlanságtól kimerülten ment másnap irodába. Utközben is és azonközben is, hogy íróasztala mellett helyet foglalt, heves szívdobogás fojtogatta. Érezte, hogy hol a szíve, hol az agya

védjük meg létét, mi vittuk vissza szabadságát, miénk benne a vagyon és értelmiség tulajdonosa. Van tehát okunk, van jogunk saját honunkat, édes hazánkat úgy rendezni be, amint akarjuk.

Vezérszerepet vinni az itt lakó nemzetiségek közt olyan hivatás, mely egyik legméltóbb tárgya nemzeti aspirációknak, nemzeti díszességünknek.

A multban is megvolt mindig a mi édes hazánknak magyar jellege, mely különösen kidomborodott a hivatalos latin nyelv kiküszöbölése által. A történelmi előzmények körtekezménye a jelen állapot. Itt birtokon belül vagyunk. Nekünk ehhez és a történelmi alapozás kell erős erővel ragaszkodnunk. Ez a birtokon, belüli állapot, a történelmi mult és ezek alapján a hazafias szellem, melylyel honához, szülőföldjéhez minden honos ragaszkodik, oly három tényező, melyek mellett Magyarország bármily nemzetiségi fészkelődésekkel és izgatásokkal szemben a jövőben is kellő életerővel bírhat.

Ujabb százmilliók a hadseregbe.

Khuen és Székely kompromisszumot keres.

A szabor megnyitása előtt.

Budapest, november 21.

A magyar kormány egy lélegzetvételre elintézte Bécsben a közügyek ez évi s a következő hosszú évsor terhes millióit. A delegáció záróülésén a király parancsára megkapta az országos bizottság gyors és prompt szállításaért a legfelső köszönetet, de már ennek előtte a közös miniszteri értekezleten a miniszterelnök és pénzügyminiszter hozzájárult a hadügyi kormányzatnak, beleértve a tengerészeti parancsnokságot, sok százmillió követeléseit, amikre szükség van a hadsereg harcalképességének fejlesztésére s a Dreadnoughtok építése céljából. Állítólag a több évre felosztott programból kilenczven millió, csak kilenczven millió esik a jövő esztendőre. A nemzet igényeinek kielégítéséről természetesen szó sincs, sőt az új véderő törvény is csupán

felé kongesztívó vannak. Vagy a balsikertől való félelem dult benne, vagy a becsület sejtelmével való viaskodás okozta a lelki viharzást. Maga sem tudta, miért fél, miért retteg? De minden ajtonyítás megrázta lelke mélyéig és minden alaknak az irodában való megjelenése szinte pánikszerű félelembe ejtette. Várta, egyre várta a főnökné megjelenését.

Azonban, mintha az ördög incselkedett volna vele. Sem a főnök, sem a főnökné nem jött el az irodába. Ez még nem történt meg, mióta Miklós itt alkalmazva volt. Este hazatért s véletlenül a tükörbe nézett. Mily dult volt az arca! Mintha minden vonását kiforgatták volna. Valósággal ocsmánynak tűnt föl önmaga előtt.

— Hát ilyené lesz az ember, ha becsfelenné válik? — kérdezte még jobban sápadozva önmagától.

És másnap sem jött be az irodába sem a főnök, sem a főnökné. Az alkalmazottak nem tudták elképzelni, mi történt?

— Alighanem beteg a gazdánk, — mondogatták. De Miklós idegeinek feszültsége egyre nagyobb és gyötrőbb lett. Gyakran kisesett a toll reszkető kezéből s önmagát melten ragadta néhányszor attól való félelmében, hogy mekkora megreped. A levelet azonban ott szorongatta zsebében s tántoríthatlan szándéka volt, hogy értékesíti.

A harmadik napon a főnök távolmaradásának titkát egyik kollégája, a főkönyvelő, Miklósnak a fülébe sugta.

— Tudod, mi az ujság, Miklós?

Miklós feszülten nézett rá.

— A gazdánk válik a feleségétől.

1912-ben lépne életbe. A delegációkat már január elejére összehívják, de előzetesen december végén egy három hónapos indemnitást kell megszavazniok. A mostani magyar delegáció kiválóan hajlékonyan bizonyult, minélfogva a kabinet újat nem is fog választani. Ennél különhet amugy sem kaphat.

A képviselőházat még mindig a perrendtartás foglalkoztatja, de csütörtökig a részletekkel is végezni fog, mert péntekre már alkalmasint az indemnitást fogják napirendre tűzni. A miniszterelnök és az igazságügyminiszter minden eszközzel azon fáradsnak, hogy a merkantilista és az agrárius álláspont között valamely áthidalást hozzanak létre. Hír szerint van is már valami újabb (ez már harmadik) formula, amelyben kompromisszumhatna a két tábor. Az ellenzék azonban hajthatátlan, s így aligha fog más hátra maradni, mint az, hogy a kormány a többség segítségével a vitás 29., 30., 31. és 32-ik szakaszokat visszautaltatja majd új szövegezés céljából az igazságügyi bizottsághoz, hogy magát le ne szavazzassa, míg a többi szakaszt (790 van!) letárgyalatrá.

Nem lehetetlen, hogy még az indemnitás előtt a bitumenekről és a kálisók, a fehér foszfor tilalmáról, valamint a szerb kereskedelmi szerződésről szóló javaslatokat véteti elő a miniszterelnök abban a reményben, hogy ezeket a Ház egy-két ülésen tető alá juttatja. Karácsonyig azután az indemnitást és a bankszabadság meghosszabbítását kellene elfogadnia a parlamentnek, nehogy kettős exlexbe jussunk január elsején. Az ellenzéki pártok már a legközelebb értekezleteket tartanak s ekkor dől el milyen harci taktikához folyamodnak. Ha a küzdelmet proklamálják, akkor semmi kilátás sincs arra, tekintettel az időrövidsége, hogy a kettős törvényenkívüli állapot reánk ne következzen. A jövő év elejét, ha minden elég jól megy, a költségvetés tárgyalására szánja a kormány. A javaslattal karácsonyig okvetlenül végez a

Menykőcsapás a viharzó égből nem dőbenthetette volna meg jobban Miklóst, mint ez. Szótlanul, szájtátva, karikára húzott, bamba szemekkel nézett a suttogóra.

— Miért? — kérdezte végre kimondhatlan izgalomban.

— Azt mondják, az asszony Kalmár Mihályba belészeretett. Ezt meg is vallotta az urának, aki beleegyezett a válásba.

A következő pillanatban történt valami, ami az egész irodaszemélyzetet megdöbben-tette: Miklós kacagni kezdett. Harsogva, szinte tébolyító süvöltéssel nevetett, hogy az ablakok megrendültek és mindenki kíváncsian körülfogta. Valósággal örületes kacagás volt.

És amikor Miklós hazatért, első dolga volt a levelet elolvasni s azután a tükörbe nézni. S megint kacagott oly harsogva, mint az irodában. Önmagát kacagta ki, hogy ime, egyetlen egyszer volt egy becsstelen gondolata, melyből könnyen meggazdagodhatott volna s ezt is pocékká tette egy nő nyíltsága és őszintesége. Beléacagzott a tükörbe, mely kiforogott és dult arcvonásait verte vissza. De hirtelen elnémult s halkán, mintha a kérdéstől maga is rettegott volna, önmagától kérdezte:

— Ki mondja meg már most: épp oly becsstelen vagyok-e, hogy tervem meghiusult, mint amilyen lettem volna, ha tervemet végre tudtam volna hajtani?...

És sokáig állt a tükör előtt s bambán, halványra váltan hámult bele, mintha a tükörképtől várta volna a választ a nagy kérdésre...

pénzügyi bizottság, a plénum pedig a delegációval parallel fog ülésezni, hogy a budget a provizorium ideje alatt törvényerőre emelkedhessen. A jövő évi ujonczjavaslatok, amelyek az eddigi létszámot állapítják meg, ezek szerint csak a tavasz vége felé kerülhetnek majd napirendre.

Holnap nyílik meg az ujonnan választott horvát országos gyűlés, még pedig éppen nem a béke jelében. A bán husz egynéhány hívótól eltekintve a pártokat igen feltűztele az a hír, hogy a szabort még a mandátumok igazolása s a magyar képviselőházba küldendő követek megválasztása előtt királyi kéziratral el akarják napolni. A harcziás hangulat fölkeltéséhez nem kevésbé járult hozzá a miniszterelnök legutóbbi horvát vonatkozásu beszéde is, amely a horvát tülzöknak sehogysincs inyere, mert ők egyszerűen azt vallják, hogy nem lehet oly programot hozni, amely a magyar közvéleményt is kielégítse s a horvátoknak is megfelelőjen. Ha a bánnak a holnapi ülésen komolyabb bántódása nem esik, ugy ezt csak annak köszönheti, hogy mint királyi biztos fog ott megjelenni s az ő megsértését ugy büntetik, mint a fel-ségsértést, drákói szigorral. A horvát helyzet javulására ez idő szerint semmi remény sincs.

Közös minisztertanács.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök vasárnap reggel, Lukács László pénzügyminiszter pedig már szombaton este Bécsbe érkezett, hogy a delegáció záróülésén megjelenjenek és résztvegyenek a vasárnap tíz órára tervezett közös miniszteri konferencián.

Vasárnap reggel a két miniszter között rövid tanácskozás volt, majd a pénzügyminiszter Stürgkh osztrák közoktatásügyi miniszter rövid látogatását fogadta, azután átmentek a külügyminiszterium palotájába, ahol gróf Aehrenthal külügyminiszter elnöklésével megkezdődött a közös miniszteri tanácskozás, amelyen a magyar miniszterelnökön és pénzügyminiszteren kívül báró Bionerth osztrák miniszterelnök, Bilinski lovag osztrák pénzügyminiszter, a három közös miniszter és gróf Montecuccoli tengerészeti parancsnok vettek részt. A közös miniszteri tanácskozás két és fél óra hosszat tartott. A jegyzőkönyvet Günther udvari és miniszteri tanácsos vezette. Az értekezleten az 1911. évi közös bevételekre és kiadásokra vonatkozó javaslatot tárgyalták és ügyben hoztak végleges döntést. A legközelebbi delegáció összeülését illetőleg elhatározták, hogy az egy költségvetési provizorium megszavazása végett előbb a karácsony és újév közötti időben fog rövid ideig ülésezni, az érdemleges delegációs tárgyalások 1911. január hónapjában kezdődnek.

Khuen miniszterelnök vasárnap délután öt órakor, Lukács pedig ma reggel utazott el Bécsből.

A hadügyi tulkövetelések.

Bécsi híradás szerint a közös minisztertanácsban tegnap tárgyalta közös költségvetés magában fogja foglalni az új Dreadnought-hajók építési költségeinek első részletét és a rendes többletet a hadsereg és a tengerészet részére. Új organizációkat nem terveznek, hanem csak azokat folytatják, amelyeket az annexió válság alatt megkezdtek. A véderőtörvény csak a jövő évben kerül a törvényhozásk elé és 1912. előtt nem lép életbe. Az 1911. évi ujonczlétszám nem változik. A három Dreadnought építése összesen 180 millióba fog kerülni és az építési költséget három évre osztják fel. A Dreadnoughtok építésének első részlete és a hadsereg és tengerészet szükségletének rendes növekedése 1911-re körülbelül 50 milliót tesz.

Egy más bécsi forrás a flottaprogram részleteiről a következőkben számol be: A terv az, hogy négy csatahajó épül, amelyek

közül kettő 20—20.000, a másik kettő 23.000 tonnás lesz. Építenek továbbá három gyors-czirálót, 10 torpedót, 12 nyílt tengeri torpedónaszádót és 6 tenger alatt járó naszádót. A hajóépítés összes költsége 310 millió korona. Az 1911. évi tengerészeti költségvetésbe 47 millió koronát állítanak be haditengerészeti célokra a hajóépítés kivételével, 20 millió koronát hátralékos fizetési kötelezettségek fejében a Radetzky hajóhadosztály elkészült hajóiért és 22 millió koronát 3 Dreadnought építési költségeinek első részlete fejében, tehát majdnem kerek 90 millió koronát.

Maradnak a régiek.

Mint felhivatalosan jelentik, a magyar delegációra vonatkozólag új választások szükségessége esetett. A tegnapi befejeződött delegáció tagjai fognak az indemnitás és az 1911-iki közös előirányzat dolgában tanácskozni és dönteni. Noha Láng Lajos elnök-késznek nyilatkozott, hogy a tradícióhoz képest az elnöki méltóságot átengedi a főrendiházhoz tartozó Zichy Ágost gróf alelnöknek, amely esetben Lángot alelnökké választották volna, a delegáció, úgy látszik, arra hajlik, hogy az 1906-iki példa követésével, amikor is Zichy Tivadar gróf két egymást követő delegációban viselte az elnöki tisztséget. A delegációk tagjai, akik ezuttal Budapesten fognak tárgyalni, csak januárban, az érdemleges tárgyalások megkezdése előtt fognak öfelségénél a budai királyi várban megjelenni.

A delegáció zárulása.

A magyar delegációt tegnap tartotta meg Bécsben utolsó ülését. A plenáris ülés előtt az egyeztető hetes albizottság tartott rövid ülést. Rosenberg Gyula előadó jelentette, hogy a magyar és osztrák delegációk határozatai teljesen megegyeznek. Az albizottság ezt tudomásul vette és utasította az előadót, hogy a teljes ülésen terjessze elő a bizottság jelentését. Az utolsó plenáris ülést délután 3 órakor nyitotta meg Láng Lajos elnök. A delegátusok teljes számmal jelen voltak, a magyar kormányt gróf Khuen-Héderváry Károly és Lukács László pénzügyminiszter képviselték, míg a közös kormány képviselőiben gróf Aehrenthal, Schönaich és báró Burián közös miniszterek. Montecucoli gróf tengerészeti parancsnok, Esterházy Pál gróf külügyi osztályfőnök és Hoffmann altábornagy jelentek meg. Legelőbb az osztrák delegációnak azt az átiratát olvasták fel, amely megállapítja, hogy a két delegáció határozatai teljesen felelnek egymást. Ezután Rosenberg Gyula előadó ismertette a hetes albizottság jelentését. Majd Burián báró közös pénzügyminiszter szólalt föl.

A két országos bizottság határozatai — mondotta — teljesen megegyeznek, tehát a király elé terjesztjük azokat szentesítés végett. A közös miniszteriumok előterjesztésének gyors elintézéséért és hazafias működéséért a király parancsára legmagasabb megelégedését és köszönetét nyilvánítom. Köszönetet mondok a magam és közös miniszter-társaim nevében is azért az előzékeny támogatásért, amelyben minket ezuttal is részesítettek.

Ezután Láng Lajos is megköszönte a támogatást, s a király életébe mellett enuneciálta, hogy a delegáció határozatait jóváhagyás végett felterjeszti a királyhoz. Végül Erdélyi Sándor volt igazságügyminiszter a delegátusok nevében megköszönte az elnök fáradozásait s ezzel a teljes ülést véget ért.

A 31. szakasz körül.

A képviselőház a polgári perrendtartásról szóló javaslatot ma általánosságban elfogadta. Mint hírlik, Székely Ferenc igazságügyminiszter egy legújabb módosításra készül a harminczkettedik szakaszhoz. Plósz Sándor előadó azonban ehhez éppen nem járul hozzá, mint a harminczgyedik szakasz módosításához. Azok, akik a harminczkettedik szakaszt változatlanul eredeti szövegben akarják fentartani, már a huszonhelenzedik szakasznál névszerinti szavazást kérnek és erre a névalírást már összegyűjtötték.

A kereskedőknek és iparosoknak a legutóbbi nagygyűlésen képviselt 18 érdekképviselése, amelyekhez újabb ismét több fővárosi és vidéki testület önként csatlakozott, vasárnap délután kiküldöttjeik útján újabb értekezletet tartott, amelyen a legelkeseredettebb felszólalások hangzottak el és amelyben elhatározták, hogy az agráriusok beavatkozása ellen tiltakoznak. A felszólalók annak a várokozásuknak adtak kifejezést, hogy a kormány, amely a középsztály és a városi polgárság támoga-

lásával jutott többséghez, a kereskedelem szerény óhajlásának érvényt fog szerezni. Az ülésen a mozgalomnak legerélyesebb folytatását határozták el és annak szervezésére egy szűkebb bizottságot küldöttek ki.

A fiunei kormányzó esküje.

Gróf Wickenburg István fiunei kormányzó Budapestre érkezett és ma délelőtt a miniszterelnöki palotában felkereste gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt, akivel hosszabb tanácskozást folytatott. E tanácskozás után az újonnan kinevezett kormányzó letette a miniszterelnök kezébe hivatali esküjét.

Wickenburg este megjelent a nemzeti munkapárt körében, ahol mindenképp oldalról melegen gratuláltak kinevezéséhez. A kormányzó csütörtökön az általános kilátások során megjelenik a király előtt, hogy kinevezését megköszönje.

Pártértekezletek.

A 48-as függetlenségi Kossuth-párt november 22-én, kedden délután hat órakor Andrássy-uti párt-helyiségében Kossuth Ferenc elnökléssel pártértekezletet tart, amelyen az indemnitást veszik tárgyalás alá.

A Justh-párt intéző-bizottsága holnap este a politikai helyzet megbeszélése végett konferenciát tart.

A nemzeti munkapárt holnap este hat órakor értekezletet tart, amelyen Hazai Samu honvédelmi miniszter ismertetni fogja a szerdai ülésen, (sárvári) Huszár Károly interpellációjára (a katonai kintások dolgában) adandó választát.

A horvát válság.

A horvát országgyűlés holnapra kitérített megnyitása alkalmából az új képviselők egy-kettőnek kivételével valamennyien Zágrábba érkeztek. A horvát-szerb koalíció ma délután 4 órakor Tuskan Gergely elnökléssel teljes ülést tartott, melyen a koalíció 21 tagja vett részt. A hangulat meglehetősen izgatott volt. Mindazonáltal az értekezlet aránylag rövid idő alatt ért véget, mert ma mindössze csak a holnapi ülésben követendő eljárás módjait beszélték meg, az értekezlet folytatását pedig holnap délután 5 órára halasztották. A magyar országgyűlésre küldött horvát képviselők holnap délután 4 órakor tartanak értekezletet.

A képviselők körében nagy megütközéssel tárgyalják azt a tényt, hogy az országgyűlést már holnap el is napolják, amire nézve nincs is precedens. Még báró Rauch bán ideje alatt is bevárták, míg az igazoló bizottságok megalakultak, mindazonáltal a holnapi megnyitó ülés nyugodt lefolyására számítanak. Eddig még nem történt határozat abban az irányban, vajjon a bánt hagyományos szokás szerint küldöttség útján hívják-e meg az országgyűlésbe a királyi leirat felolvasására. A korelnöki tisztelet Bárócics Erazmus fogja, most már harmadikban, betölteni. Az országgyűlés ezuttal Zágráb város szökékházában fog összejárni. A gyűlésen Tomasics Miklós bán, mint királyi biztos fog megjelenni.

A keresztény szocialista jognárt ma este nyolcz órakor a Starcevic-domban ült össze értekezletre, amelyen az országgyűlésen tanusítandó magatartása felett tanácskozott.

Zágrábból jelentik: A horvát-szerb koalíció ma délután teljes ülést tartott, amelyen a tartománygyűlés holnapi megnyitó ülésének formalitásait beszélték meg. A koalíció holnap délután plenáris ülésében folytatja tanácskozásait az általános politikai helyzetről és a többség alakításáról.

A horvát tartománygyűlési képviselők holnap délután konferenciát tartanak, amelyen a közös országgyűlésen való magatartást beszélik meg.

Budapest, november 21.

Főispán-megerősítés. A király Csaplovics Simont, Árva vármegye és ideiglenes minőségben Turóc vármegye főispánját Turóc vármegye főispánjává végleges minőségben kinevezte.

Küldöttség a kereskedelmi miniszternél. Jászberény város ötven tagu küldöttsége tisztelt meg ma délután a képviselőházban Hieronymi Károly keres-

kedelmügyi miniszternél. A küldöttséget Almássy László országgyűlési képviselő vezette, aki a küldöttség nevében arra kérte a minisztert, hasson oda, hogy a munkásbiztosító pénztárt ne helyezték el Jászberényből. A miniszter a kérés jóindulatu elintézését helyezte kilátásba. Ugyanebben az ügyben felkereste a küldöttség Sarkadi Ignácot, a munkásbiztosító pénztár igazgatóját és Mentsik Ferenc miniszteri tanácsost, az állami munkásbiztosító hivatal elnökét.

A perrendi vita vége.

— Egyhangulag elfogadták a javaslatot. —

Plósz ünnepi az ellenzék.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, november 21.

Ma váratlanul véget ért a szélesnek indult perrendtartási vita. Haller István nem volt jelen, amire Maylaender Mihály került sorra s utána az elnök Kabos Ferenc ezt a megnyugtató enuneciációt tette:

— Szólásra több senki nem lévén feliratkozva . . .

A jobboldalon megkönnyebbülten sóhajtottak fel, de szavazni még nem lehetett, mert a bársonyszékén elárvultan üldözö Székely Ferenc s a vele szemben ülő és álló Plósz Sándor az előadó, az ellenzék kedveltje készültek még a zárszóra. Az igazságügyminiszter szenzációsan unalmas volt, a végletekig szakszerű és szürke. A világon senki sem figyelt rá. De ő csak beszélt, beszélt föltartóztatatlannal. Még az sem keltett emóciót, amikor a 31. §. módosítása mellett foglalt állást. Igaz, ezt is oly lanyhán tette, hogy ezt exponálásnak nem lehetett tekinteni.

Mialatt Székely dikiézott, a baloldalon nagy sürgős-forgás keletkezett. Károlyi Mihály, Polónyi Géza, Ugron Gábor, Simonyi-Semadam Sándor, Zlinszky István és Mussa Gyula azon buzgókodtak, hogy egy névszerinti szavazást kérő ivre gyűjtsenek husz aláírást. Kossuth Ferenc, gróf Apponyi Albert, Justh Gyula s gróf Balthyány Tivadar azonban nem irták alá az ívet, mert nem helyeselték, hogy egy javaslattal szemben, amelyet az összes pártok általánosságban elfogadtak, ilyen eszköz alkalmazzanak. Erre Károlyiék taktikát változtattak, elhatározták, hogy nem az általános szavazásról, hanem a részleteknél fogják kérni a névszerinti szavazást, amennyiben szükség lesz rá. (A 31. §-nál biztosan lesz!) Az ívek most már hamarosan meglettek. A két prezumptív igazságügyminiszter: Plósz Sándor és Szivák Imre két vője: Fráter Lóránt és Baross János oly buzgalommal kapacitálták a függetlenségi képviselőket, hogy még azoknak az ellenállását is megtörték, akik idegenkedtek a technikázástól. A legközelebb tehát igen érdekes erőpróbának, a konzervatív-agrárius és a radikális-merkantilista csoportok izgalmas mérkőzésének leszünk tanui.

Székely beszéde végén arra kérte a Házat, hogy az ország érdekében négy-öt nap alatt intézze el a javaslatot részleteiben is.

— Az eredeti szöveget egy nap alatt! — kiáltott közbe Baross János.

Amikor az igazságügyminiszter leült, Székely Aladár, Hantos Elemér s még néhányan helyeselték, azok, akik még biznak az ő megmaradásában. A baloldalon ellenben Székely hattyudalát azzal honorálták, hogy harsányan — megéljenezték Plósz Sándort.

Simonyi-Semadam Sándor és Polónyi személyes felszólalásai után Plósz az előadói székéből válaszolt a vitában elhangzottakra. Ugyan-

Éljen Plósz!) Lengyel Zoltánnak a kereskedelmi családok üldözéséről szóló határozati javaslatát a többség elvetette.

Elnök jelenti, hogy Hazai Samu honvédelmi miniszter szerdán válaszolni fog Huszár Károlynak (sárvári) egy interpellációjára.

Ezután elhatározta még a Ház az elnök javaslata értelmében, hogy holnap délelőtt tíz órakor megkezdje a perrendtartás részletes tárgyalását.

Az ülés két óra után végződött.

Elfogadták az indemnitást.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, november 21.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután hat órakor gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök, *Hieronymy* Károly kereskedelmi miniszter és *Lukács* László pénzügyminiszter részvételével *Láng* Lajos elnöklété mellett ülést tartott, amelyen a pénzügyminisztérium részéről *Teleszky* János és *Papp* Elek államtitkárok jelentek meg.

Napirenden van az 1911. év első négy hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló törvényjavaslat.

Hegedüs Loránt előadó ismertetése után *Désy* Zoltán kijelenti, hogy bár pártja nem akarja az indemnitási javaslatnak törvényerőre jutását megakadályozni, de mert azt bizalmi kérdésnek tekintti, azt el nem fogadja. Kéri, hogy az 1908. évi zárszámadások a bizottság tagjai között kiosztassanak, mert a költségvetés tárgyalásánál arra a tagoknak szükségük van.

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök kijelenti, hogy az 1908. évi zárszámadások azért nem lettek eddig kiosztva, mert a nyomda nem volt képes elkészíteni a munkával, de pár nap múlva már kiosztható lesz.

Földes Béla a költségvetési törvény rendes időben való letárgyalásának biztosítására javasolja a naptári évek elválasztását a pénzügyi évtől. Az indemnitási javaslat megszavazását bizalmi kérdésnek tekintti és ezért nem szavazza meg.

Mezőssy Béla kifogásolja, hogy a kormány nem osztotta be helyesen a Ház munkaidéjét. Nem tartja lehetségesnek, hogy mielőtt a Ház tisztában lenne a bank- és ezzel kapcsolatos kérdések mikénti megoldásával, látatlanban akarja a kormány a felhatalmazást. A javaslatot bizalmi kérdésnek tekintti és azt nem fogadja el.

Nagy Ferenc azon nézetét fejezi ki, hogy az indemnitás megszavazása nem tekinthető bizalmi kérdésnek.

Gróf *Apponyi* Albert alkotmányjogilag károsnak tartja, hogy a közönség szinte már hozzá szokott az exlexhez és éppen ezért szívesen hozzájárulna ahhoz, hogy az alaposág sérelme nélkül mód keresztesse arra, hogy a költségvetés tárgyalása ne legyen oly sok időt igénybe. A negyven évi politikai gyakorlat az indemnitás megszavazását bizalmi kérdésé tette, miért is azt meg nem szavazhatja.

Lukács László pénzügyminiszter köszönetet veszi tudomásul az ellenzéki szónokok részéről tett ama kijelentést, hogy sulyt helyeznek arra, hogy a költségvetési javaslatok idejében válhassanak törvénynyé. A kormányt nem terheli felelősség azért, hogy felmerült az indemnitás-javaslat benyújtásának szüksége, mert ezt a körülmények hozták magukkal. Mivel az indemnitás-javaslat megszavazása az ország érdekében áll, kéri annak általánosságban a részletes tárgyalás alapjául való elfogadását.

Holló Lajos kifogásolja, hogy a javaslat szövege eltér az eddigi formáktól és javasolja annak a régi formákban való megszerkesztését.

Bakonyi Samu szerint az ellenzék legnagyobb lojalitása mellett is a kormány a közös költségek tekintetében ex-lexbe jutott, mert az indemnitás-javaslat csak az 1909. évi közös költségvetésre vonatkozik.

Gróf *Bathányi* Tivadar felvilágosítást kér a kormánytól, hogy mi okból szól az indemnitás-javaslat négy hónapra.

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök kijelenti, hogy az indemnitási javaslat azért szól négy hónapra, hogy a költségvetés tárgyalása biztosított legyen, mert tudvaleg a delegációk is ülésről fogják közbe és így megfelelő időtartamról gondoskodni kellett. Nincs kifogása az ellen, hogy a költségvetés tárgyalásának módja megváltoztatható, minnyél is inkább, mert hiszen a legtöbb kérdést már a bizottságban alaposan meg lehet vitatni és ezzel a plénum tárgyalása lényegesen meg rövidülhet. A függőben lévő pénzügyi kérdésekről, amelyek az indemnitással összefüggnek, a költségvetés bizottsági tárgyalása során fog a kormány nyilatkozni. A választói jog rendezése oly fontos kérdés, hogy azt nem szabad semmi más kérdéssel

befolyásoltatni és éppen ezért az csak oly időben hozható elő, amikor az csak önmagában lesz elbírálandó. A drágaság mikénti enyhítésére nézve eddig felmerült társadalmi eszmék mindegyike nagy ellenzést talált a társadalom vagy egyik, vagy a másik részénél és ez mutatja, hogy a kérdés helyes és észszerű megoldása igen körültekintő munkát igényel és a kormány nem fogja elmulasztani e tekintetben kötelességet teljesíteni, amit szükségesnek lát azért is hangsúlyozni, nehogy az ország közönsége ama feltevésben éljen, hogy azok, akik talán segíthetnek ezen a nagy csapáson, nem kísérlelnék meg mindent ennek megszüntetésére, illetve csökkentésére.

Lukács László pénzügyminiszter tiltakozik azon vád ellen, hogy az 1911. évi költségvetés fuvar, mert hiszen az a 1909. évi költségvetéssel szemben 148 milliónyi emelkedést mutat. És éppen ez indokolja a kormány azon kötelességét, hogy új jövedelmi forrásokat keressen és biztosítson. A gyújtó-monopólium kérdésével a kormány foglalkozik, ami már a legtöbb államban be van hozva. Hogy azonban miként lesz megoldva, az még nincs eldöntve. A státuszrendezésnél arányosan kell eljárni és ezért nem lehet azt teljesen egyszerre megoldani. A kormány azonban az 1911. évi költségvetésben igen messzemenő javaslatokat tesz e téren. Ama nagy előnyökkel szemben, amik a tanárookra hárulnak abból, hogy egyrésztük miniszteri titkári, az igazgatók egy része miniszteri osztálytanácsosi fizetésbe jut, igen csekély ellenszolgáltatás a heti óraszámuk 18-ról 20-ra és a teljes nyugdíjképeség éveinek 30-ról 35-re emelése. A városok szubvenzionálására nem egy millióval kevesebb, de egy millióval több van felvéve a költségvetésbe. A fogyasztási adók most folyamatban levő új biztosítása alkalmából is az a törekvés, hogy ezeknek az adóknak kezelése mindenütt, ahol csak lehetséges, méltányos összegért a városok részére engedtesse át. Az indemnitási javaslat formájá azért nem a szokásos, mert most nem új indemnitás adásáról, hanem a meglevő indemnitás hatályának kiterjesztéséről van szó. Ama megjegyzése, hogy a kormány a közös költségek tekintetében ex-lexbe jut, jelenti, hogy ez a körülmény nem kerülte ki figyelmét. Nem ex-lexről van szó, de arról, hogy a delegáció most nagyobb költségeket szavazott meg, mint aminek folyósítására az 1909. évi költségvetés alapján álló indemnitás felhatalmazást adott. A többlet folyósítására külön törvényben fogja kérni a felhatalmazást, mielőtt a delegációk határozati hivatalos formában hozzá jutnak.

Bakonyi Samu kijelenti, hogy a választói törvénynek bármilyen indokból való elhalasztását károsnak tartja és ebbe nem nyugszik bele.

Ezután a bizottság az indemnitási javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

A pénzügyi bizottság legközelebbi ülését folyó hó 23-án, szerdán délután fogja tartani, amelynek napirendjére ki lett tüzve két vasuti törvényjavaslat, az Adria-szerződés hatályának meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat, továbbá a *folyékony és gázemű bitumenekről és a káli-sókról* szóló törvényjavaslatok bizottsági tárgyalása.

KÜLFÖLD.

Merénylét Briand ellen.

— Royalisták a köztársaság ellen. —

Budapest, november 21.

Briand, francia miniszterelnök ellen a párisi Tuillériákban merényletet követtek el. A vasutasstrájk könyörtelen letörése, s a forradalmi szociálisták heves támadásai után azt lehetne hinni, hogy a merénylő vagy az egyik, vagy a másik táborból került ki. Pedig a merénylő, egy royalista szövetség tagja, egy asztaloslegény, aki merényletével tulajdonképpen a köztársaságot akarta megfenyegetni. Az eset, bár csak Briand kalapja sínylette meg, mégis rávilágít a franciaországi elmérgesedett pártviszonyokra, amelyek Briandot épp oly súlyos feladatok elé állítják, amelyeknek kötelességű, hazafias teljesítésében Ferry nemesak hatalmát, de népszerűségét is elvesztette. Mint valamikor Ferry, ma Briand is Franciaország egyik leggyűlöltebb embere. Az óriási hivatalnok-sereg zsebében tartja öklét, a szociálisták minden iparkodása most az, hogy lehetetlenné tegyék állásában és szenvedélyes harcmodoruk új reményre éleszti a reakzionárius elemeket is. A royalista merénylő csattanós argumentumát most bizonyára meghallják azok, akik

féltik a köztársaságot és erre az adott jelre, végre egyesülni fognak a köztársaság védelmére.

A merényletről a következő tudósítást adjuk:

Tegnap délután a köztársasági elnök és az egész minisztérium jelenlétében leleplezték Jules Ferry emlékszobrát. Az ünnepség után *Fallières* a kocsijába szállt s amint *Briand* miniszterelnök követni akarta, egyszerre hátulról rárontott egy jól öltözött ember, aki balkezevel megragadta a miniszterelnök gallérját, jobb kezével pedig két ökölcsapást mért *Briand* arcára. A miniszterelnök megingott és kalapja a földre esett. A körülötte álló emberek azonnal megragadták a merénylőt, de *Briand* azt mondta nekik, hogy nem sérült meg s arra kérte őket, hogy a merénylőt bocsássák szabadon. A rendőrök mégis letartóztatták s nem tudták megakadályozni, hogy a felbőszült tömeg a merénylőt véresre verje. *Briand* az elnök fogatába szállt s *Fallières* a merénylet miatt való felháborodását fejezte ki és örömet, hogy *Briand*nak nem lett baja. A körülöttük álló sokaság *Briand*ot elvette. A merénylőt a rendőrségre vitték, ahol azt mondta, hogy asztaloslegény, *Lacour*-nak hívják és harmincz éves. Később a rendőrségre érkezett *Lepine* rendőrfőnök, aki előtt a merénylő azt vallotta, hogy egy *külvárosi royalista ifjúsági szövetségnek* titkára. A rendőrség még nem tudta megállapítani, vajjon előkészített merényletről van-e szó, vagy csak saját szántából támadta-e meg *Lacour* a miniszterelnököt.

Lacour, aki *Camelot du Roi* royalista szövetség választmányi tagja, a rendőrségen bejelentette, hogy nem *Briand* személye ellen irányult merénylete, hanem csakis azon rezsim ellen, amelyet képvisel. *Briand*dal a köztársaságot akarta megbántani.

A miniszterelnök így adta elő a merényletet:

Amidőn kocsim felé mentem, megfordultam, hogy egy barátomnak, aki hozzám szölt, válaszoljak. Ekkor észrevettem egy embert, aki felemelt ököllel és révedező tekintettel felém jött. Azt hittem, hogy örültel állok szemben. Rám rohant, mire én visszaléptem. Jobb ökle kalapomat találta, mely a földre esett, bal keze pedig a vállam érintette. Csak amikor visszaérkeztem a minisztériumba, akkor tudtam meg, hogy nem örültől, hanem *Camelot du Roi*-ról van szó.

Lacour asztalosról, *Briand* merénylőjéről a rendőrség kiderítette, hogy évek előtt az iparművészeti iskolába járt, aztán katonai szolgálatba lépett és altiszt lett, de lefokozták. Ugy történt a dolog, hogy az egyházi javak elkobzásakor katonaság szállott meg egy templomban. Ebben a csapatban szolgált ő is, de megragadta az engedelmességet. Később a hazafias liga tagjai közé állott, több royalista tüntetésben vett részt s beválasztották a *Camelots du Roi* igazgatóságába.

A vallásos és antialkoholista *Vilmos*, *Mürwickből* (*Fensburg* mellett) jelentik: Az új tengerészeti intézet mai felavatásán *Vilmos* császár a zászlósokhoz intézett napiparancsot olvasott fel, mely azt mondja, hogy a tengerésztszökegek egész embernek kell lennie, hogy mindenkor örömmel teljesítse nehéz és felelősségteljes szolgálatát. Korunknak egész, sőt aczélemény férfiakra van szüksége, ezért a fő mindenkinél az egyéniség és a jellem. Ne álljanak meg addig, amíg szigorúan erkölcsös, vallásalapon nyugvó életfelfogáshoz, a kölcsönös felelősség tudatában levő bajtársi viszonyhoz, lovagias gondolkodáshoz s cselekvéshez nem jutottak és kerüljék így az azokat a zátonyokat, amelyekben, sajnos, oly sok fiatal tiszt hajótörést szenvedett. Merítsenek lelkesedést a történelem nagy példáiból, amelyek azt tanítják, hogy szellemi erő vivja ki a győzelmet és nem utolsó sorban a lelki erő, amelynek az Istenbe vetett hit a forrása. Ezekből lesznek oly tengerésztszökek, amelyeket én kívánok és amelyekre a hazának szüksége van: büszke és helytálló férfiak az életküzdelemben. De mondott a német császár még egy beszédet, amelyben a változatosság kedvéért szintén a mértékletességről szönekolt. Intette a császár a hadapródokat, hogy tartózkodjanak az alkoholtól, mert a jövő

háborújában az a nemzet lesz a győztes, amelynek hadserege a legkevesebb alkoholt fogyasztja. Nagyon böcsű dolog ez, de azért mi meg vagyunk győződve, hogy háboru esetén, különösen döntő ütközetek és rohamok előtt mégis csak alkoholt fognak kapni a katonák. Ezt bizonyítja többek között a porosz-francia háború is, melyet, ha nem is II. Vilmos császár vezetett és, ha a poroszok főlényes győzelméhez is vezetett — ugyancsak nem vetették meg az alkoholt.

A mexikói polgárháború. Mexikóból jelentik: Pueblában és az ország belsejében fekvő egyéb városokban nyugalom uralkodik. A zavargások alkalmával 100, mások szerint 170 ember életét vesztette. Gyalog- és lovascsapatok vonulnak át a város utcáin. Cerdan José, az összeesküvők állítólagos vezérének letartóztatása, a mozgalom ellanygulását eredményezte. Kivüle 42 gyanús személyt letartóztattak, köztük anyját és egy nővérét. A rendőrfőnök gyilkosa, aki életét vesztette, szintén Cerdan nővére volt. A rendőrfőnök holtteste, melyet az összeesküvők az utcára dobtak, az egész küzdelem ideje alatt ott feküdt. Mexikó városában gyalogság és lovasság áll készenlétben, hogy szükség esetén Pueblába induljon.

El Pasóból (Texas) jelentik: Zacatecasban (Mexikó) szombat este zavargások voltak, amelyeknek folyamán a katonaság megsemmisítő hatástörténést adott a felkelőkre. Mintegy 100 ember meghalt. Holttestül: még ma az utcán hever.

A washingtoni hadügyi kormány utasította a texasi hadkerület parancsnokát, hogy csapatait tartsa készenlétben arra, hogy a texasi kormányzóknak lehetővé tegye az Egyesült-Államok semlegeségét megővni Mexikó határában.

Ifjútörökök a kormány ellen. Konstantinápolyból jelentik: A kamara ifju-török pártja ma tartott értekezletét foglalkozott a kormányval szemben tanúsítandó magatartásával. Egyes képviselők szerint az értekezleten a minisztereket hevesen támadták és a párt úgy határozott, hogy a kormány sorsára nézve csak akkor dönt, ha a nagyvezér a kamarában elmondotta expozéját és az ellenzéki képviselők megtették észrevételeiket.

Hírek Portugáliából. Lisszaboni jelentések szerint a minisztertanács határozata szerint, a portugál köztársaság zászlajának színe zöld-piros lesz. Deczember elsején ünnepélyesen avatják fel az új zászlót. Machado külügyminiszter elrendelte, hogy a római portugál szent Antal vendégkolostort internátussá alakítsák át portugál állampolgárok számára, akik Olaszország fővárosában művészeti tanulmányokat folytatnak. A külügyminiszter reméli, hogy a Portugália és Franciaország, Olaszország, Argentina, Brazília, Egyesült Államok, Ausztria-Magyarország, Románia, Dánia, Svédország és Norvégia között kötött kereskedelmi szerződések még az alkotmányozógyűlés összehívása előtt ratifikálva lesznek. — Bécsi jelentés szerint, olyan helyről, amely ismerős a portugáliai viszonyokkal, a „Wiener Allgemeine Zeitung” azt az értesülést szerezte, hogy Manuel király restaurálásáról Portugáliában többé nem lehet szó, noha a köztársaság még távolról sem vetette meg a lábát Portugáliában. A rossz közigazgatás nemhogy javult volna, mióta a királyságot köztársaság váltotta fel, de sőt még rosszabbodott. Teljesen bizonytalan, hogy milyen jövő vár Portugáliára, de az az egy bizonyos, hogy a Kóburg-dinasztia eljátszta szerepét. A királyság hívei is elfordultak Manuel királytól és nagybátyjától, az oportói hercegtől, akiknek gráva viselkedése kiábrándította őket. — A lisszaboni kormány a makaói püspököt táviratilag utasította, hogy a jezsuiták kiutasítására vonatkozó rendeletet haladéktalanul hajtsa végre. A jezsuiták egy része Brazíliába, másik része az angol Indiában levő Kókhinkinába megy.

AZ „EGYETÉRTÉS”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Budapest, november 21.

Tegnap hajnal óta egy fontos irodalomtörténeti dátum fűződik az Astapovó nevű jelentéktelen orosz falucskához: Tolstoj, aki nyugtalan magánykeresésben, a családjától való menekülés közben csak eddig az állomásig tudott eljutni, tegnap reggel hat óra öt percekor meghalt. Nyolcvankét éves aggastyán korban hanyatlott a sirba az orosz irodalom egyik legnagyobb elbeszélője és legsajátságosabb gondolkozója. Tragikus sors, hogy önmagával meghasonolva lépett át a fekete küszöbön: azt ami életének legbecesebb hagyománya: az írói műveit, a költői alkotásait megvetéssel taszította el magától s a próféta hivatását tartotta sokra, ami pedig soha sem fog másképpen szerepelni az emberi gondolkodás történetében, mint egy sajátzerű elme extravagáns különczködése. A költő Tolstoj nem ma halt meg, hanem akkor, amikor a próféta megölte Tolstojban a költőt. A próféta Tolstojt pedig a családok hosszú láncolatától szabadította meg a halál. Az agg költő állapota akkor fordult rosszra, amikor csunya őszi időben Jasnjaja-Poljanából eltávozott. Tolstoj harmadik osztályban utazott, ahol a ki- és bejáró parasztok folyton nyitogatták a kocsisajtait. Már akkor, mikor a schamardinski kolostorba érkezett, erős meghűlést érzett, de ennek dacára el volt határozva rá, hogy utját folytassa. Orvosa, Makovecky beszélt rá, hogy Astapovóba szálljon ki és várja meg, míg állapota jobbra fordul, de itt mindjárt az első nap erős tüdőkatarrhus jelei mutatkoztak. Ezóta Tolstoj nem hagyta el többé ágyát. Vasárnapra virradó éjjel hosszú és nehéz tusa után adta meg magát a halálnak. S utolsó pillanatáig fanatizált hittel ragaszkodott ahoz, amit hirdetett: küszöbéről elkergette a papot, mialatt pedig az orvosok vele foglalkoztak, azzal tiltotta el őket magától, hogy a „parasztok nem így halnak meg”, mert azoknak nem jut orvos.

A lángelme végső kilobbanásáról ezek a híreink érkeztek:

A haláltusa.

Tolstoj orvosai már szombaton este kijelentették, hogy Tolstoj felgyógyulása immár lehetetlen, mert a tüdőgyulladás már nagyon előrehaladt és a szívműködés nagyon gyenge. Az agg költő mozdulatlanul feküdt ágyában. Mellette ültek leánya Tatjana és legjobb barátja Csertkov. Az ismételt kámforinjekciók is alig segítettek a rossz szívműködésben. Egy óra negyven percekor újabb roham lepte meg, amely nagyon elgyöngítette. A roham vagy husz perczig tartott, azután a beteg elaludt. Ez után a roham után azt hitték az orvosok, hogy elérkezett az utolsó pillanat. Az aggastyán elvesztette eszméletét. Ugy látszott, hogy többé nem fog magához térni. Egyszerre Tolstoj megragadta az öreg Nikitin doktor kezét, rábámult és megszólalt:

— Végem van . . . a halál . . .

Két kámforinjekciót alkalmaztak az orvosok közvetlen egymásután. Tolstoj a haláltusában hirtelen föl akart emelkedni. Az orvosok vissza akarták fektetni, de a haldokló bámulatos erővel ellenük szegült, végül azonban elhagyta ereje és visszahanyatlott. Az orvosok által nyújtott oxigént visszautasította, majd ezt mondta:

— Különbem tegyetek velem, amit akarok, nekem mindegy.

Néhány pillanat múlva így folytatta:

— Parasztok nem halnak meg így. Azután elhaló hangon szólt régi barátjához, Nikitinhez:

— Annyi sok beteg van a világon és ti orvosok oly sokan csak velem törődtek.

Reggel három óra huszonhat perczkor gróf Tolstoj morfiuminjekciót kapott, mire elaludt.

Reggel öt órakor a szívműködés igen gyöngye volt. A beteg állapota nagyon veszedelmesre fordult. Az orvosok ekkor már minden perczben várták a halált. Több mint egy óráig tartott az agónia. Hajnaltájban a beteg erőnek erejével ki akart ugrani ágyából. Négy orvos tartotta s alig bírta a haldoklóval.

Az orvosok, akik három órakor adták az utolsó morfiuminjekciót, elkerülhetetlennek mondták a közeli katasztrófát. A szív alig működött. A beteg szinte már élettelenül feküdt ágyában.

Az orvosok megmondták a grófnénak is, hogy férje menthetetlen. Tolstojné még mindig nem látta urát. Öt óra husz perczkor becsátották be a betegszobába, de a gróf már akkor teljes agóniában volt és feleségét sem ismerte meg.

Néhány perczrel hat óra után Nikitin a zokogó grófnéhez hajolt és figyelmeztette, hogy a katasztrófa közel van. Az öreg grófné csókokkal borította férjének összeaszott kezét. Odakünn az állomás épülete előtt temérdek ember áhítatos csöndben várakozott. Ott voltak a pétervári és moszkvai lapok tudósítói is.

Egyszerre kinyiták az állomásépület ablakait s az öreg Nikitin kihajolt az utcára. Mindenki odanézett. Sirástól elcsukló hangon kiszólt Nikitin:

— Meghalt.

A halál.

A betegágyánál reggel hat óra öt perczkor dr. Stakovszky, az astapovói állomási orvos így szólt:

— Tolstoj meghalt.

A katasztrófáról azonnal táviratot küldtek Pétervárra Stolypin miniszterelnöknek.

A halál pillanatában Tolstoj grófné az ágy mellett állt. A kijelentésre ráborult a holttestre és csókjaival borította el a kibűlt arcot és kezeket.

Tolstoj utolsó szavairól különböző híradások érkeztek. Az utolsó éjjel folyton látomásai voltak és összefüggéstelen szavairól azt lehetett kivenni, hogy mindig a magánybavonulás tervével foglalkozik. Mikor leánya, Tatjana megkérdezte, hogy jobban érzi-e magát, Tolstoj így felelt:

— *Le mieux est l'ennemi du bien.* (A jobban ellensége a jónak.)

Nagyon megörült, mikor barátja, Csertkov megérkezett és mosolyal hallgatta, mikor az elmondta neki, hogy az egész művelt világ részvétellel érdeklődik állapotáért.

Egy másik hír szerint Tolstoj utolsó szavai ezek voltak:

— *Emberek milliói . . .*

Utána már csak összefüggéstelen szavakat mondott.

A holttestet megmosták, azután a halotti ruhába öltöztették.

Tolstoj a ravatalon.

Tolstoj a karakterisztikus orosz ruházatban, bluzos ingben és bő nadrágban fekszik ágyában. Vonásai rendkívül kemények s arról tanuszkodnak, hogy rendkívül sokat szenvedett. Astapovóba tegnap délelőtt hatósági személyek és papok érkeztek meg. A szomszéd falvakból nagy tömegekben zarándoklónak a parasztok Astapovóba.

Astapovo bucsujáró helye lett az orosz népnek. A vasárnapi vonatokkal ezer meg ezer érkezik ide Oroszország minden részéből. Az állomási épület körül esendőség tartja fenn a rendet. Vasárnap délelőtt ravatalozták fel Tolstoj holttestét. Csoportonként engedik be az embereket a halottas szobába. Megható látvány, amint öreg parasztok könnyezve állanak a halott körül és fenyőágakkal borítják el a ravatalt.

Tolstoj és az egyház.

Tolstoj meghalt anélkül, hogy kibékült volna a hivatalos orosz egyházzal. A szent szinódus még

szombaton felszólította az optinai apátot, hogy utazzék Tolstojhoz és beszéljen vele megbánó nyilatkozat érdekében. Ha Tolstoj ilyen nyilatkozatot tesz, az egyház kész öt feloldani a kiközösítés alól. Ez a nyilatkozat az egyház részéről az orosz kormány felszólítására történt. *Cyryll*, tambovi püspök szombaton érkezett meg Astapovóba, de újár nem volt alkalma Tolstojjal beszélni.

A szent zsinat másik kiküldötte, *Varszonov* lelkész, minden áron meg akarta áldani a holttestet s azt mondta hogy engedjék meg, ha másképpen nem, az ajtó küszöbén tehesse ezt. *Tolstoj gyermekei atyjuk szigorú tilalmára hivatkozva nem engedték meg ezt az egyházi cselekedetet.* Tolstoj tehát az egyházi átokkal halt meg s az utolsó perzig mereven visszautasította az egyház közeledését. Ezután, komikus erővel hat, mint a szent zsinat főprokurátorának segédje jelenti most ki, hogy miután Tolstoj visszautasította *Varszonov* lelkésznek áldását, az egyházba való visszatérését nem lehet elismerni s ennél fogva a szent zsinat kénytelen az egyházi temetést megtagadni. Remélték mégis, hogy a szent zsinodusban mégis módot fognak találni arra, hogy Tolstoj holttestét utólagosan megáldják és az egyházi rendeleteket végrehajtsák. Három püspök elutazott Astapovóba, hogy a családdal tárgyaljon.

A szent zsinodus azonban elhatározta, hogy nem engedélyezi Tolstojnak egyházi eltemetését, sem pedig az egyházi szentmisét, mert nem tekinti Tolstojt feloldottnak a kiközösítés alól.

Természetes, hogy a szentszinodusnak ezt az ostromba, kegyetlen bigottságát az orosz nép a legnagyobb felháborodással fogadja, sőt nagy forrongások sínesenek kizárva. Az orosz parasztság el van határozva arra, hogyha az egyház megtagadja Tolstojtól a templomi szertartásokat, behatol a templomokba és erőszakkal kényszeríti a papokat, hogy megtartsák az egyházi szertartásokat. Az állami közigazgatási hatóságok csak azokat a gyászünnepeket tiltanak be, amelyek nyíltan a politikai tüntetések jellegét viselik. A szent zsinat állásfoglalása a diákság körében nagy forrongást idézett elő.

A temetés.

Halála előtt néhány órával Tolstoj azt a kívánságát fejezte ki, hogy szertartás és virágdisz nélkül temessék el. Családja azonban kijelentette, hogy senkit sem fognak megakadályozni abban, hogy az elhunyt emlékét illő módon megtisztelje. A részvéttáviratok özönével érkeznek az özvegynek. A holttestet az addigi hírek szerint kedden reggel Sasieka állomásra szállítják, onnan Jasnaja-Poljanába viszik és még kedden eltemetik. A fényképezésnek és amatőröknek egyformán megengedték, hogy a halottról fényképfelvételeket készítsenek.

Éjjel jelnti egy távirat: Holnap reggel a Tolstoj holttestét vivő különvonat a sasekai állomásra érkezik, amely csak három kilométernyire van Jasnaja-Poljanától. Jasnaja-Poljanában Tolstoj kívánságához képest kertjében, egy tölgyektől környezett halmon minden egyházi ünnep, minden beszéd és czerimónia nélkül fogják örök nyugalomra helyezni. Tolstoj hátramaradottai kijelentették Parfent püspöknek, hogy *nem ohajvák halottjukat egyházi ritus szerint eltemettetni.* A püspök megkérdezte, hogy Tolstoj halála előtt mutatott-e megbánást. Tolstoj grófné e kérdésre nem felelt. Parfent püspök elutazott, mire Pétervárott a szinodus késő este négy óráig tartó ülésében elhatározta, hogy Tolstojnak az egyházból való kiközösítését fenntartja; egyetlen orosz püspöknek sem szabad Tolstojért miséket tartani. Stolypin miniszterelnök a nap folyamán Obelenszky hercegtől, a rjazani kormányzótól táviratot kapott, amelyben ez kijelentette, hogy Tolstoj családja azt mondotta neki, hogy ránézve szent a halott kívánsága és ennél fogva *semmiféle egyházi czerimóniát sem enged meg.* Tolstoj holtteste ma délutánig az Astapovo állomási előjáró házában marad felravatalozva. A fénydóggal díszített helyiségbe szakadatlanul özönlenek a parasztlak, akik letérdenek a holttest mellett, némelyek félhangon éneklik az „Örök emlékezet” kezdetű dalt. Tolstoj fekete

selyem orosz ingben fekszik halottas ágyán. Gyermeknek néhány nefelejtset és késői őszi virágot hintenek ravatalára. Olykor sirás és zokogás hallatszik a ravatal fejtől, ahol megtörve ül Tolstoj özvegye. Tolstoj utolsó szavait az orvosok kijelentése szerint éjfélután egy óraker mondotta, amikor a beteg látta, hogy szív működése mindig jobban gyöngül. „Most mindennek vége” — mondotta csendesen felsóhajtva. Dr. Makoviczky orvos azt beszéli, hogy Tolstoj halála éjjelen kezével folyton olyan mozdulatokat tett, mintha az agy lepedőre írni akarna valamit. A birodalmi дума tagjainak helyükről való felemelkedésével akarja megtisztelni Tolstojt, de a jobboldali frakciók, hír szerint ez ellen tiltakozni akarnak. Az alkotmányos demokraták és néhány ellenzéki frakció azt az indítványt terjesztette elő, hogy Tolstojt államköltészen temessék el és temetése napján nemzeti gyásznappá avassák. Ez az indítvány a jobboldal soraiban a legnagyobb ellenkezést keltette. Már tegnap a legtöbb lelkész vonakodott Tolstoj lelkiüdvéért miséket mondani. Csak itt-ott sikerült egyes lelkészeket meggyőzteni, amennyiben „Lew bojár” lelkiüdvéért olvastatnak misét. Igy Stahovics képviselő megrendelésére a birodalmi tanács kápolnájában misét mondottak „Lew bojár” lelkiüdvéért, anélkül, hogy az illető lelkész sejtette volna, hogy ez alatt Tolstoj érteendő. Ma az összes tudós társaságok és egyesületek külön üléseket kácsolnak tartani. Számosan képviselőket küldenek a temetésre. A legtöbb lép gyászkeretben jelent meg. Tolstoj halála napján számos színház zárva maradt.

Egy Astapovoba érkező katonai vonat katonái megtudván a halálhírt, kiszállottak a vonatból, a holttesthez mentek és hosszasan imádkoztak. Tolstoj özvegyének kötszégbeesése leírhatatlan. Szinte megmeredetten ül az ágy fejenél, tekintetét egyre halott férje arcára szegezve. Időről-időre felkel és megcsókolja a halottat, majd szívszakgatón felzokog.

Ma reggel szállították Astapovoba az egyszerű, fényezett koporsót Tolstoj számára. A halottas szoba folyvást tele van emberekkel, akik zárandokolnak a halotthoz, leróni a kegyelet adóját.

Oroszország gyásza.

Kora reggel érkezett Tolstoj halálának híre Moszkvába. Az újságok külön kiadásokat adtak, az utcákon plakátok hirdették, hogy a magánzínházakban elmarad az előadás. A női továbbképzés ligája elhatározta, hogy az európai egyesületeket felszólítja, alakítsanak közös bizottságot Tolstoj emlékének megörökítésére. Husz kormányzóságnak Moszkvában ülésező zemsztvo-elnökei felállással tisztelték meg Tolstoj emlékét és részvéttáviratot intéztek özvegyéhez.

Nyolcz óraker érkezett meg a halálhír a jasnaja-poljanai kastélyba. Mélyszégyen gyász borult Tolstoj lakóhelyére. A parasztlak szíjai vették körül és térdepelve imádkoztak a halottról.

Pétervárott vasárnap este előadás volt az udvari színházban. Felvonásközben az igazgató beszédet tartott Tolstojról, amit a közönség állva hallgatott végig.

Tolstoj temetése napján az összes színházak zárva lesznek.

Mihajlovics Miklós nagyherceg Tolstoj özvegyéhez a következő táviratot intézte: „Egész lelkemmel őszintén Önnel vagyok e szomorú perczben.”

Rendkívüli kiadásban jelent meg tegnap minden nagyobb orosz lap. *Szvarovnak*, Tolstoj régi barátjának színházában meghatóan gyászolták Tolstojt. Előadás helyett a színeszek „A sötétség hatalmából” mondtak el egyes részleteket s mialatt szavaltak, könyveik peregték.

Amikor Gorkij, aki Capri szigetén lakik, megtudta Tolstoj halálának híret, fájdalomában felkiáltott, azután eszméletlenül est össze. Hosszas fáradozás után tudták csak magához téríteni.

Az oktoberisták pártja Tolstoj prófnőhöz részvéttáviratot intézett és három tagját megbizta, hogy *Stolypin* miniszterelnöknél és *Antónius* metropolitánál eszközölje ki, hogy megengedjék a gyászmisét Tolstoj emlékeztére.

Konstantinovic Konstantin nagyherceg elnökletével az orosz irodalmi és tudományos akadémiára rendkívüli gyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy gróf Tolstoj neijéhez részvéttáviratot intézzenek. 1911. év január 1-én díszgyűlést tartanak Tolstoj emlékének tisztelésére.

A birodalmi дума ülésének berekesztésével a pártok közös ülésre gyűltek össze, amelyen gróf Tolstoj emlékét tisztelték. A szocialdemokraták

a munkáspárt és a mohamedánok pártja részvéttáviratokat intézett Tolstoj özvegyéhez. A progressisták és a kadetpártiak elhatározták, hogy a temetésre képviselőket küldenek Jasnaja-Poljanába. A kadétek azonkívül elhatározták, hogy e hó 25-én javaslatot terjesztnek a дума elé, amelyben Tolstojnak államköltészen való eltemetését, azonkívül a nagy költő halála napjának nemzeti gyásznappá avatását ajánlják. A szélső jobboldal tagjai tiltakozást jelentettek be a дума elnökének, mert az Tolstoj emlékének tisztelését és a дума ülésének megszakítását megengedte.

Varsóban a temetés napján zárva lesznek a színházak és az iskolák.

A дума részvéte.

A dumában ma délelőtt *Gucskov* elnök a következő szavakkal emlékezett meg Tolstoj elhunytáról: — Hazánkat súlyos gyász sújtotta. Gróf Tolstoj, a nagy gondolkodó és művész, Oroszország büszkesége és az emberiség dicsősége nincs többé. A Mindenható kegyelme nyissa meg előtte az eget birodalmát. Javasolom, hogy az elhunyt emlékét fölfalással tiszteljük meg (az összes képviselők, néhány legszélsőbb jobbpárti kivételével, fölemelkednek helyeikről) és javasolom, hogy mély gyászunk jeléül mai tanácskozásunkat szakítsuk meg.

Az elnöknek a tárgyalások megszakítására vonatkozó javaslatához *Szamilovszki* képviselő (szélső jobbpárti) kér szót. (Felkiáltások baloldaltól: Ne legyen vita! Szavazzunk!)

Szamilovszki képviselő az elnök javaslata ellen beszél.

— Egy gondolkodónak és művésznak halála miatt nem szabad a дума tárgyalásait megszakítani. A дума az országnak kell, hogy szolgáljon és ez fizeti. (Felkiáltások jobbról: Igen helyes!) Ezenfelül az elhunyt az utóbbi időben az egyházat, az államot, családot és a tulajdont tagadta és meghalt anélkül, hogy az egyházzal kibékült volna. Ha a дума megtisztelné emlékét, ez az egyház kihívása volna. (Felkiáltások jobbról: Igen helyes! Ellenmondások a centrumban: Ez nem igaz!) A дума állami intézmény. Az elhunyt az állami intézményeket, különösen a dumát támogatta és tagadta.

Az elnök javaslatát az összes szavazatokkal néhány jobbpárti szavazattal és néhány nacionalista szavazattal szemben elfogadják és az ülést berekesztik.

Tolstoj élete.

Gróf Tolstoj Nikolajevics Leó született Jasnaja-Poljana birtokon (a tulai kormányzóságban) 1828 szeptember 9-én. A kazáni egyetemre 1843 óta a keleti nyelveket és a jogot tanulmányozta és aztán Szt.-Pétervárott vizsgálatot tett. Miután két évet családi birtokán töltött, 1851-ben tüzérségi tiszt lett a Kaukázusban. Itt írta meg első művét: „A gyermekkor” (1852), amelynek folytatása: „A fű kora” (1854) és „Az ifjúkor” (1857). A krimi hadjáratban Szilisztria ostromában és Szebasztopol védelmében résztvett mint tiszt. A hadjárat után Szt.-Pétervárra helyezték át, ahol Turgenjevvel ismerkedett meg, aki nagy tehetségét felismerve, rávette, hogy kizárólag az irodalomnak éljen. 1862-ben nőül vette Behre Andrejevna Zsófiát, egy moszkvai orvos leányát. A „Dekabristák” című regényt tervezte, melyből három fejezet ki is lett nyomtatva, de anyaggyűjtés közben figyelme az 1812-iki franciaia betörésre irányult és így jött létre a „Háború és béke” című nagy regénye (4 kötet, 1872). A hetvenes évek elején pedagógiai kérdésekkel foglalkozott, olvasókönyveket és a népnevelésről szóló iratokat tette közzé. 1874-ben írta „Karenin Anna” című regényét. Azután teológiai tanulmányokkal foglalkozott és különösen Szujatev orosz földmives felekezeti-alapítvány való megismerkedése egészen új fordulatot adott irodalmi tevékenységének és életének. Az öskereszténységre és a népnek egyszerűségére akarja építeni életfelfogását és elveti a modern művelődést, annak világnézetét és életfelfogását. „Gyónásom” és „Miben áll a vallásom” (1881), „Mit tegyünk?” (1886) című munkákban sem fejt ki határozott világnézetet, mert világnézete, amelyet öskereszténységnek mond, tulajdonképpen az öskereszténység és a modern felvilágosodás, sőt néha határozottan naturalista gondolkodásu ember világnézete között inog határozatlan körvonalakban. Ilyen elmosódott szinben tűnik fel világnézete a szép részleteket magában foglaló „Evangélium”-fejezet (1881), amely munkában az evangéliumok lényegét össze akarja foglalni, valamint az „Életről” írt munkája, továbbá „Isten országá ti bennetek vagyon” (1895) című munkájában is, mely élénk előadásban gyakran gunynyal is ostromolja a mai kereszténységet és az arra épült államintézményeket. Ezt a vonást, mely összes újabb művein keresztül vonul, mutatja a „Kereszténység és hazafiság” című értekezése is (1895). 1896-ban megjelent a „Katonai kötelesség” című munkája, melyben különösen az orosz katonai életet írja le. Tolstoj most már a költészet terén is érvényesítette ezt az öskeresztényi és népies irányt. Különösen nagy feltűnést keltett a „Kreutzersonáta”

czimü novellája. Tolstoj legolvasottabb munkája ez, amelyik a házasság intézményét támadja meg és a teljes lemondást hirdeti. Ez a munka egész irodalmat támasztott és számtalan kiadásban jelent meg. Megírta ezenfelül „A sötétség hatalma” czimü naturalista drámát és a „Műveltség gyümölcsei” szatirikus vígjátékot (1881), „Az ur és a szolgálta”, továbbá „Feltámadás”, „Termékenység” czimü regényeit és még számtalan novellát, amelyek legtöbbje magyar fordításban is megjelent.

Zendülés a tengeren.

— A „Panther” botrányának részletei. —
Budapest, november 21.

Még a nyáron hírt adtunk arról a zendülésről, amely a „Panther” nevű osztrák-magyar hadihajón Rio de Janeiro mellett június hó 2-án kitört. Egy szákszavu távirat számolt be akkor erről a véres katonai botrányról, amelynek részletei csak most kezdenek kiszivárogni. Ezek a részletek a katonai brutalitás terén felülmúlnak minden eddig ismert ilyen kegyetlenkedést. Tíz legényt lövetett agyon a hadihajó parancsnoka a nyílt tengeren és tizenötöt állítottatott haditörvényszék elé. Ezek közül három öngyilkos lett az ítélet kihirdetése előtt, a megmaradt tizenkettő pedig öt-öt évi börtönbüntetést kapott.

A páratlanul álló katonai botrány részleteit az alábbiakban ismertetjük:

A Panther, osztrák-magyar hadihajó 1910. február másodikán indult el Triesztből czirkáló utra. Negyven tiszt és százhetven matróz volt a hajón, amely a Földközi tengeren és a Szeuiz-csatornán áthaladva, megkerülve a Jóménységfölköt és Brazília partjai felé tartott. Az egész uton folytonosan *czivakodtak, marakodtak* az olasz, német, magyar és horvát legények. *Többségben a magyarok voltak, számszerint hevenen.* A háborúság a *koszt* miatt tört ki. Rio de Janeiro közelében volt már a Panther, amikor *véres verebedéssé* fajult a matrózok torzalkodása. A magyar fiúk borzasztóan elpáholták az olaszokat. A hajó parancsnoka nyomban *vasra verekelt öt magyar fiút, a többieket pedig megfenyítette, hogy haditörvényszék elé állítja őket.* Nagy riadalom támadt a legénység soraiban. Kívételosen a magyarokkal tartottak a német és horvát matrózok is, akik csakhamar *titkos megállapodással* elhatározták, hogy mihelyt szárazföldre ér a hajó, megszöknek. A terv azonban kipattant. Egy *Canloni* nevű zenggi matróz neszét vette az összeküvésnek és nyomban jelentést tett a hajó parancsnokának. A Panther vezénylőtisztje rapportra idézte a legénységet és tudtára adta, hogy a Panther Amerikában *nem fog horgonyt vetni, a tömeges szökésre való összeküvésről* pedig illetékes helyen jelentést fog tenni.

Ez a parancs végkép elkészerítette a magyar, horvát és német fiukat. Elhatározták tehát, hogy *megszöknek, mielőtt még a Panther partot érne.*

A Panther ez év június másodikán, közel Rio de Janeirohoz, a nyílt tengeren vetett horgonyt. A magyarok nem tértek nyugovóra. *Borbás Géza* Marinékorporal vezetésével kisebb-nagyobb csoportokra oszlottak. Lehettek ötvenen. Éjjel után eloldottak két csónakot és elhagyták a hajót. A szökést azonban felfedezték és a hajó tisztjei a megmaradt legénységgel ugyiszintén csónakba szálltak és üldözöbe vették a szökevényeket. A parancsnok megállásra szólította fel a menekülőket, akik azonban tovább eveztek. Erre az üldözők sortűzet adtak. Tizen a szökött tengerészek közül véresen buktak a habokba. A többiek egymásután ugráltak a vízbe. Míg ez történt, a hadihajón meggyújtották a reflektort, amelynek fénye egészen a szárazföldre megvilágította a tengert. És látni lehetett, amint harmincz matróz vergődve küzdök a habokkal. Egy erős hullámáradat elsodorta az első sorokban uszó fiukat és a parthoz segítette őket. Itt azután cserjék és más között eltűntek. Körülbelül tizenöt matróz sikerült így megmenekülni. A többieket az üldözők kifogták és a csónakokba dobálták. Ötven matróz a kapitány parancsára partraszállt, de már nyoma se volt a szökevényeknek.

Tizenöt matróz került fogságba. Csupa magyar, horvát és német fiúk. Köztük a vezér, *Borbás Géza* is.

Még aznap titkosjegyü kabeltáviratot küldött a Panther parancsnoka Bécsbe, ahol az eset nagy konsternációt keltett és a király azonnal le is küldötte a trónörökös Pólába, hogy a haditengerészet belső viszonyait és állapotát megvizsgálja. E vizsgálattal kapcsolatos intézkedés volt az is, hogy Ottó főherceg másodszülött fiát, a tizenöt éves Károly Ferencz József főherceget a pólai kadétskolába adták be és a tengerészeti pályára képeztették ki.

A tizenöt szökevény bűnügyében november 21-ikére tüzték ki a főtárgyalást Triesztben, de *előbb tartották meg.* A zendülés vezetőit azonban már nem állíthatták szigorú bírának elé. *Hárman végeztek magukkal a börtönben.* *Borbás Géza, Horváth Sándor és Steiner József* november másodikán a nadrágszikkal *fölkasztották magukat.* Holtan találták őket a cellákban. November 18-án reggel hét órakor ült össze a hadbíróóság a trieszti arzenálban és az életben maradt tizenkét vádlottat egyenként *öt évi börtönrre ítélték.* Ezenkívül utánszolgáltatva.

Nyilatkozatok

az
első óról.

— Ah havazik . . . milyen kedves — kiáltja örvendve a fiatal leány.

— Nézze koma, kenyérke esik az égből . . . No most meg a szalonnácska is indul — mondja társának a hókaparásra váró munkátlan.

— Az első hó! . . . Gyerünk hamar a szerkesztőségekbe — üvölti az alkalmi költő és egy köteg poémát lobogtatva, megkezdí pusztító körutját.

— Esik a hó? De jó, hogy nem az osztrák hittel — örvendezik a börziáner.

— Esik a hó — mondja a mészáros és fölemeli a hus árát, mert neki minden ürügy, hogy drágitson.

— Csapadék — jelenti ki határozottan a meteorologus.

— Itt a tél — mondja a szenes ember és negyven kiló szenet leemel százból.

— Most baj van — sóhajtja a szegény ember és felöltöztét a díjak elengedésével kinevezi télikabátját.

— Hó? Aktaszám 10786/B. — mondja a köztisztviselési hivatal.

— Az istenit neki — káromkodik a házmester, akire a járdasörpés vár.

— Nekem mindegy — sirja a diurnista — akár hóvíz, akár esővíz folyik ki-be a cipőmön.

— Milyen rossz most a szegény becsületeseknek — sopánkodik a cellájából kitekintő illavai honpolgár.

— Ujra lavazik? A tavalyi karácsonyi ajándékok árával még tartozom — sopánkodik a családlápa — és ime ujra itt a tél.

— Terhelő bizonyítékok hullanak — intí magát a betörő.

Több nyilatkozatot nem tudtam összeszedni, mert a nyilatkozók az első hótól influenzásan pi-hennek ágyban párnák közt.

Ray.

EGYHÁZAK.

— (Gimnázium-avatás.) Szép ünnepély keretében avatta fel Udvarhely vármegye a megye székvárosában, Székelyudvarhelyen ujonnan épült kat. főgimnáziumát. A kormány képviselőjében gróf Haller János főispán volt jelen. Délelőtt 9 órakor mise volt, mely után a közönség az új épülethez vonult, melyet gróf *Majláth* Gusztáv Károly püspök egvházilag megáldott.

Zsaroló házaspár.

— Az ex-főhadnagy és a felesége. —

Gyáros a csapdában.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 21

Világvárosi rejtelmek közé illő ügyben vezet most vizsgálatot a rendőrség. Egy szélhámoskodó magyar házaspár Dieppeben, az előkelő francia tengeri fürdőhelyen karmai közé kapott egy öreg családos gyárost. Az asszony kaczerkodott vele, hogy legyen alkalma műfélékenységet és felháborodást kelteni a férjben, aki aztán nagy jellemhez illően, a mesterségesen előkészített gyanuokok alapján megszarolta a gyárost. Ha a derék házaspár megelégedett volna a kizsarolt tekintélyes összeggel, talán sohasem tudta volna meg a világ, micsoda emberek laknak a két utcára szóló Márvány-utca házában. A kapzsiság ördöge nem hagyta nyugodni őket, még többet akartak — és ez lett a vesztük. Odajutottak a rendőrségre, mely kibogozván az ügy szárait, letartóztatta a házaspárt.

(Csendélet Dieppeben.)

Az ügy szereplői *Bedő Géza* volt vadász-főhadnagy, a *Minimaz*-társaság volt ügynöke és felesége *Kossy Teréz*. *Kossy Tamás* állami mérnök leánya. A házastársak *Fogarason* ismerkedtek meg két év előtt, amikor *Bedő* ott szolgált a vadászoknál. Az asszony odaváló születésű. A férfi beleszeretett a gyönyörű leányba s feleségül vette. Kauzsiójuk nem volt, tehát kilépett a hadseregéből. Felköltöztek Budapestre és itt szerényen éldegéltek.

Az asszony idegbajos lett és a nyáron orvosi tanácsra Dieppe francia fürdőbe mentek. A szélhámos históriának ez a születési helye. A szálloda halljában itt ismerkedett meg az asszony egy hatvanéves német gyárossal, aki félölt gyermekével és feleségével ugyanitt lakott. Rendkívül kaczerán, kihívóan viselkedett vele, annyira, hogy az öreg ur egy alkalommal teljesen megfedkezve magáról, az előcsarnokban homlokot csókolt. Az asszony sikoltva elszaladt. E jelenet után a gyáros családjának azt mondta, hogy fontos üzleti ügyek szölitják és Párisba utazott.

(Zsarolás levelekkel.)

Bedőné, akinek a gyáros sokat beszélt utazásairól, tudta, hogy Párisban melyik szállodában szokott megszállni, urával a gyáros után utazott. Megérkezve levelet irt a gyárosnak és szemrehányást tett neki, hogy miért utazott el hirtelen bucsu nélkül? Megijedt talán a csóktól? A levél végén estére randevut kért a gyárostól. A gyáros ettől a levélről megijedt s a következő levelet irta hát *Bedőnének*:

Fontos családi ügyben kellett elutaznom, sajnálom, hogy nem bucsuztam, tudatom, hogy nem szándékozom a viszonyt folytatni.

A levelet természetesen a férj vette kézbe. Mikor elolvasta, rohant a gyároshoz és felszólította őt, hogy miután feldulta családi boldogságát, vegye feleségül a nejét.

A megrémült gyáros tiltakozott. Váltig erősítette, hogy semmiféle komoly dolog közöttük nem volt, azonban *Bedő* a levelet mutatta neki.

— Itt az írása s ebben a beismerés, hogy viszonya volt a feleséggel.

Bedő sürgetőleg követelte, hogy a gyáros vegye feleségül az asszonyt. Vagy ha már feleségül nem veszi, gondoskodjék a szerencsétlen nő jövőjéről és biztosítsa anyagi jólétét. Ezen az alapon elkezdődött közöttük a tárgyalás, amelynek végén a gyáros egy csomó részvényt adott át *Bedőnek* százezer korona értékben és kétezer márkát készpénzben. A férj becsületszavát adta, hogy az ügy ezzel be van fejezve.

(Az asszony is zsarol.)

Októberben levelet kapott az asszonytól. Ebben azt irta, hogy édes jó férjem, aki imádtá őt, elhagyta. A részvények kamatai oly csekélyek, hogy abból nem élhet meg és azt irta, hogy férjének nem volt joga ily csekély összeggel megelégedni. Legalább kétszázezer koronát kért, vagy ennek megfelelő részvényt. Czímül Márvány-utca 22-öt adta meg, azzal, hogy különválva él férjétől, aki a Győri-ut 1. sz. alatt lakik.

Miután e levelet a gyáros válasz nélkül hagyta, *Bedőné* újabb soraiban azzal fenyegette meg a gyárost, hogy elmegy hozzá, akármí tör-ténjék is.

(A feljelentés.)

Miután a gyáros — akinek nevét a rendőrség családjára való tekintettel, titkolja — most már belátta, hogy zsarolók kezébe jutott, megbizta dr. *Hajós* Zsigmond budapesti ügyvédet, hogy tudja

meg Bedők viszonyait. Az ügyvéd megállapította, hogy a házaspár együtt lakik. Öt szobás elegáns lakásban — abban, amely ezelőtt Fedák Sárié volt — egy sarokházban, melynek egyik kapuja Győri-ut 1., a másik pedig Márvány-utca 22. Rendkívül fényes, költséges életet élnek, inasok, szobaleányok, társalkodónők és nagy cselédségük van és éjszakánként hangos dorbézolások folynak náluk. Látogatóik igen előkelő emberek, jórészt arisztokraták. Még külön kapukulcsuk is volt. Tehát éjszaka is zavartalanul lehetett onnan távozni az előkelő szerelmes pároknak. Hogy kik jártak oda randevura, azt igen nehéz megtudni, mert a házaspár alapos készséggel gondoskodott róla, hogy titkaik ne jussanak el a ház cselédjeihez, vagy a szomszédokhoz. Egyetlenegy ember él, aki beszélni tudna, az inasok, Böke Ferencz. Ezt a fiút jól kioktatták, hogy mindig hallgatnia kell. Még azt is tiltották neki, hogy bárkivel a házban szóba álljon. Ez a fiú még azt is letagadta, hogy ismeri a gazdáját.

Az ügyvéd mindezt tudatta a gyárossal, aztán megkapta a megbízást a feljelentés megtételére.

(Kihallgatások a rendőrségen.)

Tegnap reggel detektívek mentek ki Bedőkhöz, akik még aludtak. Felkeltették őket és bevittek a főkapitányságra a házaspárt. Bedőnek, aki hangosan tiltakozott az elővezetés ellen, nem mondták meg az előállítás igazi okát. Régebben, mikor még rossz módban élt, feljelentette őt Gerő Adolf butorgyáros sikkasztás miatt és Ványa Béla jegyző azért, mert 1100 koronát olt ki tőle azzal az ürügygel, hogy végrehajtói állást szerez neki. A fogalmazó ezt megmondta Bedőnek, aki nagy hangon, gögösen tört ki, hogy ő gazdag és benyult a zsebébe, kivette tárczáját és letette a kérdéses összeget.

Ezután a fogalmazó megkérdezte, hogy hol van a pénze, mert azt mindenki mondhatja, hogy gazdag.

Bedő beugrott a ravaszágnak és büszkén mondta, hogy a Kereskedelmi Bankban van száz ezer koronája.

Eközben az asszonyt a zsarolás ügyén valatlatták. A bizonyítékok súlya alatt Bedőné mindent bevallott. Arra a kérdésre, hogy hol van a pénz, az asszony panaszkodva mondta, hogy elköltötték és most nyomorban élnek. Szidta a gyárost, akivel — mondotta — viszonya volt, aki elcsábította, a férjétől elrabolta s aztán kidobta.

— De hisz együtt élnek, — mondta a rendőrkapitány.

— Igen, a látszat kedvéért, hogy kerüljük a botrányt, de ágytól, asztaltól rég elváltunk, — felelte az asszony.

Ezután a finom házaspárt szembesítették, ez alkalommal bevallották, hogy a pénz a férj nevében van a bankban. Azonnal házkutatást is tartottak náluk, hogy a letétjegyet megkerítsék, de nem találták. Ma délután a Kereskedelmi Bankban bünyűzi zárlat alá vették pénzüket. Az asszonyt azt állította, hogy írónő s egy budapesti napilapban több cikke megjelent s az ura is megkeresett havonta 300—600 koronát.

(Letartóztatás.)

Bedő Béla a múlt héten volt harminczkét éves. Magas, fekete ember. A külseje éppen nem bizalmgerjesztő. A felesége harminczegyes, Hervadt, megtört asszony. A fogarasi császári és királyi vadászszerep volt tisztje ellen ma reggel még két feljelentés érkezett. Banya István magánzóknak végrehajtói állást ígért Bedő és ezerszáz korona előleget vett tőle. Az állást persze nem kapta meg Banya, most a pénzt követeli vissza. A második feljelentő Kohn József Jakab butorkereskedő, akinek részletre több ezer korona értékű butort vásároltak Bedők. Szállítás után azonban nyomban eladták a berendezést.

A rendőrség a zsaroló házaspárt ma délután letartóztatta.

TÁVIRATOK.

A Duna-bizottság ülése.

Galacz, november 21. Az európai Duna-bizottság megkezdte őszi ülészakát. Az elnöki tisztet ez alkalommal Borhek osztrák-magyar főkonzul tölti be. Ennek következtében szokás szerint a „Taurus“ konstantinápolyi osztrák-magyar állomáshajó ideérkezett.

Az első obstrukció a dumában.

Pétervár, november 21. Kokovezev pénzügyminiszter a jövedelmi adóra vonatkozólag olyan reformjavaslatot terjesztett a дума elé, amelyik 45 millió rubel adónövekedést okozna. A дума pénzügyi bizottságában valóságos obstrukció

folyik a javaslat ellen, úgy hogy nem egyhamar lesz belőle törvény.

Bosnyák vendégek Belgrádban.

Belgrád, november 21. A „Szloga“ nevű bosnyák dalárda ideérkezett. A pályaudvaron nagy tömeg fogadta őket. A város ünnepi díszet öltött.

Titkos szerződésünk Törökországgal.

Konstantinápoly, november 21. A „Szabah“ megzafolja több orosz lapnak azon híreit, amelyek szerint titkos szerződés van Ausztria-Magyarország és Törökország között. Az Ausztria-Magyarország és Törökország között fennálló igen barátságos viszonyt nem lehet politikai ententének mondani.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai részdek zúriata.

		nov. 21.	nov. 19.	nov. 18.
Newyork.	Buza helyben	95½	95½	95½
	decemberre	97	97¼	97
	májusra	102½	103¼	102½
Tengeri	decemberre	53½	54½	54
	májusra	54¼	54¼	54
Chicago.	Buza decemberre	90½	90½	90½
	májusra	96½	96¼	96
	Tengeri decemberre	44¼	44½	44¼

Newyork, november 21. Gyapot Newyorkban, helyben 14.80 (14.53). Gyapot decemberre 14.60 (14.31). Gyapot februárra 14.06 (14.33). Gyapot New-Orleansban, helyben 14¼ (14½). Petroleum Stand white Newyorkban 7.40 (7.40). Petroleum Stand white Philadelphian 7.46 (7.40). Petroleum Refined in Cases 8.90 (8.90). Petroleum Credit Blancet at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 10.99 (11.—). Zsir Rohe és Brothers 11.10 (11.40).

Chicago, november 21. Zsir novemberre 10.55 (10.97). Zsir január — (—). Szabonara short clear 10.12 (10.12). Sertésus január 17.15 (17.32).

ÜJONSÁGOK.

Istennél sincs kegyelem!

* * *

Nem tudom, hány fokozata, vagy kategóriája van az oroszországi Szent Szinódusnak. Lehet, hogy van szent, szentebb és legszentebb Szinódus. Legalább erre kell következtetnem, mert ma hír érkezett a „Legszentebb Szinódus“ról. Ha van ennek az intézménynek felső foka, miért ne lehetne közép- és alapfoka is?

Ez a legfelsőbb fok valószínűleg azt hirdeti önmagáról, hogy közvetlen összeköttetésben van az istenséggel, vagy — hogy szabatosabban fejezzem ki — magával az istennel. Se közvetlen összeköttetés révén arra a legfelsőbb helyről sugalt megállapodásra jutott, hogy Tolsztoj Leóznak nem ad egyházi temetést és lelki üdvéért misemondást nem enged meg. Ezt érthetően és világosan így is kifejezhetjük: „A legszentebb Szinódus álláspontja és felfogása szerint istennél sincs kegyelem.“

Mikor közönséges halandót, aki nagy bűnbe esett, halálra ítélnék s a legfelsőbb jogokat gyakorló ur nem akar kegyelmet gyakorolni, rendesen azt a frázist használja: „Istennél a kegyelem.“ Ki akarja fejezni ez a frázis azt, hogy a gyarló ember képtelen a jószág ama magaslatára állni, amelyen isten áll, de azért, ha a hóhérnak út is adja a bűnös testét, vigasztalással is szolgál és azzal a reménységgel kecssegteti, hogy isten kegyelmezni fog.

Csak az egyház zárja el az utat isten elől és csak akkor, ha a bűnös (már tudniillik az, akit bűnösnek minősít), a dogmák ellen vétkezett. Minden más bűnös fölött mond egy imát a pap. Akik vépadon, vagy bitón halnak meg, akik gyilkosságokért, főtelmes vértettekért kerülnek hóhérkézre, azoknak a lelkiüdvösségért imádkozik a pap. De akik az egyház dogmatikus tételei ellen vétkeznek, azokért nem. Így minősíti az egy-

ház a legnagyobb bűnnek a dogmák ellen való lázadást.

A kishitűek és félénkek, vagy még inkább a rövidlátók, akik nem mernek, vagy nem tudnak a saját agyvelejökkel gondolkodni és szivesebben vezetetik magukat a pap által (ami kényelmesebb is) bizonyára szánakozni fognak Tolsztoj León és arra gondolnak, mi lesz szegény Tolsztoj Leóval, akinek nem volt nyugta ezen a földön és akinek az égben sem boesátnak meg? Mekkora lehet ennek az embernek a büne, hogy számára még istennél sincs kegyelem?

De azok, akik hozzászórtak a saját agyvelejökkel gondolkodni és akiket szabadgondolkodásuk miatt az egyház szintén bűnösöknek stipulál, más következtetésre jutnak. Mi jögon tagadja meg az egyház isten kegyelmét akiben az egyház rendeltetésénél fogva hisz? Minden bizonynyal az egyház a saját hatalmát és befolyását félti ettől a szabadgondolkodótól, akinél nagyobb és hatalmasabb még nem volt a világon.

Hogy Tolsztoj nem követte meg halála előtt az egyházat, az csak magától értetődik, s hogy nem gondolt arra, hogy van lelkiüdvösség is, amint ezt az egyház hirdeti, azt is mindenki természetesen fogja tartani. De az egyház ebben az esetben is, mint mindenkor, ha fanatizmusa fékét vesztí, csak maga alatt vágja a fát. A gondolkozó emberiség kaczag azon, hogy az egyház a maga tájékozó és tehetetlen dühében a halál után is sujtani akarja Tolsztoj Leót, a nagy világszellemet. Mintha az egyház átkozódása közelférköznék hozzá. Mintha csak legesekélyebb módon is esorbítani tudná Tolsztoj nagyságát, vagy csökkenteni tudná a fényt, mely ezt az egyéniséget körülveszi!

Hol lesz az egyház, a Szent és Legszentebb Szinódus minden papjával és intézményével együtt, amikor Tolsztoj nevét még mindig hangoztatni fogják a kerek világban mindenhol, ahol gondolkoznak és haladnak a legfőbb eszmény, az emberi tökéletesedés felé. Valószínűleg ott lesznek, a feledés enyészetében, ahol azok vannak, akik egykor Galileit annak idejében kintpadra huzták, mert azt hirdette, hogy a föld forog a nap körül, holott Józsué — a biblia szerint — azt mondta: „Állj meg nap!“ A bibliának csak tudni kellett, hogy mi forog, a nap-e, vagy a föld!... És ezért került Galilei a kintpadra.

És akárhogyan tagadja is meg Tolsztoj lelkiüdvösségéért a gyászmisét a Szinódus, az igazság halad előre s az emberiség fogja az egyház nélkül szentté avatni Tolsztoj Leót és egyben az egyházra fogja kimondani, hogy számára az istennél sincs kegyelem.

(t.)

NAPIREND. Naptár: kedd, november 22. — Róm. kath.: Czeccilia. — Prot.: Czeccilia. — Görög-ország: november 9. Onozifor. — Zsidó: Marchesván 20. — A nap két reggel 7 óra 15 perczkor, nyugszik délután 4 óra 16 perczkor. — A hold két este 9 óra 56 perczkor, nyugszik délután 12 óra 47 perczkor.

A képviselőház elnöke fogad délután 5 órakor a képviselőházban.

A kereskedelemügyi államtitkár fogad déli 12—2.

A posta- és távirata vezérigazgatója fogad déli 12 óráig.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

A képviselőház számvizsgáló bizottságának ülése délelőtt 11 órakor.

Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj nincs. — Uránia múkiállítás (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Házilpar Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum régiség-tára 9—2. — Erzsébet Múzeum 9—4. — Iparművészeti Múzeum 9—1. Mezőgazdasági Múzeum 10—1. — Ráth Múzeum 10—4. — Széchenyi Múzeum (Akadémia-u. 2.) 10—12. — Tanszermúzeum 3—7.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7. — Egyetemes Könyvtár 9—6. — Fővárosi Könyvtár 9—2. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12 és 5—8. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2. — Nemzeti Múzeum Könyvtára 9—4. — Pedagógiai Könyvtár 3—7. — Statisztikai Könyvtár 9—2. — Technológiai Könyvtár 9—1.

Nyitvalevő képtárak: Műcsarnok teli tárlata. Nyitva —3-ig. Belépődíj 1 korona. — Nemes Marcell képeinek kiállítása a Szépművészeti Múzeumban. Nyitva 10—2-ig. — Paál László kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 60 fillér. — Tibor Ernő gyűjteményes kiállítása a Mű-

vesztházban. (Fasor 6.) Nyitva egész nap. Belépődíj 1 korona. — Történelmi Képesarnok 10—2. — Szépművészeti Múzeum régi képtára 10—2.

— **A bolgár követ a királynál.** Bécsből jelentik: A király ma *Sallabesev* bolgár követet külön kihallgatáson fogadta. A követ átnyújtotta megbízó levelét.

— **Henrik porosz herceg Magyarországon.** Vasárnap délután fejedelmi vendégek utaztak át Budapesten. Fél kettőkor a bécsi gyorsvonattal *Henrik* porosz herceg, a német császár testvéröccse érkezett meg fiával és nagy kísérettel. A pályaudvaron *József* főherceg, *Augusta* főhercegné, továbbá *Libits* Adolf udvari tanácsos, főhercegi jószágkormányzó és *Marx* János, az államvasutak elnökgazdája fogadták a fejedelmi vendégeket. Két óraker a társaság összes tagjai az aradi gyorsvonattal, amelyhez három szalonkocsit csatoltak, *Kisjenőre* utaztak, ahol *József* főherceg és *Augusta* főhercegné vendégei lesznek. Csütörtökig maradnak a német vendégek *Kisjenőn*, ahol tiszteletükre nagy vadászatok lesznek.

— **Beteg a belga királyné.** A brüsszeli „Etoile Belgue“ szerint a királyné, aki bronchitisben szenved, a múlt éjszakát igen nyugtalanul töltötte. A királyné állapota, bár nem mondható nagyon komolynak, mégis nyugtalanságot okoz. Az este kiadott orvosi jelentés szerint a királyné influenzán kívül jobboldali mellhártyagyulladásban és légcsőkurutban is szenved. A lakosságot fájdalmasan érintette a királyné megbetegedése híre. A *Le Peuple* szociálista újság így ír róla, mint a brave petite femmeről, (a derék kis asszony).

— **Kinevezés a belügyminisztériumban.** A király *Halász* Sándor és *Tersztyánszky* Kálmán osztálytanácsosi címmel és jeleggel felruházott miniszteri titkárokat, továbbá *Máriássy* Barna és *Ottlik* Géza miniszteri titkárokat miniszteri osztálytanácsosokká nevezte ki a belügyminisztériumba.

— **Khuen és a lakászsorások.** A háztulajdonosok egyik csoportja vasárnap zártkörű értekezletet tartott az Esterházy-utca 22. szám alatti helyiségben, ahol azonban a meghívott több mint ötven háztulajdonos közül csak mintegy tizenötön jelent meg. Az elnök közölte, hogy egy korábbi határozat értelmében küldöttséget akartak mecneszteni gróf *Khuen-Héderváry* belügyminiszterhez, hogy a szerintük türbetetlen állapotok orvoslását kérjék s a renitens lakók ellen hathatósabb hatósági támogatást kérjenek, azonban a belügyminiszter kijelentette, hogy nem hajlandó a küldöttséget fogadni. Pedig mi — mondotta az elnök — csak méltányos kívánásokat akartunk előterjeszteni, többek között, hogy a rendőrség akadályozza meg házbójkotok alkalmával a macskazenét, s hogy a kilakoltatásokat ne húzzák-halaszszák, hanem rögtön intézkédjék el s a fizetni nem akaró lakóktól megszabaduljunk. Csak ha ezek az eszközök nem használnak, arra az esetre kívántunk a renitens lakók ellen hathatós preventív intézkedéseket. A gyűlés ezt sajnálattal vette tudomásul s elhatározta, hogy tömörülésre hívják fel az összes háztulajdonosokat.

— **Új kulturpalota a vidéken.** Vasárnap délelőtt szép kulturünnepély folyt le Szombathelyen. A kulturpalotát avatták fel és az avatási ünnepen a fővárosból is számosan jelentek meg, a kulturális és művészeti intézmények részéről *Radács* Jenő, miniszteri tanácsos, az Iparművészeti Múzeum igazgatójának vezetésével. A kormányt a tinnepégen *Békási* István főispán képviselte. A kulturpalota díszterme zsúfolásig megtelt Vas megye és Szombathely város és a szomszédos vármegyék kulturintézményeinek képviselőivel és előkelő közönséggel. A szombathelyi zenekedvelők zenekara nyitotta meg a felavatási ünnepséget a Hunyady László című opera nyitányával, utána a dalárda az „Őseink emléke“ ez. énekszámot adta elő. Az elnöki megnyitót gróf *Batthyány* Lajos, elnök helyett, aki a megjelenésben akadályozva volt, *Herbst* alispán mondotta, majd *Rákosi* Jenő főrendiházi tag tartott innepi beszédet. Ezután *Vikár* Béla által összegyűjtött „vas megyei vadvirágok“ című album összeállítását népszerűsítették és előlévő *Németh* Gyula ösztöndíjas operanövendék és *Grünwald* Erzsike operanövendék. A zenegyűjtés által előkészített Szózzattal a szép ünnep véget ért.

— **Egy református lelkész kiűtése.** A király *Kulifay* Elek tordinezi református lelkésznek, a lelképásztorkodás terén teljesített sok évi sikeres szolgálata elismerésül a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— **Gróf Tisza István balesete.** Már hírt adtunk arról a könnyen végzetessé válható balesetről, amely gróf *Tisza* Istvánt Alsózsukon vadászat közben érte. A gróf lova egy árokban felbukott és *Tisza* István a kulcsontját törte. Erről a balesetről újabban a következőket jelentik:

Már hetek előtt elhatározta *Tisza*, hogy egy-két napra megszakítja aktív részvételét a politikában és alsózsuki birtokán vadászatot rendez néhány barátjával. Csütörtökön éjszaka leutazott Alsózsukra és másnap már meg is kezdődött a vadászat. Gróf *Tisza* egyik Gesztről hozott lovát ülte meg. A paripa eddig még nem volt hegyi uton, ez már a vadászat elején kitért. Többször megcsuszott, de a gróf bizott benne, hogy a ló majd csak megszokja a pályát és nem történik baj. Mikor *Tisza* a lovával egy árkot akart átugratni, lova rövidet ugrott és bukfenet vetett. A gróf végigterült a földön, a jobb vállára zuhant és zuzott seb támadt karján. A vadászatot azért nem hagyta abba, hanem sajgó sebével új lóra pattant és még egész estig vadászott a társaság tagjaival. Az éjszakát Alsózsukon töltötte, szombaton reggelre azonban feldagadt a karja és oly fájdalmat érzett a vállán, hogy alig tudott felöltözni és az első vonattal beutazott Kolozsvárra, ahol sógora, gróf *Bethlen* Pál házában szállt meg. *Bethlen* azonnal elhívták dr. *Makara* Lajos sebésztanárt, aki megállapította, hogy a gróf eltörte jobb karjának a kulcsontját. A törés egyáltalán nem súlyos és gróf *Tisza* egész nap nem volt ágyban. Dr. *Makara* tanár ekként nyilatkozott a gróf állapotáról:

— Megállapításom szerint a kulcsont az esés után valószínűleg csak meghasadt és a kabát felöltése közben való erőltetésnél tört el. *Tisza* grófnak komolyabb baja nincs és törése egy héten belül be fog hegedni. Laza nem volt.

Makara professzor azt tanácsolta *Tisza* grófnak, hogy feküdjék ágyba és várja be Kolozsvárra a törés behegedését. *Tisza* eleintén szabadkozott, de később belátta, hogy kötéssel a vállán nem vehetne magára kabátot és ezért elhatározta, hogy Kolozsvárt marad.

Tudóitok beszélt *Bethlen* Pál gróffal is, aki mosolygva mondotta:

— Sógorom nemesak, hogy folytatta egy másik lovon a vadászatot, hanem ritka szerencsésen zárta le a pénteki napot. Ilyen eredményes nyulvadászat rég nem volt *Zsukon*, mint ez a mostani.

A sajnálatos balesetről természetesen nyomban értesítették a gróf családját és *Tisza* Istvánt még szombaton Kolozsvárra érkezett. A beteg állapota szombaton estefelől kicsit rosszabbodott, de vasárnap reggelre ismét csillapultak a fájdalmak. Ma már egészen jól érzi magát.

Kolozsvárról jelentik éjjel: Gróf *Tisza* István állapotában ma javulás állott be. A betegre még szombaton kötetést tettek. Most még ágyban fekszik és néhány napig ágyban is marad s mivel állapota egészen lázmentes, a gyógyulás sima lefolyású. Gróf *Tisza* sógora, *Sándor* János államtitkár holnap Kolozsvárra utazik s ott van már gróf *Tisza* felesége is.

— **Diszkvalifikált fővadászmester.** A kopenhágai főúri köröknek érdekes szenzációja akadt annak a lovagias afférnek kapcsán, mely gróf *Liliendal* udvari fővadászmester és *Olauon-Karst* huszárszázados közt keletkezett. A kopenhágai lovaregylet legutolsó ülésén a fővadászmester éles szóváltásba keveredett a századossal, amelynek vége egy oly csunya verekedés lett, hogy a feleket csak a legerélyesebb beavatkozással lehetett szétválasztani. A százados másnap kihívta a fővadászmestert, aki azonban a kihívást nem fogadta el és az ügyet a lovaregylet közgyűlésének a megítélésére bízta. Gróf *Liliendalnak* ez az elhatározása a dán arisztokrata körökben élénk megütközést keltett. A főúri kaszinó tüstént ülést is tartott ebben az ügyben *Starvenius*, volt kultuszminiszter elnöke alatt és elhatározta, hogy a fővadászmestert a kihívás visszautasítása miatt társadalmi bojkott alá veszi. Többen még azt is követelték, hogy a fővadászmester mondjon le a képviselőházban viselt mandátumáról. Ennek dacára azonban a polgárság szimpátiája a fővadászmester pártján van, akik az állásfoglalásáért óvációkban is akarnak részesíteni.

— **Öngyilkos professzor.** A Fiume-Ancona között közlekedő „Villám“ gőzös fedélzetéről leugrott *Knüpfer* Dénes magyar származású tanár. Az öngyilkosságot nem vették észre, csak másnap Tászkájában egy levelet találtak, amelyben írja, hogy öngyilkosságának okát nem hozhatja nyilvánosságra. Kétszáz korona készpénzt a hajó legénységére hagyta.

— **Exhumálják a vértanukat.** Most már csakugyan teljesül a nemzet óhajta, hogy szabadságharcunk hős vértanuit exhumálják, hogy méltó nyughelyet jelöljenek ki számukra. Néhány nap előtt husz munkással megkezdtek az ásásokat s mindjárt másnap eredményre vezetett a munkálkodás. *Damjanich* és *Leininger* holttestét hozzátartozóik annak idején elvitték; a többi hét vértanu hamvait a külön e célra épülő mauzoleumban fogják elhelyezni. Addig is, amíg a mauzoleum elkészül, egy aradi templomban helyezik el ideiglenesen a vértanuk földi maradványait.

— **Tanárok elismerése.** Az Ung-Bereg megyei Kerületi Tanári Kör beregszászi osztálya a hónap 18-án *Schürger* Ferenc igazgató elnöklésével gyűlést tartott, amelynek egyetlen tárgya *Sutor* Zoltán tanárnak következő indítványa volt:

— A magyar tanárság minden tagjának lelkéből jóleső érzést váltott ki az a példátlanul meleg pártfogás és állandóan lelkes támogatás, amelyben a magyar sajtó a magyar tanárság egyetemét részesítette abból az alkalomból, hogy jogos követeléseinek megvalósítása érdekében kongresszusra gyűlt össze s a maga egységes közvéleményét az országhoz közönsége elé tárta. A magyar állami tanároknak és igazgatóknak 1000 tagot számláló testülete haláljának szörény és méltó kifejezést adna azáltal, hogy a hírlapírók országos nyugdíjintézetének, annak közelgő 30 éves jubileumára egy nagyobb adományt ajánlana fel.

A gyűlés az indítványt egyhangú lelkesedéssel elfogadja és elhatározza, hogy felszólítja az országos középiskolai igazgatóságot, hogy vállalja magára a terv kivételéhez szükséges teendőket és eszéljen az ügynek országos propagandát.

Itt említjük meg, hogy a Tanítóképző-intézeti tanárok országos egyesületének választmányából a fizetésrendezés ügyében kiküldöttséget az adott utasítások értelmében két memorandumot dolgozott ki. Az egyikben kéri az egyesület a statusrendezésnek egyszerre való végrehajtását az igazgatóktól független mindenkor tanári létszám tökéletes megmaradásával, állást foglal a heti kötelező buszóra és a harminczöt évi szolgálat ellen. A másikban kéri az internátust vezető igazgatók javadalmazásának egységes rendezését, a segédtanári létszám csökkentését s a minőségben a három évi szolgálat megállapítását, a gyakorló iskolai tanítók, a felekezeti tanárok és szaktanítók fizetésrendezését. Az elnökség gondoskodni fog arról, hogy a memorandumok a legalkalmasabb időben nyújtassanak át az illetékes helyeken.

— **A papok közgazdasági tevékenysége.** A pápa egy újabb Motu Proprio-ban súlyos kanoni büntetések terhe mellett megtiltja a lelkészpapságnak, hogy pénzügyi vállalkozásokban részt vegyen, de kivételt tesz a fogvasztási szövetkezetekkel, takarékpénztárakkal, amelyek a szörény néposztályok hitelt nyújtanak és egyéb jótékony intézményekkel, amelyek a papság védnöksége alatt jönnek létre.

— **A budafoki Szabad Lyceum.** A budafoki állami polgári iskola tantestülete a helybeli állami polgári iskola tornacsarnokában szabad lyceumi előadásokat rendez november hó 30-ától márczius elsejéig minden szerdán. Belépti díj nincsen.

— **A hírlapírók nyugdíjintézetének igazgatói ülése.** A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének igazgatósága tegnap, vasárnap, ülést tartott. Az intézet újabban a következő adományokat kapta: a Magyar Kir. Lottójövedelmi Igazgatóságtól dr. *Lukachich* Béla lottójövedelmi igazgató utján 2000 koronát, a Pester Lloyd utján *Eröss* Samu adományaként 50 koronát, *Szigei* Gusztáv dr.-tól 10 koronát, a „Budapest“ szerkesztőségétől 10 koronát, „Az Újság“ szerkesztőségétől 50 koronát. Az igazgatóság hálás köszönetét fejezte ki az adakozóknak adományaikért. Az igazgatóság hivatalos értesítést kapott, hogy néhai *Laky* Adolf, a nagy emberbírót 21.000 korona értékű értékpapir: hagyományozott az intézetnek. A hagyaték leltározása folyamatban van. *Lenkey* Gusztáv titkár a nyugdíjintézet harminczéves fennállása alkalmából rendezendő jubileum egyes részleteiről tett jelentést. Az igazgatóság *Benedek* Árpád (Budapest) rendes tagot a II. és III. nyugdíjosztályba iktatta be, dr. *Heltai* Ferenc elnök előterjesztésére és indítványára pedig abba a bizottságba, amely *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszter megrzésére az államvasuti sajtójegyek engedélyezését hivatott bírálni, *Lenkey* Gusztávot, *Rózsa* Károlyt és *Seres* Lászlót küldötte ki. Az igazgatóság végül a *Bródy* Zsigmond 100.000 koronás alapítványából a dr. *Falk* Miksa-alapítványt segítséget szavazott meg.

— A hó. A tél ma annak rendje és illő formája szerint is jelentkezett: lehullott az első hó. Kora délelőtt sűrű szürke fellegek vonultak föl az égen, azután előbb lassan szitálva, majd élénken neki kerekedve sűrű pelyhekben megindult a havazás. Fehér lepedő fekiútt rá a városra és a környékre, a téli dicsőség azonban rövid ideig tartott: a hideg fehér pihezőnyeg hamarosan olvadásnak indult, dél felé már bokáig hideg sárleben gázolt a boszankodó emberiség. Estére azonban újra fölfagyott minden s talán remélni lehet, hogy rövidesen nem vendégzereplésre, hanem állandó tartózkodásra érkezik meg a tél. A vidékről szintén erős havazásnak a híre érkezik. *Kölesden* néhány napi fagy után ma délután erősen havazott. *Székességhévízáron* reggelre kemény fagy volt és délelőtt erős havazás állott be. *Kováznán* és vidékét fél méter magas hóréteg borítja.

— Ujságkiadók Otthona. Az ujságkiadók, ujságkiadótisztviselők és a hirdetőirodák tulajdonosainak egy régi vágya valósul meg. Megalapítják az Ujságkiadók Otthonát, melynek célja a karriéristák nevelése, az ujságkiadás és az ujságkiadásai hivatásosan foglalkozók erkölcsi és anyagi érdekeinek ápolása és megvédése. Illés József igazgató kezdeményezésére vasárnap délelőtt az Otthon Irók és Hírlapírók Körének dísztermében rendkívül nagy számban jelentek meg az érdeklődők egy értekezlet keretében. Az egybegyűlteket egyhangulag Illés József igazgatót bízták meg az értekezlet vezetésével, a jegyzői tisztelet Lenkei Zsigmond látta el. Illés József nagyarányú megnyitó beszédében a létesítendő Otthon céljait és törekvéseit vázolta, melyvel óriási lelkesedést váltott ki a hallgatóság köréből. Nem szervezkedünk senki ellen, mondja többek között, de szervezkedünk azért, hogy megvédjük az ujságkiadás és az ujságkiadással hivatásosan foglalkozók általános érdekeit minden támadással szemben és első sorban azok ellen, kik az ujságkiadás becsületes mesterségével visszaélnek. A hallgatóság a megnyitó beszédet lelkesen fogadta, melynek hatása alatt egyhangulag elhatározta az értekezlet az Ujságkiadók Otthonának létesítését. Dr. Marton Sándor bemutatta az alapszabálytervezetet. Hozzászólottak: Vadnai Henrik, Sümegei Vilmos, Pajor Máttyás, Guthard Tódor, Horváth C. Guidó és mások. Az értekezlet elhatározta, hogy az alakuló közgyűlést december 4-ére hívja egybe és az előmunkálatok elkészítésére bizottságot küldött ki, melynek tagjai a következők: Barla Maró, Bródy József, Balázs Mór, Benkő Jenő, Bokor József, Blockner L., Czeizler Béla, Fenyő József, Guthard Tódor, Grossmann Márk, Herz Adolf, Horváth C. Guidó, Harák Nándor, Illés József, Kelti Géza, Lenkei Zsigmond, dr. Marton Sándor, Márkus Ignác, Pajor Máttyás, Pesti Alfréd, Sebestyén Arnold, Radó Jenő, Sajó József, Szalmás Arnold, Szerepday Rezső, Sümegei Vilmos, Tolnai Simon, Vári Rezső, Vadnai Henrik, Zilahy Dezső, Zilahy Simon.

— Falusi lakodalom. A régi patriarchális időkre emlékeztető kedves, szép esküvői ünnepség folyt le Barsendréd községben a múlt héten. Szerény állású egyszerű pár állt az oltár előtt: *Zelnicki* Kajotán, az alsópéli uradalom fiatal gépésze esküdtött örök hűségét *Viglás* Mariska varrónőnek. *Viglás* András csinos leányának. *Viglás* András, az örömapa. *Dombay* Vilmos, Barsmegye volt alispánjának, régi hű eselődje. Már az édesapja, édesanyja ott szolgált a *Dombay*-portán és ő gyermekkorától óta ette a kitiünő jó gazdája kenyerét, mindig csak ezt. Ez a gazda és eseléd közötti példás viszonynak legszebb bizonyítéka. Az egész templomot megtöltötte a falu népe s megjelentek az összes helybeli uri családok, hogy megtiszteljék a menyasszony-leányában a derék apát. *Fába* Simon plébános megható beszédet intézett a fiatal párhoz s a lélekemelő szertartás után pazar lakoma várta a násznépet a *Dombay*-udvarban. A vendégek közt helyet foglaltak a *Dombay*, *Balogh*, *Lenkovich*, *Motesický* uri családok tagjai s lelkes beszédekben ünepezték az örömszüllők és a fiatal pár erezeit, követendő jó tulajdonságait. A nagyon jól sikerült lakozat *Endrédi* János képviselőházi alkalmazott — a menyasszony keresztapja — rendezte. Barsendréd, mint ez a példa is mutatja, még nem veszték ki a régi magyaros társadalmi erkölcsök és szokások. Ott még nem felejtették el, hogy *eseléd* és *család* rokonfogalmak.

— Letartóztatott kivándorlási ügynök. Sopronból jelentik: A határrendőrség *Adamovich Imre* kivándorlási ügynököt Dunaujfalun tetten érte és letartóztatta.

— Haecckel és az egyház. Egy Jénából érkező távirat jelenti, hogy Haecckel Ernő tanár, a világhírű tudós kilépett az evangélikus egyház kötelékéből. Haecckel Ernő tudvalevőleg a materialisztikus világnézet fölépitésével szerzett érdemeket és sokban járult hozzá a tizenkilencedik század utolsó évtizedeinek anyanyelvű közszelleméhez. Valószínű, hogy ez a lépése is közismert világlafogásúval van kapcsolatban.

— Kardpárba. Megirtuk annak a véres afférnek a részleteit, amely a múlt vasárnap éjjel a Bodó-kávéházban történt és ennek folytatásaképpen dr. Szörffy Károly főorvos tegnap véres párbajt vívott Ognjanov Szvetozárral, aki arculütötte őt az affér kezdetén. Dr. Szörffy Károly, a vagdalkozó főorvos mindjárt másnap provokáltatta *Ognjanov* Szvetozárt. Szörffy segédei dr. Spatz Elek ezredorvos és dr. Kugler Antal főorvos voltak. *Ognjanov* pedig *Polyakovics* Elemér és *Dobel* Lajost nevezte meg. A segérek többszöri tanácskozás után kardpárbaiban állapodtak meg. A feltételek: nehéz lovassági kard, szúrás megengedve, harcz, a végkimerülésig. A 17-ik helyőrségi kórházban állott szemben egymással tegnap reggel a főorvos és a jogász. A párbajt Spatz főorvos vezette Szörffy orvosa: lovag Förster dr., Ognjanov: dr. Dobias. Rendkívül hevesen csaptak össze a párbajozók; az első csapásnál Szörffy sebesült meg, Karjára, mellére kapott vágásokat, amelyek azonban jelentéktelenek voltak. A második támadásnál mindketten megsebesültek. Az orvos kardja végig húzódott Ognjanov orrán és száján; a kard azonban nem járt mélyen és így a sérülés nem nagy. A főorvos pedig a mellére kapott egy tizcentiméteres vágást. A párbaj után a felek nem békültek ki.

— Aki lecsukatta magát. A pestvidéki törvényszék második emeleti folyosóján egy dult arczu parasztember járt-kelt ma délen. A magyar különös kéréssel zaklatta a szolgákat és tisztviselőket. — Kérem szépen, — ugymond — hol van itt az a hely, ahol az embert lecsukják?

Előbb azt hitték, hogy bolond vagy részeg a jó vidéki arcyfi, végül mégis valaki utbaigazította: — Menjen kend Aczél vizsgálóbíró urhoz!

A magyar a vizsgálóbíróhoz is azzal a különös kéréssel állított be:

— Nagyon szépen kérem a tekintetes urat, tessék engemet lecsuktatni.

— Nem addig van az — tudakolta a vizsgálóbíró — hát miért csuktatnám le kendet?

— Kérem szépen — köhintette a magyar — rászolgáltam én arra tegnap este ...

— Hát mit csinált kend?

— Belelöttem a sógoromba — bökte ki a jámborképi vidéki, aki azután a vizsgálóbíró további kérdéseire előadta, hogy ő *Pásztor* András hévízgyörki földműves. Már hosszabb idő óta ellenséges viszonyban van sógorával. *Laikó* János hévízi lakossal. Ez a *Laikó* János volt istápolója eddig a felesége öccsének, a 21 éves *Mészáros* Andrásnak. Mivel azonban durván és gorbombán bánt *Laikó* a fiával, akinek ő a gyámja, *Mészáros* András pár nappal ezelőtt ott hagyta *Laikó* János házat és átköltözött hozzá Hévízgyörkre. Tegnap, vasárnap reggel, *Mészáros* András átment mulatni *Galgahévízre* a barátaihoz. Mivel este 9 óráig nem ért haza, kénytelen volt átmenni két kísérőjével *Galgahévízre*, hogy megtudja, mi történt *Mészáros* Andrásal? Először is sógorához, *Laikó* Jánoshoz zörgött be, mert úgy hallotta, hogy gyámja ott fekszik *holtárszegen* *Laikó* kútnál. A zörgésre *Laikó* János jött ki s mikor őt meglátta egy hatalmas dorongot kapott fel, azzal támadt rá, hogy *leüsse*. Erre ő aztán elővette revolverét és a sötétben sógorára irányítva a fegyvert, rálőtt. A lövés után *eldobta a fegyvert* és elmenekült. — Aztért jelentkezett önként, mert nem akarta, hogy *esendőrkézre* kerüljön s ezek kísérjék be szegényszemre a *megyeházára*. Hogy sógorát találta-e a lövés vagy sem, nem tudja, mert ő gyorsan elmenekült? A vizsgálóbíró jegyzőkönyvébe vette *Pásztor* András vallomását s azután a kir. ügyészség indítványa alapján elrendelte ellene *szándékos emberölés kísérletének büntetése*ért az előzetes letartóztatást. A vizsgálóbíró nyomban megkeresést intézett a galgahévízi előjáróságához, hogy részletes jelentést tegyenek a történetéről.

— Vizbe zuhant egy vonat. Varsóból jelentik: A varsó-bécsi vasut vonalán szombatról vasárnapra virradó éjjel egy vasuti hid abban a pillanatban omlott össze, amidőn egy tehervonat haladt át rajta. Négy vasuti kocsi a *Visztula* vizébe zuhant. *Három vasuti alkalmazott életét vesztette*.

— A Keleti Akadémia házatási ünnepe. Vasárnap délelőtt tizenegy órakor avatta fel ünnepélyesen a budapesti Keleti Kereskedelmi Akadémia új épületét. Az ünnepély egyszersmind az intézet fennállásának husz éves évfordulójának emlékezete volt. Nagy és díszes közönség jelent meg. Ott voltak: Gróf *Zichy* János vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Molnár* Viktor államtitkár, *Mallokovits* Sándor v. b. t. t., *Morlin* Emil, *Lers* Vilmos és *Tóth* Lajos miniszteri tanácsosok, *Szterényi* Sándor miniszteri osztálytanácsos, dr. *Gönczy* Jenő miniszteri titkár, *Falk* Zsigmond lovag, maróthi *Fürst* László, *Székely* Ferencz, *Kovács* Gyula, *Erődi* Béla udvari tanácsosok, *Sasvári* Armin, *Kövesligethy* Radó dr. és a kereskedelmi világ előkelőségei igen nagy számban. Gróf *Zichy* János minisztert az ünnepély előtt *Kunos* Ignác, a keleti kereskedelmi akadémia igazgatója, körülvezette az intézet múzeumában és annak értékes és érdekes tárgyait bemutatta neki. Az ünnepélyen *Nagy* Ferencz nyugalmazott államtitkár elnökölt. Megnyitójában vázolta a Keleti Akadémia működését. Ezután *Kunos* Ignác, az intézet igazgatója, ismertette az intézet történetét, amelyen az az elv vonul keresztül, hogy nem az elméleti tudásnak, hanem a gyakorlatnak kell a halgatokat kiképezni. Az előadás keretében meleg szavakkal emlékezett meg *Falk* Miksáról, az intézetnek tizenkét éven át volt igazgatójáról, aki hatalmas lépésekkel segítette előre az intézetet. Ezután *Mátyás* Elemér, az intézet tanára fejtegette rövid előadás keretében a keleti akadémia közgazdasági jelentőségét. Végül *Pirnitzer* Gyula, az intézet végzett hallgatói nevében intézett meleg köszönő szót az intézet érdemes igazgatóiához. *Kunos* Ignác-hoz és a tanári karhoz és buzdította az intézet jelenlegi hallgatóit kitartó erős munkára. Az előadások után *Nagy* Ferencz elnök megköszönte a megjelenteknek az ünnepélyen való részvételt, amire a jelen voltak egy része megtekintette az intézet helyiségeit. Este díszlakoma volt, amelyen a tanári testület teljes számban vett részt. A lakomán *Kunos* Ignác igazgatónak a tanári kar szép beszéd közzétételében egy plakettet nyújtott át, amelyet *Asbóth* Oszkár készített.

— Amerikából visszahozták Fiuméba. Pórujárt egy Amerikába vággyodó utas. A Pannónia-hajó kapitánya, ki hajójával tegnap érkezett Amerikából Fiuméba, egy pórujárt utast adott át a rendőrségnek. Mikor a Pannónia október elsején Fiuméből elindult egy *Stimaz* János nevű tizenhat éves málolosi illetőségű fiatalember elbujt a hajóban, azzal a czéllal, hogy ingyen jusson át Amerikába. Az ingyenes utasnak az Oceánig sikerült elrejtőznie. *Stimaz* ugyanis utközben a hajótűt úgy a alatt tartózkodott és a magával hozott hideg étellel táplálkozott, de felfedezték és Newyorkból visszahozták.

— A karintiai klerikális bank botránya. A legutolsó bécsi püspöki konferencián szóba került a karintiai Reiffisen-takarékpénztár bukása és a püspökök megvitatták, hogy miképpen lehetne lábra állítani a keresztényszocialista bankot. Határozatba ment, hogy a szükséges tőke előteremtése céljából a püspökök bizalmas körrendeletet fognak intézni a lelkészpapsághoz és felszólítják őket, hogy maguk is adakozzanak, de a hívek körében is gyűjtsenek.

— Szerencsétlenül járt önkéntes. Báró *Pongrácz* Vincze miniszteri tanácsos szombaton reggel táviratot kapott Brünnből, melyben fia rosszullétéről kap értesítést. Később egy másik távirat is érkezett, mely bővebb részleteket tartalmazott. A táviratban az állt, hogy br. *Pongrácz*, aki Brünnből dragonyosönkéntes lovaglás közben leesett a lováról és összetörte magát. A báró apja azonnal Brünnből utazott szerencsétlenül járt fia betegágyához. A báró súlyos agrázskodást szenvedett; állapota aggasztó, de az orvosok szerint nem életveszélyes.

— Arvizek Marmarosmegyében. Marmaroszigetről jelentik: A sok esőzéstől kiáradt a Tarack-folyó és elöntötte a mellette levő községeket. Az árviz a legnagyobb pusztítást Nyágyova községben okozta. Itt hatvan lakóház áll viz alatt immár egy hete. A községben áthaladó uttestet egy méternyi magasságra vízborítja, úgy, hogy minden közlekedés megakadt. A víz behalott a burgonyavermekbe és onnan az idei termést teljesen kimoszta, úgy hogy a szegény emberek meg vannak fosztva a fő táplálékuktól. A lakosság éhínség előtt áll. A Nagyág-folyó szintén kiáradt és több helyen nagy pusztításokat okozott. Lipesemzőnél a hidat annyira megrongálta, hogy minden pillanatban a hid összeomlásától lehet tartani. A veszély nagyságát növeli az, hogy hirtelenfagy esetén a víz nem tud az elöntött helyekről lefolyni.

— **Erzsébetvárosi bucsu.** Az Erzsébetvárosban vasárnap tartották meg az évenként szokásos bucsut olyan elevenég és jókedvnek közepette, amely a régi bucsuk fénykorára emlékeztetett. Az erzsébetvárosi templom környékén erre a napra egész kis sátorváros épült, a sátorokban pedig árulták a sokféle bucsufüggelék, cukrot, süteményt, játékszereket, trombitákat és sipókat, mely utóbbiak zajától ugyancsak hangos lett az egész környék. A sátorok között szinte hullámszerűen mozgott a nép s a gyönyörű őszi nap sokban hozzájárult még ahhoz, hogy a bucsu képe minél színesebb, minél elevenebb legyen. A bucsu egyházi része reggel 6 órakor csendes misével kezdődött, feltűz órákor ünnepélyes körmenet volt, utána pedig zenés nagymise, amelyet *Váradi Géza* apát, fábiói főpap celebrált, nagy és fényes segédlettel Délután négy órákor ünnepi vespérnye fejezte be az egyházi szertartásokat, amelyet *Novák István* plébános tartott. Ez alkalommal eskóra bocsátotta a híveknek a templomban őrzött Erzsébet királynéból eredő ereklyét. Délben a plébánián diszeledt volt, amelyen a kerület élőkörösége vett részt. A templom minden alkalommal zsúfolásig megtelt hívőkkel.

— **A kolera.** A belügyminisztériumhoz ma Bálona bűcsmegeyi községből három kolera-gyanús megbetegedést, *Újvidékről* pedig egy megbetegedést jelentettek be. — *Szalonikiból* jelentik: Az elmúlt 24 órában egy újabb koleraeset történt. A Konstantinápoly és Drinápoly felől érkező utasokat Bank állomáson 24 óráig egészségügyi zárlat alá vették. Úszkub vilajetben elrendelték a Szalonikiból érkező utasok egészségügyi megvizsgálását. — *Konstantinápolyból* jelentik, hogy ott tegnap 30 kolera megbetegedés és 22 haláleset történt. — *Rómából* jelentik: A legutóbbi 24 órában Palermóban két kolera megbetegedés és egy haláleset, a római kerületben négy megbetegedés és egy haláleset volt.

— **Czigánytelepítés.** A varjuból sohasem lesz galamb, de a kőborezigányok telepítésével még mindig próbálkoznak nemeslétkü emberbarátok. Töketerében a Tulipánszövetség ottani fiókjá e hó 18-án gróf *Andrássy Gyuláné* elnöklésével ülést tartott. A gyűlésen a grófnő bejelentette, hogy 3700 koronát ad a városnak a cigányügy rendezésére, azonkívül felajánlotta a grófnő a cigányházak építéséhez szükséges telket és téglanyagot. A grófnő indítványára a cigánygyermekeket kiruházták, iskolába járatják, szüleiket pedig, akik eddig jadházasságban éltek, polgári esküvőre kényszerítették. A grófnő a szövetségnek tudomására adta, hogy az uradalomban a cigányok feleséget kapnak és őket a földet művelésére szorítják. Az összes cigányokat gondos orvosi vizsgálat alá vették és több fertőzött beteget találtak köztük, akiket kórházba szállítottak.

— **Babakiállítás.** A babakiállítás iránt, melyet a Pesti Első Bűcsöde Egylet folyó évi december 11. és 12-én gróf *Károlyi Mihály* palotájában rendez, nagy érdeklődés mutatkozik és nem csoda, mert az egylet elnöksége mindent elkövet, hogy a babakiállítás minél fényesebben sikerüljön. Ezenről több baba van már a kiállításra bejelentve s a Károlyi-palotában napról-napra érkeznek a szebbnél-szebben öltöztetett babák. Babát küldenek a kiállításra *Augusta, Izabella, Mária-Anneziata, Mária-Valéria, Josepha, Thurn-Taxis Margit* főhercegnők és a trónörökös neje, *Hohenberg hercegnő*. A babakiállítást *Augusta főhercegnő*, az egylet védnöknője fogja december hó 11-én (vasárnap) délelőtt 11 órákor ünnepélyesen megnyitni. Az egyletet, hogy a forgalmat növelje, egy a belépti-díjakat, mint a babák árait igen mérsékelt összegben állapította meg. (a belépti-díj első nap 2 K; második nap 1 K). A legszebben öltöztetett babák díjakat fognak nyerni: erre a célra külön jury alakult, amelynek elnökéül *Radács Jenő*, az Iparművészeti Muzem igazgatóját sikerült megnyerni.

— **Feljelentés egy egészség-tanár ellen.** Eperjesről jelentik: *Wick Béla*, az eperjesi kir. kat. főgimnázium r. kat. hittanára által dr. *Holénia Gyula* városi főorvos ellen intézett feljelentés ügyében újabban arról értesülünk, hogy az eset nem az ág. ev., hanem a kir. katolikus főgimnáziumban történt meg és a feljelentést *Wick Béla* tette *Holénia* ellen, aki maga is római katolikus vallású. Az eset úgy történt, hogy *Holénia* óráján az egyik tanuló *Galileiről* kérdezősködött. Erre *Holénia* elmondotta, hogy *Galileit* amiatt, mert azt tanította, hogy a föld forog a nap körül, annak idején az egyház elítélte, tehát, hogy az egyház is tévedhet. Ezen kijelentés miatt történt a feljelentés. A főgimnázium igazgatósága *Holénia*t most nyilatkozattételre szólította fel.

— **Robbanás a czinkotai szén-savgyárban.** A czinkotai *Heufel-féle* szén-savgyárban ma könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt. A munkások egy nagy szén-sav-hüvelyt töltöttek süritett szén-savval. A cső felrobbant s a körülötte foglalatokodó négy embert, név szerint *Bölcsföldi Istvánt, Tuti Józsefet, Kalihoda Mihályt* és *Sarlai Józsefet* súlyosan megsebesítette. Mindnégyüket beszállították Budapestre, a Rókus-kórházba, hol sebeiket bekötözték s ápolás alá vették őket. Bár sebesülésük nem halálos, mégis igen súlyos természetű. Valamennyien másod-, vagy harmadfokú égési sebeket szenvedtek. A hatóság megindította a vizsgálatot aziránt, hogy véletlenségből, vagy gondatlanságból származik-e a baleset.

▲▲▲ NAGY KÉPES ▲▲▲
KARÁCSONYI MELLÉKLET

Felkérjük olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt, hogy azt idejekorán újítsák meg, mert az

EGYETERTÉS
karácsonyi ajándékát

csak állandó előfizetőink kapják. Karácsonyi meglepetésünk igen díszes kiállítású, művészi

NAGY KÉPES
MELLÉKLET

lesz, amelyet már előre az újságpiac szonzoziójának jelezhetünk. SZERZŐSÉG

— **A vörös kártya.** A Szabadka melletti Topolya községben az utcán halva találták *Tölgyesi József* 39 éves földbirtokost. A fején két nagyobb szurás, czombján kilenez szurt seb volt. Tölgyesi híres verekedő volt, aki emiatt már többször börtönbe is került. A múlt éjjel egy topolyai kocsmában kártyázott *Biznyovszki Pál* cseléddel és *Becskei János* napszámossal. Kártyázás közben összevesztek s amikor Tölgyesi távozott, a másik kettő utána ment. *Biznyovszki* a földre teperte és *halálra sebezte*. *Biznyovszkit* és *Becskeit* már el is fogták. Előbbinél véres kést és ruháján vérmohát találtak. Mindkettőn tagadják a tett elkövetését.

— **Halálos katonai gyakorlat.** Amerikában, az Indian Head tengerész-gyakorlóterén egy öt-hüvelykes ágyú idő előtt sült el, minek következtében a zává a legénység közé repült. Három közember és a parancsnok tiszteletüket veszítették.

— **Uj szivarok.** Bécsből jelentik nekünk: A dohányjövődék már legközelebb 6 újfajta szivart bocsát a különlegességi forgalomba. Az első három rajta Havanna-levelekből készül. Ezek az *Ideales*, amelynek száza 90 kor., a *Victoria* (60 korona) és az *Entre actes* (45 korona), de mind a három minőség 25 darabonként is kapható. A másik három új szivarfajta: *Imperateres* (65 korona), *Aromatices* (40 korona) és *Grachiese*, amelynek száza 30 korona. Mind a hat új szivarfajta kiállításra és esomago-lása tetszetős lesz. Természetesen nálunk is hoznak hasonló szivarokat forgalomba.

— **Crippen atyjának halála.** Los-Angelesben — mint onnan jelentik — a legnagyobb nyomorúságban halt meg dr. Crippen apja. Amióta a gyilkos doktor fogságban van, nem segítette apját, ki nek eddig egyedüli támasza volt. Itt említtük meg, hogy a „Lloyd Weekly Newsa” tegnapi számában megjelent Crippen bucsuja. Crippen bucsuzik az emberiségtől s kijelenti, hogy ha annyi módja lett volna a bizonyításra, mint az ügyészség, most már tisztázva állana az emberiség előtt.

— **Tűz a Lehel-utcában.** Ma délután félnegy óra körül a Lehel-utcában nagy tűz pusztított. A Lehel-utca 26. számú háznak tetőzete kigyuladt s csakhamar egészen lángban állott. A ház lakói sikoltozva, fejvesztetten szaladgáltak ide-oda és féltett holmijukat igyekeztek megmenteni a pusztulástól. A tűzről, mely a nedves idő dacára is veszélytel fenyegette a szomszédos épületeket, azonnal értesítették a központi tűzörséget. A tűzoltóság néhány percz múlva meg is jelent a helyszínen s a lángokban álló épületet három oldalról körülveve, megkezdte a tűz lokalizálását. Eközben a ház előtt óriási tömeg verődött össze s a kivált lovas- és gyalogosrendőrök csak nagy ügyvel-bajjal tudták föntartani a rendet. A harmadik emeleti lakókat, kiket a veszedelem legközelebb érintett, azonnal kilakoltatták, mivel igen félős volt, hogy a menyezeten keresztül fektetett vasgerendák a hőségben meggörbülnek s a fal beomlik. Az elővigyázat jogos is volt, mert mikor mintegy három órai nehéz munka után a tüzet elfojtották s a harmadik emeleti lakásokat átvizsgálták, kiderült, hogy hét lakás menyezete annyira átázott hogy a lakókat veszélyeztetné. Ezért a hét lakásból a lakókat kilakoltatták tovább: intézkedésig a tüzet minden valószínűség szerint egy cselédleány idézte elő, ki a délután folyamán gyertyával járt fenn a padláson. A rendőrségen azonnal valatára fogták, de állhatatosan tagadja, hogy gyertyával járt volna a padláson. Mivel eddig semmi konkrét bizonyítékot ellene nem lehetett felhozni, szabadon bocsátották. A ház *Lówy Dávid* tulajdona. A kár az eddigi megállapítások szerint harmincezer koronát tesz ki, mely biztosítás után nagyrésztben megtérül.

— **Házasság.** Vasárnap délen vezette oltárhoz *Rosenthal Ernő* mohácsi téglagyáros *dentái Gomperz Olgát*, *dentái Gomperz Emil* tőzszebizományos, a Hazai biztosító-társaság igazgatójának leányát. A Dohány-utcai templomot a fényes esküvő alkalmából díszes és előkelő közönség töltötte meg, amelynek sorában jelen voltak *Kossuth Ferencz*, gróf *Biznyovszky Sándor*, *Sándor Pál*, boglári *Simon Jakab* udvari tanácsos, a tőzsdedtanács számos tagja, sátorközi dr. *Rosenberg Gyula*, dr. *Baumgarten Egmond* és dr. *Temesváry Rezső* egyetemi m. tanárok, *Hentaller Lajos*, alsóterényi *Auer Róbert* és a fővárosi társaság színe-java. Az esketés szertartását dr. *Hevesi Simon* és *Lazarus* főkántor vezették.

Dr. *Engossy László* kir. törvényszéki albiró eljegyezte báró *Marschall Annát*, báró *Marschall Gyula* es. és kir. tábornok leányát Debreczenben.

Fekete Manó fővárosi nagyiparos eljegyezte *Sándor Miczikát*, *Sándor Pál* főkonzul nevelt leányát. Budapestben.

Héber Károly fővárosi tanító tegnap tartotta esküvőjét a ferenczvárosi plébánia-templomban *Damjanovich Annuskával*, *Damjanovich Ödön* köztisztelőben álló józsefvárosi polgár leányával.

Szilágyi Hugó eljegyezte *Kuttner Teruskát* Budapestben.

Dr. *Fried Lajos* 16-án tartotta esküvőjét *Flohr Margitkával*.

Sebestyén J. Jenő, a Budapest-Erzsébetvárosi Bank Részvénytársaság czéggazdája, eljegyezte *Schlesinger Elzát*, *Schlesinger Mór* butorkereskedő és háztulajdonos leányát.

— **A gyilkos őrnagy.** Meunier őrnagy ügyében, aki tudvalevően meggyilkolta Olivier bárónt, — mint Párisból jelentik — folynak a kihallgatások. Ma Olivier báróné edesapját hallgatta ki a vizsgálóbíró. A tanu tagadta azt az állítást, hogy leányának viszonya lett volna az őrnaggyal. Fontosabb vallomás azonban nem történt. Az őrnagy még mindig Párisban rejtőzik és állítólag a báróné első barátját, Engelandot akarja meggyilkolni.

— **Székelvöldi kivándorlás.** A marosvásárhelyi székelvöldi iparkamara behatóan és részletesen foglalkozik a székelvöldi kivándorlással és érdekes statisztikai adatokkal világítja meg a székelvöldi népmozgalmat. Örömmel látjuk ezekből, hogy a székelvöldi népnek sok éven át tartott eme vérvetése apadóban van, amennyiben az utolsó két év kivándorlása már csaknem a felét teszi az előző évek összegének. Kivándorolt összesen 1909-ben 1256 egyén, 1908-ban 1030, 1907-ben 2216, 1906-ban 2488. Viszont az is látszik ezekből az adatokból, hogy 1908-hoz képest 1909-ben ismét emelkedett a kivándorlók száma több mint 200-al, ami a gyöngye természetnek lehet a következménye. Némi részben enyhíti ezen kirajzást a visszavándorlás. A visszavándorlók száma 1909-ben 139, 1908-ban 480, 1907-ben 620 és 1906-ban 388 volt. Látható tehát, hogy a hét-nyolcz évvel ezelőtt főképp Amerika felé ijesztő mérvet öltött kivándorlás apadóban van. Annakelőtte Csik-, és Háromszék román határeszéleli vármegyék szolgáltatták a legtöbb kivándorlót, akiknek utja legnagyobb részben Romániába irányult; eleinte Maros-Torda és Udvarhely vármegyéből kelt a legtöbb nép vándorutra s ezeknek Amerika képezi az igéretföldjét, de adatok szerint Udvarhely vármegye nyújtja a legszomorubb képet.

— **A kikoszorúzott kéro boszuja.** Temesvárról jelentik: Temerest községben Kapolsán György jó módú fiatal román gazda ma vezette oltárhoz *Petrezsán Éva* 16 éves leányzót. Amikor a násznép az új házaspárral a templomból hazatérőben volt, Todorcsku Pál a menyasszonyra revolverrel hatszor rálőtt és súlyosan megsebesítette. A násznép erre a merénnyel vetette magát és botokkal leütötték. Todorcsku szerelmes volt Petrezsán Évába és már a napok előtt megfenyegette, hogy megöli őt, ha nem lesz a felesége.

— **Zeppelin vallásossága.** Dr. Trepte német katonalelkész „A német férfiak életiskolájából” czimű érdekes munkát adott ki. Zeppelin léghajjáról a többek között ezeket írja: „Zeppelin soha se kérkedik az ő vallásosságával. Katonáskodása alatt mindenhol feltűnt az, hogy a templomot szorgalmasan látogatta és buzgón imádkozott. A kaszárnyákban mindig ügyelt arra, hogy a katonák eleget tegyenek vallásbeli kötelességeiknek. Sokszor buzditó beszédeket tartott hozzájuk. Mióta Friedrichshafenben lakik, soha se hiányzott a vasárnapi istentiszteletről. Az evangélikus templom legszorgalmasabb látogatója. Az ottani egyháztanácsnak igen lelkes, tevékeny tagja. Hetvenedik születésnapján barátai és tisztelői kastélyának kapujára Ézsaiás próféta eme szavait írták föl messze tündöklő betűkkel: „Aki az Urban biznak, erejük megújul, szárnya kelnek, mint a sokkeselyűk, futnak és nem lankadnak meg, járnak és nem fáradnak el.” Találók szavakkal nem jellemezhetők volna a grófot. Élő hitéből folyik lankadatlan munkakedve, kitartó szorgalma és türelme, minden bátorsága és nagy emberszeretete. Sokszor elmondotta azt, hogy nagy feladatait mind Isten segítségével végezte. Munkatársai is tanuskodhatnak erről. Valahányszor léghajójába száll, Istenhez fohászkodik és az ő kezébe ajánlja életét.”

— **Vasúti balesetek.** Makóról jelentik: Ma délelőtt 9 órakor a Szeged felől jövő 20. sz. tehervonat az arad—csanádi vasutak makói állomásán hibás váltóállítás folytán kisiklott. Öt teherkocsi összetört és a bennük felhalmozott áruk megrongálódtak. A pályatestet a délelőtt folyamán meg szabadították a roncsoktól. Senki sem sérült meg.

— **Kovácsnáról** jelentik: A Kovácsna—terréti h. é. keskenyvágányu iparvasuton egy üres kocsi kigyúrt a sinekből. A kocsi alatt találtak *Deák Mihály* fékezőt összeroncsolt tagokkal, holtan. A kocsi a szerencsétlen embert már kétszáz méter távolságtól vonszolta magával.

— **Kincslet.** Vasvárról jelentik: A csákányi uradalomban munkások szállítás közben egy hatalmas cserépfazekat találtak, amely tele volt ótkoronas nagyságu ezüstdarabokkal, amelyek 1666 körüli I. Lipót idejéből származnak. A talált pénzt a kérmendi főszolgabíróhoz szállították be. Az ezüst több ezer korona értékű. Ennek egyharmadát kapja a találó, egyharmadát a telektulajdonos, egyharmada pedig a kincstárnak jut.

— **A brassói gyilkosság.** Stoff Péter brassói szász egyházi gyilkosától még a következőket derítették ki: Balog Györgyöt, a gyilkos legényt Cseke Rébi cselédleány, a szeretője, éjjeli 10 óra után bocsátotta be, mikor már Stoff aludt. A gyilkos három baltacsapással ütötte agyon az egyházit, azután a szekrényből kivette a pénzt és az áldozat aranyóráját és cemenkült; a baltát a patkba dobta és a rabolt pénzzel a háromszék megyei Bölön faluba utazott, ahol nagyanyjának, Istove Nicolánénak, egy 88 esztendőse oláh asz szonynak átadta a lopot holmit és a legközelebbi vonattal visszament Brassóba, hogy alibit tudjon igazolni. Mikor letartóztatták és a szeretőjével szembesítették: bevallotta véres künét.

— **A kém beesületszava.** A vinchesteri bíróság előtt — mint onnan jelentik, — Helm nevű német hadnagy ügyében a napokban folyt le a tárgyalás. Helm tudvalevően azzal volt vádolva, hogy kémkedett s rajzokat készített az angol várakról. A hadnagy nem tagadta, hogy rajzokat készített, de ezt csak tanulmányozás czéljából tette. Bankes bíró, aki a tárgyalást vezette, meglepő ítéletet mondott. Amikor az ügyvéd elmonalta védbeszédjét, a bíró odalépett a vádlotthoz és kijelentette, hogy ő nem akarja elvágni karrierjét s tudja, hogy ő mindezt a meg nem engedett dolgokat csupán tanulási vágyból tette. Bünyőségét igen helyesen beismerte, s ha beesületszavával fogadja, hogy többé ilyet nem tesz, fölmenti. A hadnagy erre beesületszavát adta, mire a bíró kihirdette a felmentő verdiktet.

— **Letartóztatott soffőr.** A rendőrség letartóztatta *Friedrich József* 28 éves automobilvezetőt, gróf *Batthyány Lajos* soffőrijét, aki ma délben a Teréz-körut 20. számú ház előtt automobiljával cígázolt egy 45 évesnek látszó munkásasszonyt, akit a mentők haldoklva vittek a Rókusba, ahol csakhamar meg is halt.

— **Hű cselédek jutalma.** A közjótékonyasági ügyosztály *Almády Géza* tanácsos elnöklésével szép ünnep keretében osztotta ki a Rökk Szilárd-alapítvány kamatait. Száz korona jutalmat kaptak a következő cselédek, akik 20—36 éve szolgálnak egy gazdánál. *Pintes Julia, Krei Teréz, Semmer Katalin, Stinner Mari, Gajdos Julia, Muka Mária, Özpfaffenholz Antalné, Doma Mária, Farkas Teréz, Liebhardt Erzsébet, Pákozdy Angéla, Kiss Mária, Andrásó Éva, Czirák Julia, Szabó Györgyné, Andorfa Mária, Dömök Zsófia, Wieszt Francziska, Wrabel Anna és Bosch Karolina.*

— **Villamosság potom áron.** Rendkívül figyelemreméltó előadást tartott Londonban Ferranti, az angol gépészmérnökök egyesületének az elnöke. Fejtégetéseiben megfestette egy olyan jövődöntő képét, amelyben annyira olesó lesz a villamosság, hogy minden czélra lehet majd használni. A villamosság ára leszálhat a mainak egy tizenhatodára, még pedig azért, mert a szabványok bejáratáshoz óriási villamossági telepeket fognak létesíteni, amelyek a kibányászott szénből ott a helyszínen elektromos erőre fogják átváltoztatni és kábelok útján mindenfelé szétküldeni az országban. Ilyen körülmények között a villamosság pótolni fogja a tüzelés, a fény és erő valamennyi fajtáját. Nem lesz többé szükség a szénfűtésre, arra a proceszszusra, amely az energiájának kilenczven százalékát füstre és más értéktelen termékekre pecsokolja. Általánosan fogják alkalmazni a villamos világítást és főzést, hiszen a mostani viszonylagosan nagy árak ellenéte is mindjobban érvényesül a villamosság. Bekövetkezhethet annak a lehetősége is, hogy a villamos erővel módosíthatjuk az éghajlatunkat, meg az időjárást. Ha akarjuk esik az eső, verőfényben ragyog a nap. Eltűnik a kellemetlen füst. Eltűnik a köd is, hiszen már évek előtt bizonyították, hogy a villamosság szét tudja foszlítani a ködöt. Olaszország derült, napsugaras égboltja fog tündökölni Angolország felett is. A potom áru villamosságnak bokros hatásai lesznek a művelődésre. Aki ezeket kifejtette, nem álmodozó, hanem egyike a legtekintélyesebb szakembereknek.

— **A Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete** november hó 27-én délelőtt tíz órakor Gyár-utca 4. szám alatti helyiségében rendkívüli közgyűlést tart.

— **Életuntak.** Szombaton este *Etz Károly* tizenhétéves urasági inas bezárkózott gazdjára, *Bosch Ernő* fölbirtokos kinyitotta a gázcsapot és lefeküdt. Vasárnap reggel az inas eszméletlen állapotban találták. Bevittek a Rókus-kórházba. — *Kroppán Francziska* Rózsa-utca 94. szám alatti lakásán spirituszszal leöntötte magát és meggyújtotta a ruháját. Amikor észrevették, egész testén súlyos égési sebeket szenvedett. A Rókus-kórházban ápolják. — Tegnap este *Jaksics Vilmos* napszámos 28 éves felesége *Ürmös Erzsébet*, a gróf Halier utca 54. szám alatti lakásában felakasztotta magát és amikor észrevették, már meghalt. Holtestét a törvényeszei orvostani intézebe vittek.

— **Csesemöholttest az utcán.** Vasárnap reggel a Közraktár-utca 2. szám alatt épülő új házak mellett egy füvescseme holttestet találtak. Külső erőszak nyomai nem voltak rajta, de az orvosi vélemény szerint életképesen jött a világra és valami módon megölték. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Balesetek.** Tegnap a Fehérvári-uton levő fővárosi versenypályán egy labdarúgó mérkőzésen egy megrúgta *Stefán Dezső* 19 éves kereskedőjét, hogy súlyos sérüléseket szenvedett. — A Nyugoti pályaudvar indulási oldalán *Szolnoki Lajos* lakatos a gőzmozdony gázartályának csapját meggyújtotta. A kicsapott gőz arezán és mellén súlyosan megégte. — *Borolics Lipótné*, napszámosné a Közvágóhid előtt leestett egy villamosról s eltörte a lábát. A Rókus-kórházba vittek.

— **Harcz egy cigányleánygyal.** A Radó Keresztély vezetése alatt álló kőbőrlő cigánybanda hetek óta vezélyezteti Temes és Krassószörényvármegye lakosságát. K-mán Antal nevű csendőrmester szombaton felismerte a régóta keresett karavánt. A cigányok menekültek, de Kámán néhány társával üldözébe vette őket. Amint az őrmester utolérte a kocsisort, egy hatalmas cigányleány rávetette magát a csendőrrre. Dulakodás fejlődött ki közöttük, miközben Kámán fejvere elsült s a golyó széttroncsolta a leány száját, ami rögtöni halálát okozta. A csendőrség az egész cigánybandát letartóztatta.

— **Elgázlások.** Vasárnap este a Kispest melletti „Illatos-árok” környékén a villamos elgázolta *Dicsinka János* kocsis, akinek a kerekek a lábát zúzták össze. Életveszélyes sérüléseivel az István-kórházba vittek. — A Lehel-utczában elgázolta egy automobil, amelyet *Dollinger Károly* automobilvezető hajtott, *Csoos István*nt, akit a mentők súlyos sérülésével a Rókus-kórházba vittek.

— **Tűz.** Ma reggel a pénzügyminisztérium egyik helyiségében a kipattanó szikrától tűz támadt. Egy állvány meggyuladt, de irományok nem égtek el. A tüzet hamarosan eloltották.

— **Halálozás.** Id. Kollerffy Koller Mihály ny. miniszteri osztálytanácsos, a vaskoronarend lovagja, volt 48—49-es honvéd stb. stb. életének 81-ik évében elhunyt Szadán.

Szautner Zsigmondot, a budai zenekadémia elhunyt igazgatóját ma délután temették el. A zenekadémia nagy halottját az Akadémia dísztermében tették ravatalra, melyet valóságos elárasztottak virággal a barátok és tisztelők. A gyászszertartást *Bakács János* belvárosi plébános végezte a kapuczinus-barátok segédletével. A szertartás után *Bogisich Mihály* cz. püspök a budai zenekadémia nevében mondott beszédet. *Moravcsik Géza* titkár, az Országos Magyar Királyi Zenekadémia tanárai és növendékei nevében vett búcsút a halottól. A szertartást a budai zenekadémia férfikarának gyásznéke fejezte be.

Kertész Bernát, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság főpénztárosa életének 64-ik évében vasárnap Budapesten meghalt. Az elhunyt özvegyén kívül négy gyermeke: *Góthné Kertész Ella, Keményffy Jenőné, Kertész Etti* és két fia gyászolja. Temetése holnap, kedden délután fél négy órakor lesz a rákoskeresztúri római katolikus temetőben.

Földes Jánosné, Weissbraunn Emma 49 éves korában Budapesten meghalt.

x Legjobb és legújabb harisnya-áruk *Rösler* és, Budapest, V., Harminczad-utca és *József* sarkán.

x *Royal-Orfeum*. Budapest, Erzsébet-körut 31. színházi és variété műsor. Kezlete 8 órakor.

x Bob hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x *Fodor-féle vívóterem* a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x *Zene*. Kétségtelen, hogy ma már az általános műveltséghez tartozik az, hogy mindenki legalább egy hangszerhez értsen. Közélg az ősz, mikor az ország és a főváros zeneiskoláiban a beiratkozások megkezdésnek jó előre rá akarjuk terelni a közfigyelmet az alkalomból *Marnitz Frigyes* műhangszerkészítőre (József körut 37—39.) a főváros e derek és megbízható czégre, ahol mindenki a maga kiválasztott hangszerét a legszelb és legfeljebb kivitelben a legújtanosabbban kaphatja meg. *Marnitz Frigyes* ur szivesen küld mindenkinek díjmentesen prospectust.

Démonkultusz Haiti-szigetén.

— Vandonizmus és emberevés. —

Santo Domingo, október hó.

E nyáron hajmeresztő eset tartotta izgatottságban az itteni lakosságot. Egy fiatal, huszonnégy éves haiti asszony, öt gyermeket ölt meg, a holttesteket annak rendje-módja szerint horcóban borsóztá és megette. Valószínű, hogy e rémtörténetről az európai lapok is tudomást szereztek, ezért érdekessé tartom e förtelmes kannibalizmus körülményeit és hátterét megvilágítani.

A szörnyeteg asszony, amikor bűnét rábizonyították, nem is iparkodott tagadni. Nyugodtan beismerte, hogy a gyermekeket meggyilkolta s megette. De azzal védekezett, hogy ő egyszerűen vallásos kötelességének tett eleget, mert a Vandon istenség hívőjéhez tartozik.

A katolikus egyház már évtizedek óta működik Haiti szigetén, de mindaddig nem volt képes a Vandon-kultuszt — melyet a feketebőrűek Afrikából hoztak magukkal — teljesen legyőzni. Nélvleg a lakosok Krisztushívők s a keresztény templomok szemlátomást szaporodnak, de az összes papok arról panaszkodnak, hogy híveik még most se bontakoztak ki a fétis kultusz sötétségeiből. Minduntalan tapasztalják, hogy azok visszaesnek a pogányságha.

Leginkább a titkos vallás papjaitól való féltel tartja őket vissza a teljes, őszinte megtéréstől. Ezek a ravasz és fanatikus papok ismerik a mérges növényeket s ha másképen nem lehet őket gyilkoló hatásával argumentálni a szeretet vallásának tanításai ellenében.

A félig művelt haiti-iek restellik a bálványimádást és szeretnék letagadni, hogy ahoz szitának s azt állítják, hogy azt nem is ismerik. A fehérbőrűek viszont nem juthatnak el a titkos Vandon-ünnepségekhez, mert még a velük barátságban levő feketék sem tudják őket a többiek dühétől megvédeni. Így hát lehetetlen pontosan megállapítani, a lakosság mekkora része tartozik a Vandon-szekkához, hány papja van s hány gyermeket — az ő nyelvéken „szarvatlan kecskék” — fálnak föl évenként.

Azok a fehérbőrű elnökök iparkodtak ezt a szörnyű vallást elnyomni, csak nagyon rövid ideig élvezhették a népszerűséget s hamarosan megbuktak. Nem esoda hát, ha az utódaik lassanként mind a két szemüket behuntyák. Sőt Ponlouque császárt (I. Fausztin) és Salamon tábornokot szintén Vandonistáknak tartották.

Ez a titkos vallás szellem- és démon-kultuszon alapul. Egészség, betegség, növénytermés, egyszerű minden esemény, minden állapot, minden tárgy — szerintük — bizonyos szellem hatalma alá tartozik. De mindezek a mesés, természetfölötti lények meghódolnak a Vandonnak nevezett nagy szellemnek, melyet a vallásos szertartásoknál kigyóval jelképeznek.

Ez a kigyó-hit már nagyon régi. A fehérgyarmatosok már a 17. és 18. században küzdöttek ellene. Ez a kigyó ismeri a multat, a jelent és sejtí a jövőt. A főpap szájával tudatja kijelentéseit és hirdeti akaratát. A kigyó nagy előszeretettel viseltetik az olyan néger nő iránt, akit a főpap szeret és feleségül vesz. Ezt a főpapot és főpapnőt az istenség sugalmazza s vagy király és királyné vagy ur és urnő vagy pedig papa és mama címmel ékeskednek. Egész életükön végig ők a Vandon-család fejei és korlátlan tiszteletet követelnek. Ők hirdetik ki, hogy a kigyó megengedi-e egy új jelentkező hívalló felvételét, ők szedik be az istenségnek tartozó adókat s aki nekik nem engedelmeskedik, az az istenük ellen lázad fel és nagy veszedelemnek teszi ki magát.

A titkos vallás gyülekezeteit az éj homályában, rejtkehelyeken, erdő mélyén, magas hegyek barlangjaiban tartják meg, ahová profán szem tekintete nem hajolhat be. E vallásos összejövetelek szertartásai közé tartozik egy táncz, melyet nehéz leírni. Megszólal a tompa, félelmetes hangú dobzó s a tánczosok állanak a szabad térségre. Eleinte mozdulatlanoknak látszanak, de minden

izmus remeg. De lassankint minden tagjuk a zene üteme szerint rángatózni kezd. Szikrázó szemmel néznek egymásra, a mozdulatok meggyorsulnak, izgatottságuk fokozódik, míg végül egész testük olybá tűnik fel, mintha minden tagjuk kificzamodnék. Azután körben forognak, tekintetükkel majd fölfalják egymást és a saját testüket harapdálják. Sokan valóságos idegrohamokba esnek, örültekhez hasonlóan tobzódnak s csak a kimerültség vet e babonás műveletnek véget.

— Aa-bobol kiáltással dicsérik és tüzelik a körülülők a fanatikus tánczosokat.

Három hónapoként a „fekete bakkecske áldozata” czimén nagy vallásos ünnep tartanak. Ezenkor vagy egészen fekete vagy egészen fehér áldozati bakot öl le a főpap. A vért külön e célra szolgáló edénybe fogja fel és azzal fecskendezi be a gyülekezet tagjait. Az állat szívéit és veséjét magának tartja meg, a többi testrészt az összegyűlték fogyasztják el. Ez az ünnepség ivással, lakmározással s szerelmi orgiákkal végződik.

Sajnos, a bakkecskét sokszor emberáldozatokkal pótolják és az elől említett asszony is ilyen alapon gondolta megengedhetőnek az ő ártatlan gyermek meggyilkolását és elköltését.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Opera.** Ma a „Carmen”-t vezényelte Operaházunk illusztris vendége — remélhetőleg nem-sokára más és intímabb jelzővel illetjük — ifj. Adrányi Emil. Jól esik konstatálni, hogy az első bemutatkozó óta egész bizalmas, megértő viszony fejlődött ki a zenekar és a kiváló dirigens között, jeléül annak, hogy egy kongeniális vezetőre akad, aki már is otthonosan érzi magát felelősséges polozán. Újból láthattuk, hogy sokat tanult és sok intelligenciával megáldott muzsik; feltétlen ura annak, amit pálcájára bízott a műsor véletlene s épp oly ura volna a zenei teremtés bármely más termékeinek is. Könnyed, friss és mégis feszülten figyelő dirigálását a szinpadról, a zenekari völgyből és a nézőtérrel egyforma tisztelet és megbecsülés kísérte; a közreműködők, különösen a mindig excelláló Szamosi Elza, M. Szóyer Ilonka, a férfiak közül első sorban Környey és Rózsa kétszeres gondaldolgoztak, a zenekar minden díszére érdemes volt és a publikum ismét tüntető szeretettel köszöntötte a fiatal karmestert, aki oly rövid idő alatt hódított meg mindenkit. A mai est diadalmas sikerét annyira spontánnak és feltétlennek ítéltük, amilyenre egyhamar alig akad példa a karmesteri polcz vendégei sorában és bizonyos, hogy senkit sem tudunk megnevezni, aki ennyi lelkiismeretességgel, készséggel és talentummal érdemelte volna meg az egyhangú lelkesedést.

(*) **Beugrások.** G. Kertész Ellát családi gyász érte s a Magyar Színháznak két előadása forgott vasárnap abban a veszélyben, hogy nem lesz megtartható. Dehátára a „Koncert” volt kitűzve, este pedig a *Köbor* Tamás drámája: „Egy test, egy lélek”. Az elsőben is, a másodikban is főszerepe van *Gólnénak*; de *Beóthy* hallani se akart műsorváltásról, annál kevésbé, mert mindkét előadás jelleme még délelőtt elteltek. A kérdést végül úgy oldották meg, hogy az „Orvosok” női főszerepét P. Tárnoki Gizella vállalta magára, este pedig *Gólné* szerepét T. Halmi Margit. Halmi szerepét pedig ismét Tárnoki Gizella játszta el. Szereplésük sikerrel járt, nem ingadoztak egy percre sem és nem bolygatták meg az együtttest, amely e darabokat diadalra vitte.

(*) **Pick Ernő hangversenye.** Igen kellemes és jókészséggel énekes, látszik rajta, hogy az olasz szinpadokat sokáig járta. Leoncavallo Bajazzó-prologusát és Wotan bucsuját különös szeretettel és hozzáértéssel tudta előadni, a Schumann, Verdi és Jensen dalok már nem keltettek különösebb hatást. Mindenesetre sokféle szerepkörre hivatott művész és elhisszük róla, hogy Németországban is szívesen látják és mindenfelé örömmel hívják vendégszerepelni, hiszen nem annyira tipikus olasz — magyar születésű lévén — hogy bárhol meg ne állja a helyét, ahol szolid és tisztességes művészetre van szükség. A közönség jóindulattal, de kevés számban fogadta és sok tapsot juttatott Pick-

nek, nemkülönben a kiváló Altschul tanárnak, aki szintén közreműködött.

(*) **Linz Jenő hangversenye.** A Thoman tanítványok elsőjének ismertük már régen Linz Jenőt, akiről bizalmas körben, intim társaságokban sokat suttogták és a legszebb ígéreket látták benne megtestesülve. Közben bejárta Európa jórészét, tanult s maga is bemutatkozott, mindenhol avval a sok melegséggel találkozáva, amely külföldön járó magyarnak csak akkor jut ki, ha igazán kivételes legény. Mai hazai debütje a legteljesebb sikerrel járt; minden számát bravuros készséggel játszotta és az előkelő publikum minden számát egész értékében honorálta. Csodálunk kellett merész technikai tudását, amelylyel Liszt etude-jével fölényesen megbirkózott, finom és arisztokratikus átérzését, amelyet Chopin Valse és Mazurkájánál volt alkalma igazolni és különösen imponált a klasszikusok valóban mesteri reprodukálása, az a tiszta megértés, amelylyel Bach és Brahms zongorára irt opusával oly elvéteve találkozunk. Sokoldalú és sokratermetű művész; kinőtt a tanítványok sorából, a kész mesterek közé illik s azt hisszük, rövid idő alatt azok közt is fogjuk találni. Mai bemutatkozója után senki sem kételkedett ebben, aki először hallotta épp oly kevéssé, mint aki elég szerencsés volt az ő szerényen visszavonuló művészetét szűkebb szocietásban élvezni.

(*) **Grünfeld—Közégi-kvartett.** A második hangversenyen Hacker Mária zongoraművésznő közreműködése volt a legkiemelkedőbb momentum. Igen képzett és mélyenjáró értelmezőre találtunk benne, akit a közönség is meleg rokonszenvvel fogadott. Parce-Moiret Lujza asszony, aki egynehány Schumann-dalt énekelt, szintén méltó volt az elismerésre. Maga a kvartett-társaság — amely a mai délutánt Schumann emlékezetének szentelte — az A-dur-négyes s a zongora-négyes előadásával ha szenzációt nem is hozott, de becsületes, szolid munkát végzett.

(*) **Magyar művész berlini szereplése.** Szigeti József, a kiváló magyar hegedűművész, kinek nagystylyi képességei felől a fővárosi közönségben már régóta tájékozva van, a jövő héten Berlinben ad önálló hangversenyt. A berlini közönség érdeklődése a hangverseny iránt igen nagy, ami főleg annak tulajdonítható, hogy a kiváló művészek már egy ízben — a berlini magyar művészegyesület Goldmark-estélyén, — volt alkalma megismertetni azt a közvetlen kiforrott, kristálytisza művészetet, mely magán viseli egyéni zseniálitásának bélyegét. A Goldmark-ünnepély alkalmával a berlini lapok kivétel nélkül mind elragadtatással emlékeznek meg a fiatal művész sikeréről, kit a Goldmark-est központjaként említenek s a következőkben hódolnak művészetének: A „Vossische Zeitung” feljegyzi róla, hogy abszolút tisztán fejezi ki a legkomplikáltabb zenei hangulatokat, a „Berliner Tagblatt” és a „Berliner Börsen-Courier”, brilliáns technikáját és teljesen fejlett egyéni játékát bámulja; a „Nordd. Allgem. Zeitung” azt a bámulatos megértést említi, amelylyel Hubay „Magyar variáció”-it játszta, a „Die Welt am Montag” pedig ezzel fejez ki mindent: Szigeti a fiatal hegedűkirály Isten kegyelméből. Ugyaníly hangnemben nyilatkoznak róla a többi lapok is, köztük az „Allgem. Musik-Zeitung”, a „Signal” és a „Deutscher Reichsanzeiger”.

(*) **Operette-bemutató Bécsben.** Még alig tizen-négy napja, hogy a Carltheater Fall operettet mutatott be, tegnap pedig a Theater an der Wienben került színre ugyancsak Fall Leó egy új operett-szerzeménye: „A szép Risette.” Az új operett-hez Willner és Bodanszky írták a szövegkönyvet, mely a mesecország bájos romantikájából fakadt. A prologusban Guiscard, a mesecország királya szereti a szép Risettet az egész életére magához szeretné fűzni, de le kell mondania róla, mivel országa trónörökösét követel, az pedig nem származhat morganatikus házasságból. A darabban Guiscard kései utódja, Pierre szintén ezzel az előítélettel küzd, bár kerek ötszáz esztendővel később uralkodik. Risetteből Jeanette lett, a Guiscard emlékezetéből pedig egy szép ünnep, melyet minden esztendőben megtartanak s amelyen a nép 17 leánya választ férjét az udvar előkelő köreiből. A választottak három hónapi próba után véglegesíthetik a házasságot. A tizenhét leány között van Jeanette, aki elődje, a „szép Risette” módjára magába a királyba szerelmes, de nem mond le róla. A bájosan megírt meséhez fülbe-mászó, kedves muzsikát irt Fall Leó, mely a bécsi előadásban nagy sikert aratott.

(*) **A szimfonikusok térfoglalása.** Vasárnap délelőtt volt az Orsz. Szimfoniai Zenekar ez idei második ifjúsági hangversenye, amelyre a zeneakadémia diszterme ismét az utolsó zugáig megtelt. Erre való tekintettel jövő vasárnap, november 27-én délelőtt is lesz ifjúsági hangverseny. A mai koncert minden számát a hallgatóság viharos tetszéssel fogadta. Mindjárt az *Oberon-nyitány* után per-

czekig tartott a taps és még fokozódott a lelkesedés *Siklós* magyar műve után, amelynek utolsó tételét, épp úgy, mint első előadásán, meg kellett ismételnünk. Hasonlóképpen *Wagner* hatalmas Császárdulóját és *Mozart* bájos es-dur szimfoniáját is elragadtatással hallgatták. — Amíg a vasárnapi délelőtti koncert az ifjúságnak szentelik a szimfonikusok, a közben eső napokon buzgón folytatják a deczember negyedikén tartandó harmadik béreleti hangverseny próbáit. *Goldmark Sappho-nyitánya* vezeti be az estét. A másik magyar szerző *Buttykay Ákos Ünneprontók* című nagyarányú szimfonikus költeményével szerepel a műsorban. A klasszikusokat *Schubert* képviseli örökszép H-moll szimfoniájával. Az est külföldi udonsága *Gabriel Pierné „Leyl-suite”*-je lesz, befejezésül pedig *Bizet „Patrie”* című drámai költeményét játsszák.

(*) A Magyar Tudományos Akadémia első osztálya ma délután *Goldziher Ignác* elnöklésével felolvasó ülést tartott. Elsőnek *Hegedüs István*, akit a tavasszal rendes taggá választottak meg, székfoglaló értekezését mutatta be „*Brooke és Shakespeare*” czimen. A zajos tetszéssel fogadott érdekes előadás után *Fóti József Lajos* vendég mutatta be „*Gog és Magog*” című tanulmányát. Előadását megtapsolták.

(*) A Petőfi-Társaság vasárnap délelőtt tartotta a novemberi felolvasó-ülését az Akadémia üléstermében nagy közönség jelenlétében. Az első felolvasó *Lampérth Géza* volt, aki „*Utikönyvből*” czim alatt néhány lyrai költeményét mutatta be. Utána *Pekár Gyula* olvasta fel „*A muzsa*” című humoros elbeszélését. Majd *Szóllósi Zsigmond* ült a felolvasó asztalhoz és emlékezést olvasott fel *Makau Emil*ről, a társaságnak fiatalon elhunyt tagjáról. A felolvasást taps és éljenzés kísérte. Végül *Váradi Antal* mutatta be dr. *Miklós Elemér* vendégnek két költeményét: egy lyra- és egy ódaszerűt. Mind a kettő elismerést aratott.

A felolvasó ülés után zárt ülés volt, amelyen *Váradi Antal* indítványozta, hogy a Kossuth Lajos-utczában, azon a házban, amelynek helyén valamikor a Landerer és Heckenast-féle nyomdát magában foglaló épület volt, emléktáblával jelöljék meg a társaság aztán megbeszélte a megüresedett tagsági helyek betöltésére vonatkozó intézkedéseket. Az idén három rendes tagsági hely üresedett meg a Petőfi-Társaságban. Az elnökség kéri a társaság tagjait, hogy akik e helyekre jelöltek óhajtanak állítani, jelenítsék be ezeket írásban *Kéry Gyula* titkárnál (VI., Bajza-utca 21. sz., Petőfi-Ház) legkésőbb deczember hó 10-ig. A tagválasztó rendes közgyűlés deczember hó 17-én, szombaton, délután 5 órakor lesz a M. Tud. Akadémia kistermében.

(*) A Tibor-kiállítás bezárása és az ellenszalon megnyitása. Tibor Ernő gyűjteményes kiállítása a Művészházban még csak három napig marad nyitva a Városligeti-fasor 6. szám alatt levő ideiglenes helyiségben. E hó 23-án, szombán délután már összeül az Ellenszalon zsűrije *Szinueli-Merse Pál* elnöklése alatt, hogy megbírálja a beküldött anyagot. A zsűri, melynek tagjai *Ferenczy Károly*, *Csók István*, *Iványi-Grünwald Béla*, *Kernstock Károly* és *Rippl-Rónai József*, előadja pedig dr. *Rózsa Miklós* művészeti igazgató, az eddig beküldött anyagból ítélve a modern festőművészet színvonalának munkái felett fog ezután ítéletet mondani. Az Ellenszalont, melyet művészi körökben a szezon eseménye gyanánt emlegetnek e hó 26-án, szombaton mutatják be a sajtó képviselőinek, míg az ünnepi vernissage, melyre a Művészház küldött-ségileg hívja meg gróf *Zichy János* kultuszminisztert, e hó 27-én, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz.

(*) Művészeti aukezió. A Nemzeti Szalóban ma volt az első napja annak a művészeti aukezióknak, amelyet a Szent György-Czéh, a Pesti Ferencz-féle magángyűjteményből rendez. Az aukezió igen élénk érdeklődés mellett három óra után kezdődött meg. Ma a képek kerültek sorra és csaknem mindenik vevőre talált. Az árverés egészen este félnyolcig tartott; a képeknek csak csekély része maradt a holnapi folytatolagos aukezióra, a melyen többi között a szántizenhét darabból álló antik óragyűjtemény kerül sorra. Holnap is délután három órakor kezdődik az aukezió és tart félnyolcig.

(*) A soproni színtársulat becsúja. A Várszínházban vendégszereplő soproni színtársulat kedden este tartja utolsó előadását, amikor is dr. *Kunecz Jenő* „*Bárványok bolondja*” című színművét mutatja be Budapesten először. A soproni színtársulat első előadása a Várszínházban október 6-án volt, amidőn a „*Tánczos huszárok*”-at adták elő, amelyvel rendkívül nagy sikert arattak és ezzel egyszerre meghódították a főváros közönségét. A vendégszereplés folyamán a társulat összesen 44 előadást rendezett, 28 operett- és 16 drámai előadást.

(*) A Matematikai és Fizikai Társulat folyó évi november hó 24-én délután hat órakor a tud. egyetemi fizikai intézetben (Esterházy-utca 3) tartja VIII. rendes ülését.

FŐVÁROS.

A huszdrágaság.

— Ankét a Sas-körben. —

Budapest, november 21.

A Sas-körben ma délután hat órakor folytatják *Polónyi Géza* elnöklésével a minap megkezdett huszdrágasági ankétet. Az ankétben megjelentek *Békassy Elemér* vasuti és hajózási főfelügyelő, *Troczonyi Ferencz* államvasuti főellenőr a kereskedelemtügyi minisztérium részéről, *Dévényi főhadbíztos* a honvédelmi minisztérium részéről, *Goreczky Zsigmond* előljáró, dr. *Csupor* fővárosi tanácsjegyző, *Ziegler Nándor* vásárcsarnoki felügyelő, *Mutschenbacher* az OMGE titkára, *Heimbach* vásárcsarnoki főfelügyelő, *Szabó* vásárcsarnoki igazgató, *Boros Soma* és *Paral* Ferencz törvényhatósági bizottsági tagok

Polónyi Géza az értekezletet megnyitva rámutatott arra, hogy a husárok drágulására kötségtelen befolyása van a tüke drágulásának. A város továbbá túlságosan magas díjtételeket szed. Ezután felkérte a kereskedelemtügyi minisztérium képviselőjét, hogy a tarifák tekintetében tájékoztassa az ankétet.

Troczonyi Ferencz államvasuti főellenőr, a kereskedelmi muzeum tarifaugyi előadója részletes adatokkal bizonyítja, hogy a magyar vasuti vonalakon semmiféle szállítási kedvezmény nincs. A kedvezmény csak az osztrák vonalakon van meg.

Braun kereskedő a közvetítők szempontjából a tarifa mérséklésnél fontosabb kérdésnek tartja azt, hogy gyorsított vonatokat járassanak, hogy elegendő szállítási eszközök álljanak rendelkezésre és hogy megfelelő waggonok legyenek. A marhalevel-kezelés megint olyan darázs-fészék, amibe senki sem akar belenyulni, pedig ennek a szabályozásától rendkívül sok függ, minthogy ugyszólván alapja az állategészségügynek.

Mutschenbacher Emil, az OMGE. másodtitkára egy statisztikai táblázatból részletezte, hogy mennyivel emelkedtek tíz év alatt a mezőgazdasági munkabérek. Ő nem a hitelt tartja drágának, hanem a mellékdíjakat magasnak. A főváros közlelmézési osztályánál megtalálhatók azok az adatok és.érvek, amelyek az egyesület négy évvel ezelőtt összefoglalva beterjesztett a városhoz a huszdrágaság kérdésében.

Ziegler megemlíti, hogy a rituális vágás is drágítolag hat a husárokra. Tulajdonképpen az volna helyes, hogy a rituális vágás költségvetését azok viseljék, akik ezt a maguk számára igénylik és ne hárítsák át azt másokra is.

Csupor fővárosi tanácsjegyző a hűtőközlelmézés nagyobb mérvben való forgalomba állítását ajánlja a kereskedelmi kormány képviselőjének figyelmébe. Nyhitani kell az állategészségügyi rendelkezéseket is, amelyeknél Ausztria nagy előnyben van velünk szemben. A hűszállító kocsiokban továbbá akasztókészülékeket kell alkalmazni.

Braun sokalja az állatorvosoknak járó díjakat. A szállításhoz az államvasutot főleg azokra a vidéki gőzmozdókra legyen tekintettel, ahonnan Budapest a felhajtás legnagyobb kontingensét kapja. Az ő összeállítására szerint a Budapestre és Bécsbe irányuló szállítási díjtételeinek az összehasonlítása azt igazolja, hogy a Budapestre való tarifa most a bécsihez képest aránytalanul emelkedett.

Troczonyi megjegyzi, hogy Bécsben a tarifa nagyobb kell hogy legyen, mint Braun kimutatása feltünteti. A máv. önköltségi áron szállítja a szarvasmarhát és az egyéb élő állatot. Az a díj-emelés, amit a máv. végzett, nem volt arányban az önköltségi áraknak a munkabérek és anyagszerek megrágulása folytán előállott nagymérvű emelkedésével.

Polónyi Géza fontosnak tartja, hogy a Dunántulról és Horvátországból is még esetleges áldozatok árán is iparkodjanak a forgalmat Budapest felé terelni. Végül *Goreczky* előljáró felszólalása után bejelentette, hogy a tanácskozás anyagát a főváros elé fogják terjeszteni.

(*) Közegészségügy. A főváros közegészségügyi bizottsága ma délután *Vasiliévits János* dr. alpolgármester elnöklésével ülést tartott. Napirend előtt az elnök felkérésére *Magyarevits* Mladen tiszti főorvos elszámolt azokról az intézkedésekről, amelyeket a hatóság a fenyegető koleraveszedelemmel szemben tett. A bizottság a jelentést helyeslőleg tudomásul vette és dr. *Meisels* Vilmos indítványára a tiszti főorvosnak, a tiszti orvosi személynének, báró *Müller Kálmán* kórházigazgatónak, dr. *Weisz Jakab* indítványára pedig a fertőtlenítő intézet vezetőjének és személynének, to-

vábbá a bakteriológiai intézet vezetőjének és a közegészségügyi osztálynak jegyzőkönyvi közönetet szavazott. A napirend során a bizottság hozzájárult ahhoz, hogy a Szent István-kórház sebészeti osztályánál három segédorvosi állást szervezzenek. Az ülés legfontosabb tárgya az ügyosztálynak a Szent Margit-kórház kitérvítése ügyében tett előterjesztése volt. A kórház, amely eredetileg kilenczven beteg befogadására épült, ma már szűk s ezért a Duna jobbparti kórházigazgató előterjesztésére a főváros tanácsa a kórház kibővítését határozta el. A mérnöki hivatal elkészítette az erre vonatkozó terveket és költségvetést. A kórházat két kétemeletes pavillonnal és több melléképülettel óhajta bővíteni a hatóság s ez a bővítés — a pavillonok berendezésével egyetemben — 1,685.000 koronába kerülne. Dr. *Weisz Jakab* az előterjesztés tárgyalásának elhalasztását javasolta. Dr. *Reisz Mór* a halasztás ellen szözlött, de kifogásolta a kórházakban szokássá vált nagy ambulanciát s kívánta, hogy az ambulatórius helyiségeket a többiekől teljesen különítsék el. Dr. *Reiner Ede*, dr. *Meisels* Vilmos és dr. *Gerber Béla* mindannyian hozzájárulnak az előterjesztéshez s közülök az utóbbi a felülészetről is gondoskodni kíván az új kórházban. *Ludvick Endre* kórházigazgató és az elnök alpolgármester megnyugtató felvilágosításai után a bizottság az előterjesztést elfogadta. A főváros területéről elszállított halottak orvosi felülvizsgálati díjairól a főváros törvényhatósága szabályrendeletet alkotott, amelyet azonban a miniszter a díjak egyöntetű megállapítása céljából viszküldött a fővárosnak. A közegészségügyi bizottság mai ülésében, az ügyosztály javaslatára, a hatósági díjat ötven koronában, a tiszti orvos eljárás díját tizenöt koronában, a kocsiéptet pedig öt koronában, ha pedig a tiszti főorvos járna el, ugy husz, illetve tíz koronában való megállapítását javasolta. Végül tizenöt gyógyszerár felállítás iránti kérvényt utasított el a bizottság. A napirend letárgyalása után *Bayer Antal* kifogást emelt a belügyminiszternek az ellen az intézkedése ellen, amelylyel a Károly-köruttra engedélyezett gyógyszerárnak a Múzeum-köruttra való áthelyezését megegyeztetve. Az elnök alpolgármester kijelentette, hogy ebben az ügyben a minisztériumban el fog járni.

(*) Uj Napközi Otthon. Ma délelőtt nyitották meg a VII. kerületi Napközi Otthont szép ünnep keretében. A megnyitón igen nagy és díszes közönség jelent meg, amelynek sorában ott voltak: dr. *Bárczy István* polgármester, gróf *Festetics Géza* tanácsos, *Kiss Ferencz* kerületi előljáró, *Peregriny Sándor* kerületi kapitány, *Ehrlich G. Gusztáv*, *Mauthner Ödön*, *Paksy Béla*, dr. *Morzányi Károly*, *Szabó János*, *Petánovics József*, *Márkus Miksa*, *Horner Samu*, *Nessy Gyula* fővárosi bizottsági tagok és még számosan. *Bárczy* polgármestert *Ehrlich Gusztávné*, *Horner Samuné* és *Ehrlich G. Gusztáv* fogadták.

Az ünnepélyt a Himnusz éneklése nyitotta meg. Utána *Berinfeld Anna* az iskolás gyermekek részéről köszöntötte fel a polgármestert megható beszéd kíséretében. Ezután *Ehrlich G. Gusztáv*, a Napközi Otthon-bizottság elnöke, üdvözölte a polgármestert, megköszönve megjelenését és azt a reményét fejezte ki, hogy további hathatós támogatása lehetővé fogja tenni a Napközi Otthon munkájánál minél nagyobb körben való teljesítést. A beszédre *Bárczy* polgármester felelt, kifejtve azt, hogy erre az intézményre igen nagy szükség van és ennek a nagy czélunk leginkább a VII. kerület felé fel. Kiemelte beszédében azt a buzgóságot is, amelyet az intézmény megalapozásában és megerősítésében *Ehrlich* fáradhatatlan munkásságával kifejt. Az ünnepély után a jelen volt vendégek megtekintették a Napközi Otthon helyiségeit és könyvtárját, amelyben naponként mintegy 3000 gyermeknek készítenek ételt, amit díjtalanul kapnak a VII. kerület iskoláiban.

(*) A vízvezetési albizottság ma délelőtt dr. *Buzáth János* elnöklésével ülést tartott. Az ülésen felbontották azokat az ajánlatokat, amelyek a főváros vízműveire szükséges selmezcélményai, vagy belálményai kétszer finomított lágy ólom és bleibergi kétszer finomított lágy unio-ólm, továbbá ólomcsövek, lemezek és záruk, tüzesapok, öntöző-csapok, csapszékények és szekrényfedelek, továbbá különféle kő-, agyag-, vagy vasbeton-csövek és öszszekötő darabok, deszkaneműk, román- és portland-czement, vegyszeti czikkék, zárócsapok, szappan és fagygyugyvertya szállítására beérkeztek. Az ajánlatokat a mérnöki hivatalnak és a számvevőségnek adták ki felülvizsgálat, illetve átszámítás céljából.

(*) A turini kiállítás. *Kovács Gyula* miniszteri tanácsos, *Tolnay Miklós* és *Hegedüs Loránt* ma délelőtt megjelentek a polgármesternél és azt kérték tőle, hogy a turini ipari és iparművészeti kiállítást, amelyen a főváros is résztvesz, a főváros negyven ezer korona támogatásban részesítse. A polgármester a küldetésnek megígérte, hogy a kérést megfontolás tárgyává teszi.

(**Az új fertőtlenítő-intézet.** A Váci-úton épülő fertőtlenítő intézet bádógos és cserépfedő munkáira ma tartották meg az árlejtést Antal Gyula tanácsos elnöklésével. Az ülés előadója Wigh János tanácsjegyző volt. A bádógos munkákra beérkezett 11, a cserépfedő munkákra pedig 4 ajánlat, amelyeket a mérnöki hivatalnak és a számvétségnek adtak ki átszámítás és felülvizsgálás céljából. A munkálatok ügyében szerdán fognak dönteni.

(**A Miklósnapi és karácsonyi vásár.** A főváros vásárosarnokainak igazgatósága a vásárosarnokok felügyelőihez rendeletet intézett, amelyben a Miklósnapi és karácsonyi vásárról a következőképpen rendelkezik: A Miklós-napi kirakodóvásár december 1-től 6-ig tart, amely idő alatt a vásárosarnokokban és az idénypiac területén az ugynevezett Miklós-napi iparcikkék árúítása a vásári idő alatt meg van engedve. A karácsonyi kirakodóvásár december 7-től december 24-ig tart s ez idő alatt a csarnokokban meg az idénypiacokon meg van engedve a karácsonyfa és fadiszkek árúítása. December 24-én a kerületi vásárosarnokok délután két órától hat óráig, a központi vásárosarnok pedig este hat óráig marad nyitva. A kirakodóvásárok ideje alatt közbeszó vásárnapon és pedig december 11-én, a vasárnapi munkaszünetet szigorúan meg kell tartani, azaz iparcikkét egyáltalán nem szabad árúítani s karácsonyfa is csak délelőtt tíz óráig; tíz óra után sem a csarnokokban, sem az idénypiac területén nem szabad árúítani. December 18-ára eső vasárnap az idényvásáron és a csarnokokban egész napon át korlátozás nélkül lehet árúítani.

EGYESÜLETEK.

(**Felolvasás a Lipótvárosi Kaszinóban.** A Lipótvárosi Kaszinóban vasárnap délután Marguerite A. Chenu, a párisi szellemes írónő tartott felolvasást; illetőleg szabad előadást Musset Alfréd-ről, a híres francia költőről. Felolvasa Mussetnek egy pár művét és elmondott egy egész sorozat adomát és történetet, melynek Musset és a francia irodalom egy-egy nevezetessége volt a központja. A nagyszámú hallgatóság lelkes ünneplésben részesítette az írónőt, aki több napig marad Budapesten és az itteni francia körben is felolvasást fog tartani.

(**Az Alföldi Gyermekszanatórium.** A gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter által megindított az a mozgalom, hogy az ország különböző részeiben a védetlen, beteg gyermekvilág gyógyítására gyermekszanatóriumok létesítenek, egyre nagyobb tért hódít. Hódmezővásárhely városánálma vasárnap délután a város háza dísztermében megalapította az alföldi gyermekszanatórium-egyesületet és csecsemőotthonát. A mozgalom élén dr. Ojcatricis Lajos, a vármegye népszerű főispánja áll, aki alispán korában nem egy közjóléti intézményt létesített megyéjében. A alakuló díszülésen résztvett a vármegye színe-jáva. Az országos gyermekszanatórium, valamint gróf Zichy János miniszter képviselőjében dr. Fodor Oszkár igazgató, a gyermekvédő liga képviselőjében pedig dr. Berend Miklós egyetemi tanár vett részt, aki nagyérdekű előadással tette érdekessé az ünnepély programját. Az állami gyermekmenhelyeket dr. Turcsányi Imre képviselte, Kovács János, a Vörös Kereszt-Egyesület elnöke nyilatkozta meg az ülést és üdvözölte az egybegyűlteket. A központi gyermekszanatórium kiküldötte, dr. Fodor Oszkár igazgató emlékedett azután szövegre. Szép szavakkal emlékezett meg az egyesület nemes hivatásáról s azokról a nemeslelkű emberekről, kik pártfogásukba vették a nemes eszmet.

Utána Berend Miklós tartotta meg nagyhatású előadását, amelynek kapcsán kimondották, hogy felszólítják az összes municipiumokat, hogy a városok temesvári határozata értelmében a nagyaraság életkérdését képező csecsemőhalálozás elleni küzdelmet ők is megindítsák, abban résztvegyenek és minden erejükkel támogassák. Dr. Turcsányi Imre, a szegedi gyermekmenhely igazgatója, Hódmezővásárhelyi hölgyeinek jóindulatu figyelmébe ajánlotta a csecsemővédelmet, mert nem utópisztikus törekvés, ha minden erőnkkel azon vagyunk, hogy megmentsük a haza virágos kertjének cseméit.

Bereczk Péter javaslatára a közgyűlés táviratban üdvözölte gróf Zichy Jánost, a gyermekszanatórium kormányzóját. Ezenkívül táviratilag üdvözölték a belügyminisztert, Bosnyák Zoltán osztályfőnököt és gróf Edelsheim-Gyulai Lipót, a gyermekvédő liga elnökét.

(**A Szerajevói Magyar Egyesület f. hó 14-én rendkívüli közgyűlést tartott.** A közgyűlés lelkes ovációval Feichtinger Eleket, a bosnyák-hercegovinai országos kormány pénzügyi osztályfőnökét választotta meg elnökévé. Első alelnök Kozmutza Kornél m. kir. postatanácsos, másodalelnök Plat László iparos; választmányi tagok Letek: Borde Ernő, az orsz. kormány mérnöke, Fe-

hervári Sándor magánzó, dr. Fischer József, a bosznia-hercegovinai ügyvédi kamara elnöke, Gerő Mór, a Magyar Bank és Keresk. R.-T. főkönyvis igazgatója, Lun József, az orsz. kormány segédhivatalnok, dr. Sollner Jakab járási főorvos, Stunitz Sándor bankhivatalnok, Stur Géza, a Bosznia-Hercegovinai Agrár- és Kereskedelmi Bank igazgatója, dr. Szilágyi Oszkár, az orsz. kormány titkára, dr. Török Pál orvos, Vass Károly bankhivatalnok.

(**A Magyarországi Nőgyesületek Szövetsége** vasárnap délelőtt tartotta a Nemzeti Múzeum dísztermében Rosenberg Augustia elnöklésével hatodik rendes közgyűlést, amelyen nagyszámú és előkelő hölgyközönség jelent meg.

(**Gina Krog Budapesten.** A norvég nőszövetség nagynevű elnöke, Gina Krog a Feministák Egyesületének meghívására e hó végén Budapestre érkezik és itt előadást fog tartani november hó 30-án.

KÖZIGAZGATÁS.

A jegyzők és a bünyomozatok.

Budapest, november 21.

A m. kir. belügyminiszternek 1909. évi 158.791. számú általános rendelete, mely a községi előjáróságoknak a bünyomozati ügyekben való tevékenységével foglalkozik, megérdemli, hogy bővebben foglalkozzunk vele.

A rendeletből megállapítható az, hogy a kir. ügyészségek részéről több oldalról panasz emeltett a tekintetben, hogy sok előjáróság nem azzal a körültekintéssel s precizitással, főleg pedig nem azzal a gyorsasággal látja el a bünyomozat körüli teendőket, amilyen pontosságot és gyors eljárást a nyomozat sikere megkívánna.

A belügyminiszter e panaszoknak orvoslására három irányú intézkedést tesz fent érintett általános rendeletében.

Elismeri, hogy a községi előjáróságok nagy része — mi ugy tudjuk, hogy valamennyi — annyira túl van terhelve munkával, hogy nincs ideje a kir. ügyészségektől jövő megkeresések, illetőleg a bünyomozat összes szövevényeinek beható tanulmányozására, ezelszerűnek látja tehát, hogy a kir. ügyészségek a járási jegyzői értekezleteken megjelenve: ott közvetlen érintkezés útján igyekezzenek a jegyzők előtt nyomozási tevékenységükre vonatkozó észrevételeiket és kívánásaikat előadni s reméli, hogy a jegyzőkkel folytatandó eme megbeszélések hatása előnyösen fog jelentkezni azok tevékenységének kifogástalanabb voltában.

Ohajtandónak tartja továbbá a miniszter, hogy a bünyomozatok teljesítésére egy előjárósági tag állandó megbízatást nyerjen s a rendelet nyilvánvaló intenciója az, hogy e megbízást a jegyzők nyerjék, mert hiszen kimondja, hogy ott, ahol más, a nyomozások helyes vezetésére kellő biztosítékot nem nyújtó egyén jelöltetnek ki, a községi előjáróságnak ily rendelkezése hivatalból terjesztendő a főszolgabíróhoz, aki a megbízatás kérdésében véglegesen dönt. Kétségtelen azután, hogy a főszolgabíró a megbízásnak a jegyző részére leendő megadása mellett fog dönteni, mert bizony alig van község széles Magyarországon, amelyben az előjáróság tagjai között rajta kívül e célra más alkalmas egyén akadna.

Végül a belügyminiszter, minthogy egy rendelet, amely a jegyzőkkel kapcsolatban áll, teljes sem lehetne e nélkül, fegyelmi eljárás terhe mellett köteleességé teszi a jegyzőknek, hogy jövőre pontosabban és soron kívül lássák a bünyomozatok teljesítése iránt kéhez vett megkereséseket és magukat a felügyeleti, fegyelmi hatóságokat is szigorúan kötelezi, hogy a községi előjáróságok, helyesen a jegyzők ellen a kir. ügyész részéről emelt fegyelmi panaszokat sürgősen és ami fő, *kellő eréllyel* intézzék el.

A belügyminiszter ur kibocsátván eme rendeletét, teljesen megvan elégedve és szentül azt hiszi, hogy a kir. ügyészségek által panaszolt állapotok immár teljesen orvosoltattak s a jövőben a bünyomozatok azzal a pontossággal és gyorsasággal végeztenek, amily pontos és gyors ellátást azok természetük megkíván, mert hiszen:

először a kir. ügyészségek az amugy is tulterhelt

jegyzőkkel szóbelileg érintkeznek, tanítják őket és így még több időt vesznek el tőlük,

másodszor a jegyzők most más megbízás alapján gyakorolhatják a bünyomozat körüli teendőket s ez mindenesetre lélekemelőleg hat rájuk annál is inkább, mert — a rendelet szavaival élve — az állandó kirendelés bizonyos függetlenséget és támasztékot nyújt,

harmadszor a jegyzők ismét kellő eréllyel lefolytatandó fegyelmi eljárással ajándékoztatták meg, aminek megvan azon előnye, hogy nem lassan, hanem miniszteri paranasszóra egyszerre végzik ki őket.

Mi ez általános érvényű belügyminiszteri rendeletet nem tekintjük a panaszolt bajok orvoszésrél; e rendelet semmiben sem különbözik a miniszteri bureaukban készült sok ezer és ezer társától, mert gyakorlati jelentősége, értéke semmi nincs s a jegyzők feletti fegyelmi bíraskodás szigorubbá tétele iránti rendelkezése csak növeli amaz igazságtalanságok számát, amelynek a jegyzők unos-untalan ki vannak téve.

Ily rendeletekkel nem lehet a kívánt czélt elérni, az erre vezető utak egészen mások, amint ezt jövő cikkünkben ki fogjuk fejteni.

(Folytatjuk.)

TÖRVÉNYSZÉK!

A Wekerle-kormány sajtópöre.

Habár Mihály nem jelent meg a tárgyaláson.

Budapest, november 21.

Mára volt kitűzve a budapesti esküdtbírószág előtt annak a sajtópörnek a tárgyalása, amelyet Kossuth Ferenc és Sztéryi József indítottak Habár Mihály szerkesztő ellen. *Habár Mihály, a vádlott azonban közmegelepítésre nem jelent meg a tárgyaláson.* Berlinből azt telegrafálta a törvényszék elnökének, hogy beteg, nagy láza van s nem tud kimozdulni a szobából. Igéri, hogy levélben a betegségről orvosi bizonyítványt fog küldeni. A három napra tervezett nagy tárgyalás, valamint a többi koalíciós miniszterek e hét végére kitűzött tárgyalása ennek a váratlan incidensnek a következtében zátonyra jutott. Az elnök az ügyész indítványára a tárgyalást elhalasztotta és elhatározta, hogy Habár Mihály ellen a személyleírásnak közlésével nyomozó-levelet ad ki.

Az elnök rendelete folytán, a mára kitűzött nagy pör tárgyalására csak jeggyel lehetett bejutni s az ajtókat rendőrök őrizték, hogy senki jogulatlanul át ne léphesse a tárgyalóterem küszöbét. Már kilencz óra előtt együtt voltak az esküdtek s megjelentek kettő-három kivételével a megidézett tanúk is, köztük gróf Benyovszky Sándor, Ludwigh Gyula, az államasutak volt elnökigazgatója, Marx János mostani elnökigazgató, Stetina József államtitkár, Barta Arnold bankigazgató és Okolicsányi László országgyűlési képviselő. Megjelentek személyesen a panaszosok: Kossuth Ferenc volt kereskedelmi miniszter és Sztéryi József volt államtitkár. A panaszos államférfiak dr. Sölley Barnabás királyi főügyési helyettes mellett foglaltak helyet, aki a közzéadott képviselte. A vádlott képviselőjében dr. Gál Jenő ügyvéd jelent meg.

Az esküdtbírószág elnöke, dr. Balogh György törvényszéki elnök, megállapította, hogy az esküdtek s a tanúk megjelentek, azután így folytatta: — Tegnap este kilencz órakor egy táviratot kaptam Habár Mihálytól Berlinből. A távirat szövege ez:

„Beteg lettem, hosszabb ideig ágyban kell maradnom, orvosom bizonyítványát küldöm a mai napon.”

Kérem az ügyész urat, tegyen indítványt a tárgyalás megtartására nézve.

Sölley Barnabás főügyési helyettes: Miután a Bp. 302. szakasza értelmében a tárgyalást megtartani nem lehet, indítványozom kell a főtárgyalás elnapolását. Mivel azonban a vádlott külföldre távozott és távozásának jogosságát semmivel sem igazolta, olyannak kell tekintenünk, mint aki a bünyomozat eljárás alól ki akarja magát vonni, ezért személyleírásának közlése mellett nyomozólevél kibocsátását indítványozom ellene.

Gál Jenő dr. védő: A vádlottól én is táviratot kaptam, amely tartalmilag ugyanazt foglalta magában, mint amely az elnök ur é méltóságához

érkezett. Mivel a berlini vonat kilenc óra és néhány perczkor érkezik meg, az orvosi bizonyítvány még nem lehet itt. A vádlott által bejelentett az a körülmény, amely őt felmenti attól, hogy itt lehessen, igazolva van, és a kimentése elfogadandó. Nincs tehát ok arra, hogy hatékonyabb eszközök alkalmazásának a sajtóvétséggel vádolt vádlott ellen. A vádlott igazolására el kell mondanom, hogy a kuriai tárgyalás napján levelet intézett hozzám, hogy az Edison-gyár egyik igazgatója, akivel 8 szoros összeköttetésben van, táviratilag Berlinbe hívja, de 20-án itthon lesz, mint írja, hogy a tárgyalást velem megbeszélje. Amennyiben a távirat alapján a bíróság a vádlott kimentését elfogadhatónak nem tartja, úgy azt indítványozom, hogy az orvosi bizonyítvány bevétele végett tessék a tárgyalást egy félóra felfüggeszteni.

A bíróság ezután tanácskozára vonult vissza, s pár percz múlva kihirdette a meghozott végzést. A királyi törvényszék, így szól a végzés, a fölolvasott táviratból azt látja, hogy a vádlott húzmasabb ideig fog elmaradni, szabályszerűen volt idézve és közvetlen a tárgyalás előtt ment külföldre, tehát megszökött. Ennélfogva *nyomozólevelet ad ki ellene* és addig ebben az ügyben a további eljárást megszünteti. Minthogy szombaton Habár Mihály ellen szintén tárgyalás van kitűzve, ebben az ügyben a további eljárást elnapolja. Minthogy továbbá Habár Mihály ellen a Kuriának egy jogerős végzés van és ennek kihirdetését is mára tűztem ki, ezt most az ügyész és védő urak előtt hirdetem ki.

Az elnök ezután kihirdette a Kuriának a *Welterle Sándor* volt miniszterelnöknek *Habár Mihály* ellen indított sajtóperben hozott döntését. Az esküdtbíróság tudvalevően ebben a perben rágalmaszért két hónapi fegháza ítélte *Habár Mihály*-t. Ez ellen az ítélet ellen *Habár* semmisségi panaszszal ít, a *Kuria* azonban a panaszt elutasította, így tehát az esküdtbíróság ítélete jogerős.

Az ítélet kihirdetése után az elnök egyik megjelent esküdtet, aki nem igazolta magát, hatvan korona pénzbüntetésre ítélte.

§ Uj kuriai bíró. A király dr. Tasy Mihály budapesti ítélőtáblai bíró a Kuriához számföldötti bíróvá kinevezte.

§ A Magyar Jogászegylet szombaton este Nagy Ferencz elnöklésével ülést tartott nagyszámú előkelő jogászközönség érdeklődése mellett. Napirenden dr. Szladits Károly egyetemi magántanár előadása volt „Kérdések a munkásbiztosítási jog köréből” címen. Az előadó foglalkozott a Kuria régi kártalanítási joggyakorlatával s ezzel kapcsolatban méltatta a munkásbiztosító törvény alapján kifejlődött új judikatúrát. Az előadásokat a nagyszámú hallgatóság élénk figyelemmel kísérte és nagy tetszéssel fogadta.

§ A telettkönyvi betétszerkesztő-személyzet memorandum. A telettkönyvi betétszerkesztő-személyzet a napi- és fuvardíjtalány, lakás és járulékaik megváltása, a betétszerkesztő bíróknak a VI. fizetési osztályba való kinevezése tárgyában hosszabb memorandumot szerkesztett, amelyet e hó 24-én fogtak az igazságügyminiszternek átnyújtani. A memorandumban sérelmeket a legnagyobb tárgyalozóssággal tájékoztatták fel s csak azt kérik, hogy a többi, hasonló fizetési osztályban lévő állami tisztviselőkkel, ítélőtáblákkal és bírósági hivatalnokokkal egyenlő elbánásban részesítsék őket. Kedvezményt nem kérnek, csak a kor drágaságának méltányos figyelembe vételét és a fennálló törvények és szabályok egyenlő alkalmazását akarják.

§ Crippen kivégzése. Londonból táviratkozzák: A pentonvillei fegház hatóságaival közölték, hogy *Crippen kivégzése szeddán fog megtörténni*, mivel a belügyminiszter a kegyelmi kérvényt elutasította.

§ Halálraítelt rablógyilkos. A veszprémi kir. törvényszék, mint esküdtbíróság, két általi halálra ítélte *Baracska Imre* nemesvármási eszmadiát, aki folyó évi augusztus 5-én reggel baltával előre megfontolt szándékból megölte és kirabolta özv. *Király Istvánné* nemesvármási földművesasszonyt. *Baracska*-t a gyilkosság után azonnal elfogták. Az esküdtbíróság, amelynek elnöke dr. *Szabó Elek*, szavazóbírái dr. *Kerényi Alajos* és *Boöthy Gábor* voltak, *Jurasszék János* kir. ügyész vádbeszéde és a védő beszéde után, az esküdtek verdiktje alapján gyilkosság büntetésben és rablás büntetésének kísérlésében mondták ki bűnösnek a vádlottat s arra való tekintettel is, hogy a vádlott rablás miatt már négy évi fegyházat és különböző lopásokért egy évi börtönt ült, enyhítő körülmény hiányában, *két általi halálra ítélte*. Az ítélet ellen a védő semmisségi panaszt jelentett be.

§ A müncheni dinamitos betörő. Münchenből jelentik, hogy *Schmatzot*, a dinamit-betörőt a törvényszék tízenötévi fegyházra, tízévi hivatalvesz-

tésre és rendőri felügyelet alá helyezésre ítélte. Az ítéletet megelőzőleg a bíróság névtelen levelet kapott, amelyben megfenyegették, hogy a törvényszéki palotát a levegőbe röpitik, ha *Schmatzot* elítélik.

§ A főherceg szobaleánya. A bécsi törvényszék szombaton hozott ítéletet *Ferencz Szabó* főherceg szobaleányának kártérítési perében. Ismeretes dolog ugyanis, hogy a főherceg 12 esztendő fia egy botot hajított a szobaleány hátához, aminek következtében a leány súlyos beteg lett. A leány szülei kártérítési pört indítottak a főherceg ellen, de az udvarnagi bíróság elutasította. Erre a szülők a kis főherceg nevelője, *Kurz százados* ellen indítottak pört, mert az osztrák törvény értelmében ő is felelős. A bíróság azonban elutasította a kártérítési keresetet és ezt azzal indokolta, hogy a kis főherceg nem szándékosan dobta a botot a leányhoz, hanem a leány éppen abban a pillanatban lépett a szobába, amikor a bot elrepült, továbbá mert a törvény értelmében a nevelő csak abban az esetben felelős anyagilag a gondjára bízott gyermekért, ha az nem töltötte be 7-ik életévét, már pedig a kis főherceg 12 esztendő.

§ Hitelező és adós. Grünspan Jenő, a Piccoló-kávéház főpinczéze a múlt év október 15-én a Váci-körut 17. sz. ház előtt megszólította *Steiner Gyula* utazót s kérte, hogy fizesse meg azt a 94 krajczárt, melylyel adósa volt. *Steiner Gyula* a felszólításra kijelentette, hogy ő nem fizet, mert nem tartozik. Ebből szóváltás, majd dulakodás lett s ez alkalommal Grünspan Jenő lábszárcsonttörést szenvedett, minek következtében három hónapig volt beteg. A kir. ügyészség súlyos testi sértés büntetéseért emelt vádat *Steiner Gyula* utazó ellen s a bíróság a ma lefolytatott tárgyalás után dr. *Timkó* kir. ügyész vádelőterjesztésére a vádlottat súlyos testi sértés vétségéért egy hónapi fegháza ítélte. A sértettet kártérítési igényével a bíróság polgári perutra utasította. Az ítéletben az ügyész megnyugodott, a vádlott és védője ellenben felebezték.

§ Sikkasztó főpénztáros. Kolláth György erzsébetfalvai községi főpénztáros volt, aki ez év tavaszán a hivatalos pénzekből közel 58.000 koronát elcsikkasztva, Amerikába szökött, ahol azonban elfogták s a napokban a kiadatási eljárás befejezése után hazra szállították. Dr. *Aczél* vizsgálóbíró előtt *Kolláth György* részletesen elmondotta szökésének történetét. Nagypénteken éjjel az expresszvonattal Párisba utazott, ahová másnap délelben érkezett meg. A sikkasztott pénzből elegánsan kiöltözködött, aztán dr. *Kern Ernő* név alatt Havruba ment. Innen hajón Southamptonba, Angliába utazott. Angolországi tartózkodását felhasználta arra is, hogy Londont megnézzék. Itt elsőosztályú hajójegyet váltott az angol-amerikai hajóstársaság egyik gyorsgőzösére, amely Southamptonból indult Newyorkba. Mint elsőosztályú utas tudta azt, hogy Newyorkban a partraszállásnál semmiféle kellemetlenség nem lesz, mert ennek a hajóstársaságnak a hajóit nem szokta a kivándorlási felügyelőség és a newyorki rendőrség figyelemmel kísérni. Newyorkba érve egy kísért fogadott fel, akivel azonban nagyon megjárta. Ez a kísért ugyanis látta, amikor az egyik bankházban nagymennyiségű osztrák-magyar pénzt váltott be dollárokrá. Ebből azt következtette a kísértje, hogy ő szökésben lévő sikkasztó. A kísért erre egy meghitt barátjával szövetkezve, egy este megtámadták őt. A segítségül hívott barát a rendőr szerepét játszotta és felszólította őt, hogy kövesse a rendőrséghez. Ő ekkor alkudozni kezdett a két emberrel, akik aztán négyezer dollár ellenében őt futni hagyták. A megmaradt pénzen házat vett Newyorkban, de ezzel a vétellel is megelégedett, mert a házat sok adósság terheltte. A vizsgálóbíró csaknem naponként kihallgatja a sikkasztó főpénztárost, hogy a sikkasztás részleteit kiderítse.

Nyilnter.

El rovásban közlöltekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség

Értesítés.

A zord idő beálltával kezdem ősz és téli kúrát, melyek kiváló sikert hoznak: *asthma, köszvény, görvélykór, idült és szervi stiv. gyomor, bél, vese, máj, súlyos ideg (Paralysia, Tabes, Konrasthenia, Migraine)* és nemely makacs bőrbajban (*Psoriasis, Lupus, Eczema*). Széllhűdés és elmezavar beálltát meg lehet akadályozni. Új, eredeti gyógymódot 22 év alatt 4300 súlyos betegnél 80% tartós sikerrel alkalmaztam. — Elveimet és gyógymódot híven ismereti most megjelent népszerűen megírt *Memoria* című orvosi művem. Ára díszes vászonkötésben 2 kor. Kapható minden könyvkereskedésben és a szerzőnél.

Dr. Kovács Izsó

a vergyógyítási gyógymod megalapítója.
Intézet: Budapest, V., Váci-körut 18., I.
Bemlék: 9-1 és 3-6-ig, ünnepnapokon 9-1-ig. Intézetben kívül is kezel.

Karácsonyi kiállítás
RIPPEL KÁROLY
játék-kereskedésében
Deák Ferencz-utca 12. sz.

SPORT.

A vasárnapi mérkőzések.

I. osztályu bajnokság.

MAC—BTC. 3:0 (0:0). Millenáris pálya. Szépszámú közönség előtt igazolta a MAC. a múlt vasárnap elért szenzációs eredményének reális voltát. Élethűen fejezi ki a goalarány a két csapat játék-képességét és daczára annak, hogy a MAC. idegen pályán játszott, csaknem állandó fölányben volt. A csatársora a MAC-nak igen agilis és támadásai veszedelmeseek. Fedezetsora kitűnő, a BTC. összes támadásait leszerelte és jó labdaadogatással bír. Sipos szintén jó volt. A BTC.-nek rossz napja volt. Leitner hiányzott is. Az egyetlen Szendrő elsőrangú védelmet produkált. Az első féldőben BTC. szép támadásokat vezet, de eredménytelenül. A második féldő harmadik perczében Feketeházi beadását Kelemen a goalba fejele. Változatos játék után a MAC. döntő fölányba jut. Fodor labdáját Bihari kifutással akarja menteni, de Ujhelyi közben az üres kapuba továbbítja a labdát. Majd Krempels—Kelemen összejátéka megszerzi a sárga-kékek harmadik goalját. Bíró: Langfelder.

MTK—UTE. 6:1 (4:1). Margitsziget. Egy klasszissal voltak jobbak a kék-fehérek a bajnokság utolsó helyén szereplő UTE.-nél. Kertész II. hiányzott s a csatársor a következő volt: Szántó, Farkas, Kertész I., Taussig és Sebestyén. Különösen az első féldőben volt az óriási fölány, mikor MTK. a széllal támogatott oldalon játszik. A fedezetsorban Kürschner remekelt. Révész újra kitűnő formában volt. UTE. több tartalékkal és nagyon durván játszott, miért is a bíró két játékosát az UTE.-nek a második féldőben kiállította. A harmadik perczben lövi Farkas az első goalt, majd Taussig kettőre szaporítja a goalok számát. UTE. Szurmik révén az egyetlen goalját eléri a 29-ik perczben. Farkas a 32. perczben s Révész 11-esből a 37-ik perczben még két goalt rug. A második féldőben UTE. egy öngoalt, majd Taussig a 6-ik goalt rugja. Bíró: Hajós.

BAK—Törökvs 3:2 (3:0). Hölgy-utca. A BAK. Károly, Szuri, Oseh és Készmárki nélkül játszik. Az első féldőben szép játékot produkálnak a kék-fehérek és Salamon révén a mérkőzés elején goalhoz jutnak. Majd Dürr hibájából Konrad rug goalt. Majd Gálos háromra szaporítja a BAK. goaljainak számát. — Egy szerencsétlen összefutás, mely Takácsossal és Senteivel történt, az utóbbinak koponyatörésével végződött. A második féldőben formába jön Törökvs, szép támadásokat is vezet, mely két goalt eredményez. Az utolsó perczekben, daczára a Törökvs nagy fölányének, kiegyenlíteni nem képes.

33FC—NSC. 3:2 (1:2). Vörösvári-ut. Két régi rivális találkozása. A felázott pálya daczára NSC. jól játszik, de a mérkőzés első perczében már Székány lerohan és goalt rug. A 33-asok fellekesülve az eredménytől vehememen támadnak, de Feldmann élén az NSC. védelme mindent ment. Majd Bodnár remek támadással áttörve a 33-asok védelmén szépen kidolgozva védhetetlen goalt lö. A féldő végéig változatos a játék. Half-time után a 33-asok lelkes és kombinációs játékukkal teljesen visszaszorították az NSC.-ét. Egy csomó lövés a kapufára ment, majd Weisz szép lövése kiegyenlíti az eredményt. A játék vége felé Székány rugja a győztes goalt. Bíró: Herzog.

II. osztályu bajnokság.

KAOE—LTC. 1:1 (0:1). Vámos.
MAFC—VAC. 1:0 (0:0). Weisz.
III. KTVE—FSC. 4:0 (3:0). Horvát.
Postás—Litografia 3:1 (1:0). Zoltán.

III. osztályu bajnokság.

JAC—Postatakarék 3:2. Friedmann.
FIAK—Guttenberg 1:1. Budai.
ETC—Megyesi SC. 1:0. Sikos.

Magyar kupa.

— MTK. a 10 percz alatt goalt lö. —

Vasárnap délelőtt folyt le a Magyar kupa utolsó 10 perczes játéka. Szépszámú közönség előtt játszott MTK. 10, BTC. 8 emberrel. Bihari a hatodik csatárnak ment, Leitner pedig a kapuba. BTC. kezd, de MTK. veszi át a támadást s a hatodik

perozben Sebestyén ideális beadásából Kertész I. goalt lő. Majd tovább is MTK. van fölényben, kortert is ér el, de eredménytelenül. BTC. támad ezután, Mészáros lövését azonban Domonkos menti. Még egy kortert is ér el BTC. Így tehát a végeredmény a Magyar kupát illetőleg MTK. javára 3:1. Biró: Reichardt.

Nemzetközi mérkőzés.

FTC—WAC. 10:1. (6:0). Revansmérkőzés volt Bécsben, mely bajnokcsapatunk váratlanul nagy goalarányú győzelmével végződött. A csapat Rumbolddal volt megerősítve. Pataki közép, Korodi öszszekötő csatár volt. A WAC. az utóbbi időben erősen meggyengült, mióta a legjobb tagjai kiléptek. A zöld-fehérek a széllel kedvező oldalou játszanak s Weisz az ötödik perczben goalt lő. Majd Schlosser a 11-ik és 25-ik perczben újra goalt lő. Pataki négyre szaporítja a goalok számát. Szünet után a WAC. Freund révén váratlan 30 méteres lövés-el egyetlen goalt rug. Schlosser brilliozott. Majd további négy goalt rug FTC. Azontul is a zöld-fehérek voltak fölényben, de több goalt már nem ambicionált. Meisl Hugó kiváló bíró volt.

Külföldi mérkőzések:

Bécs. Rapid—WSC. 3:2 (2:1). WAFB—Flórdsdorf 5:3 (1:1). Simmering—Vienna 0:0. Prága. Slavia—Kolin 10:1. Berlin. Preussen—Union 5:3. Hertha—Berl. SpC. 4:1. Victoria—Britannia 4:0. Berl. BC—Allemania 5:1.

Barátságos mérkőzések.

TTC—BEAC. 3:1 (0:1). Schubert. KEVE—III. K. Testedzők 3:0 (2:0). Gallina.

() A MAC házi handicap vívőversenye. A Magyar Athletikai Club ezidei első házi handicap vívőversenyét f. hó 16—18-án rendezte meg a klub tagjainak élénk részvétele mellett. A versenyben nagy meglepetést okoztak a klub fiatal tagjai, akik oly kiváló formát mutattak, hogy joggal nagy reményeket lehet fűzni ezidei szereplésükhöz. Különösen Barakovich, Ravaszdy főhadnagy és Jeney érdemelnék említést. A részletes eredmény a következő: 1. Pajzs Pál (1 tuss előny). 2. Barakovich László (4 t. e.). 3. Ravaszdy főhadnagy (2 t. e.). 4. Krencsey Géza scratch. 5. Jeney (2 t. e.).

() A kultuszminiszter vándordíja. Tegnap délelőtt tartották meg a Margitszigeten a 4×100 méteres stafétafutást a kultuszminisztérium vándordíjért, amelyre csupán a MAC nevezett be; és így csapata (Péchy, Kántor, Radóczy és Jankovich) walkoverben futotta be a távot. Idő 50.4 mp. A MAC kitűnő stafétája ezúttal harmadszor és véglegesen megnyerte a szép díjat.

() A Magyar Kerékpáros Szövetség pénteken tartotta tisztújító ülését Tattay Ferencz elnöklete alatt, amelyen megválasztották a következő tisztikart: titkár Tarján Elemér, jegyző Wachsmann Dezső, pénztáros Boszrucker Lajos, kapitányok Löwy Artur és Virgala Lipót, ellenőr Steiner Rezső. Titkárnak azt a bejelentését, hogy a székesfőváros pénzügyi ügyosztálya a kerékpáradónak 1911. január 1-től való eltörlése iránt tett a tanácsnak javaslatot, az elnökség nagy örömmel fogadta. Ezen határozatban a Magyar Kerékpáros Szövetség eredményét látja azon lankadatlan tevékenységének, amelyvel évről-évre a tanácshoz intézett kérvényeiben sürgette a kerékpársport, valamint a kerékpáripár és kereskedelem fejlődését megbénító adó eltörlését. Végül az elnökség elhatározta, hogy a tagokat érdeklő összes értesítéseket és határozatokat a Magyar Kerékpáros Szövetség hivatalos lapjában, a Sport Hírlapban teszi közzé és havi ülésait a Medikus-kávéház különtermében tartja.

() Prix Montgomery. A franciaországi Auteuil-gyepen vasárnap futották le a 40.000 frankkal díjazott Prix Montgomery akadályversenyt. Az 5500 méteres steepler-konkurrenzia csak a legelkeseredettebb küzdelem árán lett Trianon III zsákmánya a fogadott La Course előtt. Igen jó harmadik Nivoletta lett, Journaliste és Quasimodo még helyet sem kaptak.

Prix Montgomery (Steeple-chase). Díj 40.000 frank. Táv. 5500 méter. 1. H. de Mumm 56 Trianon III. 70 kg. 2. Ch. Liénart 56 La Course 70½ kg. 3. J. Hennesey 46 Nivoletta 63 kg. Futottak még: Journaliste, Mon chéri, Julo, Solo II., Daudet, Court, S. Pattes, Quasimodo, Duc de Ferrare, Padang. Küzdelem után fejhoszszal nyerve, nyakhoszszal harmadik. Tot.: 10:77, helyre: 10:33, 27, 81.

KÖZGAZDASÁG.

Az Általános Bank alaptőkeemlése. Megirtuk már, hogy az Általános Bank R-T. fel fogja emelni alaptőkéjét. E hírünk tegnap valóra is vált, amennyiben a bank igazgatósága e hó 19-én tartott ülésében elhatározta, hogy a december 1-re összehívandó rendkívüli közgyűlésnek 10.000 darab 200 korona névértékű új részvény kibocsátása által a jelenlegi 3 millió koronát kitevő alaptőkéjének 5 millió koronára való felemelését fogja javasolni. Az Általános Bank tudvalevőleg 1894-ben alakult 900.000 korona alaptőkével. A bank üzletei csak-lamar annyira fellendültek, hogy 1905-ben az alaptőkét egy millió koronára, majd még ugyanebben az évben másfél millióra emelték föl. Radnői Károly vezérigazgató erőteljes és nagyarányú üzleti politikája azonban egyre szélesebb alapokra fektette a bank működését, ami egyre újabb és újabb tőkét igényelt; így aztán az alaptőkét 1908-ban két millió koronára, 1908-ban három millió koronára emelte fel az intézet. A fellendülés azonban folytatódott; a bank alapításal is igen szépen fejlődtek és kiterjedt üzletkörük újabb tőkét igényelt. E mellett a bank folyó üzletei is szükségessé tették a tőkeszaporítást, amit most az igazgatóság is elhatározott. Együttal lépéseket tett az igazgatóság oly irányban, hogy részvényei a tőzsdén is jegyeztessenek. Mivel a mai viszonyok között a kis existenciájú támogatására kevés közp-bankunk van, az alaptőkeemlést, mint a bank kiváló fejlődésének jelét, kedvezően fogadta egy a tőzsde, mint a pénzpiac. A tőkeemlésről a társaság a következőket tette közzé:

Az Általános Bank Részvénytársaság igazgatósága f. hó 19-én tartott ülésében, az intézet összes üzletágainak fejlődésére való tekintettel, elhatározta, hogy f. é. december hónap elejére rendkívüli közgyűlést hív egybe, mely elé azon indítványt terjeszti, hogy a társaság alaptőkéje 3 millió koronáról 5 millió koronára emeltesse fel 10.000 darab 200 K névértékű részvény kibocsátása által.

Betegsegélyzők Szövetsége. A gyári s más vállalatok betegsegélyző pénztárai tegnap szövetségbe tömörültek. Nagy örömet keltett dr. Hegedüs Lórántnak, a Szövetség ügyvezető igazgatójának az a bejelentése, hogy Hieronymi Károly miniszter nem zárkózik el a balesetbiztosítási törvény jogos és igazságos reformja elől. Hatvány József báró főrend kifejtette, hogy a kitűnően bevált vállalati pénztárak fentartása elsősorban a munkások érdeke, hogy a testvéregyesületek szövetkezéssel szerezzék vissza a vállalati pénztárakat. Bossányi Endre a szövetség alapszabálytervezetét e néhány pontban foglalta össze: a) A munkásbiztosítási törvényhozás tőkéletesítése és a betegsegítés minél intenzívebb keresztilvitelére szolgáló törekvések összpontosításának elősegítése és a máris szükségesnek mutatkozó reformok előkészítése. b) A vállalati betegsegítő pénztárak közös érdekeinek képviselete és minden irányban előmozdítása, mivelgőbl a gyári betegsegítő pénztárak körében tett tapasztalatokat gyűjti és az azok fejlesztése érdekében kívánatos intézkedéseket a kormánytól és törvényhozásnál szorgalmazza, a törvény által elrendelt munkásbiztosítási választásoknál a vállalati pénztárak együttes szervezkedését biztosítja. c) A munkásbiztosítási törvény gyáriparra kiterjedő intézkedéseinek ellenőrzése azok egységes és összhangzatos alkalmazása szempontjából. d) A gyártulajdonosok irányában a munkásbiztosítási ügy körében fölmerülő igények kielégítésének előmozdítása. e) A gyártulajdonosok utbaigazítása vállalati betegsegítési pénztárak létesítésénél és főtartásánál. Az alapszabály-tervezet elfogadása után megválasztották a tisztikart: Elnök: Zsolnay Miklós (Pécs) lett, alelnök: Asbóth Emil miniszteri tanácsos, a Ganz-gyár vezérigazgatója. A választásokat vezető bizottság tagjai: báró Kornfeld Mór, dr. Hegedüs Lóránt és Lukács József lettek. A szövetség titkárává Bossányi Endrét választották. Az ügyvezető bizottság tagjai ezek lettek: Lukács József (elnök), Paral Bertalan, Wimmer Ferencz, Bayer Mór, dr. Pichler Károly, Jam-

riska Gyula és Losch Győző. A vezérő-bizottság tagjaivá ezeket választották: dr. Knopp Gyula, Glaszter Gyula, Dörner Béla, Lukács József, Kovács Márton és Fischer Félix. A közgyűlés után Jamriska Gyula, a szerencsi cukorgyár igazgatója érdekes előadást tartott a külföldi vállalati pénztárakról.

A Szövetkezeti Központi Bank beolvad az I—II. Ker. Takarékpénztárba. Vasárnapi számunkban megirtuk, hogy a Szövetkezeti Központi Bank R-T. fuzionálni fog a Budapesti I—II. ker. Takarékpénztár R-T-al és hogy a szerződést már alá is írták. Mint most illetékes helyről közlik velünk, a fuzio, illetve beolvadás dolgában még nem fejeződtek be a tárgyalások, tehát még végleges megállapodás sincs. Egyébként úgy értesülünk, hogy a beolvadás minden valószínűség szerint gy tőrtőnik, hogy öt darab Szövetkezeti Központi Bank részvényért egy darab I—II. ker. takarékpénztári részvényt adnak. A beolvadás után az I—II. ker. Takarékpénztár, mely a budai részek egyik legjobban megalapozott és legnépszerűbb intézete, föl fogja emelni alaptőkéjét.

Akció az élelmiszerdrágaság ügyében. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés vasárnap, e hó 20-án ismét több helyen tartott tiltakozó gyűléseket. Újpesten dr. Szende Pál főtitkár képviselte a központot és hosszabb beszédet tartott. Dr. Antal Endre felszólalása után a gyűlés egyhangulag hozzájárult ahoz a kívánathoz, hogy a balkáni és tengertúli állóállat és húsbéhozatal sürgősen megengedjenek. — Salgótarjánban Tóth Gyula részvénykereskedő elnöklésével a kereskedők, paraszok, tisztviselők és munkások nagyszámu részvételével folyt le a gyűlés. Beck Géza, az OMKE h. főtitkára tartott előadást az élelmiszerdrágaságról. Laufer Gábor nyújtotta be erre a határozati javaslatot, amelynek alapján a gyűlés egyhangulag az élállat-behozatal megengedése mellett foglalt állást. Dr. Mocsáry Sándor országgyűlési képviselő felszólalásában megígérte, hogy a legelőb erejével kíván a drágaság kérdésében közreműködni a szanclás munkájában. Takács Mór a tisztviselők nevében beszélt. A gyűlés után az OMKE helyi választmánya tartott ülést, amelyen a perrendtartási javaslat sérelmeivel foglalkoztak; továbbá elhatározták, hogy a Salgótarján belterületén tervezett vasuti megállóhely létesítését a kereskedelmi miniszternél megsürgetik. — A makói gyűlésen, amelyen a polgárság minden rétege és a földművelő parasztság is nagy számmal volt képviselve, Iritz Gyula elnök megnyitó beszéde után dr. Katona Sándor titkár tartott előadást a drágaságról. Dr. Dózsa Ferencz vármegyei tiszteletbeli ügyész felszólalása után a nagygyűlés egyhangulag elfogadta a határozati javaslatot. Justh Gyula meglehangu táviratban, Návay Lajos, a képviselőház alelnöke pedig levélben mentette ki a talvaradását és kívánt sikert a polgárság mozgalmához. A gyűlés táviratilag üdvözölte a két ponttikust.

A járványország. Magyarország immár tökéletes járványország. Pusztít a marhabetegség az egész országban, úgy hogy ma már a beteg udvarok száma meghaladja a 32.000-et, sőt már súlyosabb lefolyásu is a betegség, úgy hogy sok elhullás fordul elő. A járványokról fölvevtt hivatalos statisztika a következő:

A betegség neve	I. mult hetéhez képest	
	Összesen község udvar	több község udvar közs. udv.
Lépfene	173 197	— 9 5
Veszétség	189 204	— 11 12
Takonykór	39 44	— 5 4
Száj- s körömfájás	3732 32406	820 5781
Juhhimlő	131 325	5 25
Hólyagos kiütés	7 16	1 1
Rühkór	75 115	— 3 3
Bivalyvész	2 2	— 1 1
Sertésorbáncz	165 389	— 13 33
Sertésvész	771 2898	— 19 71

De nemcsak nálunk, hanem már Bécsben is megállapították a száj- és körömfájást. Bécsből jelentti ugyanis tudósítónk telefonon, hogy a ma marhavásáron nagy rémülettel állapították meg, hogy újabb száj- és körömfájás van az állatállományban. A vásárt valószínűleg el fogják halasztani. Sopronból pedig ezt jelentik: Gyorsan és erő-

Keggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
használatára valódi áldás gyomorhajosok-
nak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2—3 óra alatti tel-
jesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

sen terjed a vész vármegyékben. Huszonhét helyen uralkodik már s úgy látszik Sopronmegye egyik községe sem kerülheti el sorsát. A Kapuvárhoz közel eső községekben a járvány rosszindulatu alakja is fellépett és több elhullás is történt.

Kereskedők és iparosok a perrendtartás ellen. A kereskedők és iparosok körében erős visszatérést és elkeseredést keltett az a tény, hogy az agráriusok provokáló fellépése folytán a perrendtartási javaslat 31. szakaszának a kormány által javasolt módosítása a képviselőházban elvetésre talált. A kereskedők és iparosok, akik a jelenlegi jogállapothoz képest jelentékeny sérelmet szenvednek és a szóbanforgó módosításban is csupán a kényserhelyzet folytán nyugodtak meg, az agráriusok ezen újabb mozgalmában megújulásukat látják azoknak a szakadatlan támadásoknak, amelyeket a kis-exisztenciák megvédésének hamis ürügye alatt a kereskedelem általános visszaélései miatt, az utóbbi években intéztek és ami által tényleg a tisztességes kereskedelem károsodik. Annál is inkább megütközést keltett ez az eljárás mert a javasolt módosítás vajmi csekély előnyt nyújt a kereskedelemnek és iparnak, viszont az agrárius érdekeket éppenséggel nem érinti. A legutóbbi nagygyűlésen képviselt 18 érdekképviselő, amelyekhez újabban ismét több fővárosi és vidéki testület önként csatlakozott, vasárnap d. u. kiküldöttjeik útján újabb értekezletet tartottak, amelyen a legelkeseredettebb felszólalások hangzottak el és amelyen elhatározták, hogy az agráriusok illetéktelen beavatkozása ellen tiltakoznak. A felszólalók annak a jogos várakozásuknak adták kifejezést, hogy a kormány, amely a közepesztály és a városi polgárság támogatásával jutott többséghez, a kereskedelem szerény óhajításának érvényét fog szerezni. Az ülésen a mozgalomnak legerélyesebb folytatását határozták el és annak szervezésére egy szűkebb bizottságot küldöttek ki.

A Gázizzófény R.-T. tökécmelésének elhalasztása. Ismeretes, hogy a Magyar Gázizzófény (Auerfény) R.-T. november 23-ára rendkívüli közgyűlést hívott egybe, abból a célból, hogy alaptőkéjét egy millió koronával felemelje. Budapest székesfőváros ugyanis szorosabb összeköttetést óhajít létesíteni a társasággal s ezt az egymillió koronát teljes egészében jegyezni, s így átvenni óhajtja. Ugy látszik azonban ez a tökécmelés sem megy simán keresztül, erre vall legalább az, hogy az összehívott rendkívüli közgyűlést bizonytalan időre elhalasztották.

A magyar bor és a külföldi kereslet. A Magyar Szőlőszőlőszedő Országos Egyesületének értesítése szerint Franciaországból kereslet mutatkozik bizonyos magyar bortípusok iránt. Még nagyobb igényről lépnek fel a tekintetben Németország és Svájc. Németországban úgy az elzászi, mint a rapnai finom italokban igen nagy a hiány. Ennek folytán még a kereskedelmi borok ára is hihetetlenül felszökött. Ugyanezen eset áll az északamerikai Egyesült-Államokra nézve is. Itt az utolsó években főleg a német borok fogyasztása hódított tért. Minthogy azonban a németek exportjukat csak külföldi áru közvetítése útján képesek jelenleg fenntartani, ennélfogva amerikai számlára is élnek és egyre emelkedő érdeklődés nyilvánul a magyar borok iránt. Ennek idején közölték a lapok néhány kölni borkereskedő cég nevét, kik hajlandók velünk összeköttetésbe lépni. A Kereskedelmi Múzeum most arról értesít, hogy a bortermezők és borkereskedők megmintázott ajánlataikat a múzeum kölni levelezőjének; Palmstron Ernőnek a címére is elküldhetik. A levelező az ajánlatokat legjobban el fogja helyezni.

Az Első Magyar alkalmazottainak fizetési pótléka. Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság alkalmazottainak anyagi boldogulása ormódi Ormódy Vilmos vezérigazgatónak állandó gondja és törekvése. Ma is jelét adta ennek a törekvésnek. Anélkül, hogy az intézet alkalmazottai szorgalmazták volna, fizetési pótlékot juttatott az intézet minden rendű és rangú alkalmazottjának. Ormódy vezérigazgató megbízásából összehívták az intézet tisztviselőit s megismertették velük a vezérigazgatónak azt az elhatározását, amelynél fogva az intézet minden nős alkalmazottjának három havi fizetése tizenöt, a nőtleneknek három havi fizetésük tíz százalékát fizetési pótlék címen egy összegben kifizetni elrendelte. A vezérigazgató levelet intézett a társaság alkalmazottjaihoz, s ebben a levélben rendkívül meleg hangon emlékezett meg a tisztviselők odaadó munkásságáról, amelynek eredményei a társaságnak válnak javára. Megemlékezett arról, hogy a jelenlegi drágaság miképen nehéztíti meg a tisztviselők megélhetését s könyörtyen akarván a tisztviselők helyzetén, fizetési pótlékot engedélyezett, amelyet már december elsején mindenkinek kifizetnek. Felolvasták a tisztviselőknak a vezérigazgató levelét, amely természetesen örvendetes meglepetést keltett. A tisztviselők egyomban elhatározták, hogy deputációt menez-

tenek Ormódyhoz s megköszönik irántuk érzett jóskaratának ezt a spontán megnyilatkozását. Ormódynek ez az elhatározása nemcsak az Első Magyar tisztviselőinek juttat segítséget, de az ő kezdeményezésére az Első Magyarall összeköttetésben álló többi intézetek alkalmazottainak is és így a Hazai Biztosító, a Nemzeti Balesetbiztosító, a Magyar-Francia és a Pannónia Viszontbiztosító Társaság alkalmazottai is kapnak fizetési pótlékot. Nem ártana, ha a főváros többi biztosító társaságai, pénzintézetei is követnék Ormódy példáját s hasonló módon segítenének alkalmazottaik anyagi helyzetén.

A cipészek közgyűlése. A Magyar Cipészek és Cipőkereskedők Országos Egyesülete tegnap tartotta rendes évi közgyűlését. Láng Ignác elnök a régi tisztikar nevében megköszönte az eddigi bizalmat és kérte a közgyűlést, hogy az új tisztikar választását ejtse meg. Az új tisztikar a következőleg alakult meg. Elnök: Agulár Ede, alelnök: Mayer János, Felm. Adolf, pénztárnok: Ács Adolf, ellenőr: Schwartz Armin, tiszteletbeli elnök, eddigi érdemei elismeréséért: Láng Ignác lett.

Drágul a buza. A buza árának emelkedése egyre tart. Tiszavidéki buzáért Budapesten ma már 11 korona 60 fillért is fizettek, az áprilisi buza árfolyama pedig 11 korona 25 fillérré emelkedett. A fővárosi malmoknak csak december végéig vannak készleteik és szeretnék a naponta esökkenő készleteiket újabb vásárlásokkal kiegészíteni, de olyan feltűnően gyenge kínálat állanak szemben, hogy a legesekélyebb vételkedvüket is csak naponta magasabb árak engedélyezése által képesek kielégíteni. Ez végeredményben oda fog vezetni, hogy malmaink az idén is külföldről lesznek kénytelenek buzát hozatni, különösen akkor, ha a külföldi buzaárak, úgy mint most, semmi hajlandóságot sem mutatnak a mieinkkel való lépéstartásra. Már pedig az ide, 50 millió métermázsára becsült buzatermés után külföldi buzára absolute nem volna szükségünk. Mindenünnen azt jelentik, hogy buza van még az országban elég, de gazdáink mindent inkább adnak el, csak buzát nem. Lehet az is, hogy ez a spekulálás az idén be fog válni, hiszen senki sem tudhatja, hogy mit hoz az ideai vetésekre nézve a jövő tavasz; de hogy rendes áttelelés esetén mindenki, aki most magtárában tartja a gabonáját, egyszerre piacra dobja majd árúját, az bizonyos. Az import-paritáshoz pedig métermázsánként már csaknem egészen egy korona hiányzik. Jó lesz tehát gazdáinknak résen lenni!

A triestzi Adria-biztosító tökécmelése. Triesztből jelentik: A triestzi Adria-biztosító társaság elhatározta, hogy legközelebbi rendkívüli közgyűlést hív egybe, amelyen a részvevők emelését, valamint 100 új részvénynek kiadása által az összes részvényes befizetését fogja javasolni, miáltal a társaság alaptőkéje teljesen befizetett 10 millió koronára fog emelkedni.

Uj pénzintézet a Józsefvárosban. A főváros VIII. kerületében új pénzintézet alapításán fáradoznak. A mozgalom élén dr. Nagy Dezső, a kerület volt országgyűlési képviselője, dr. Baán Sándor, Kiss Kálmán, a „Józsefvárosi Kisiparosok és Kiskereskedők Egyesületének“ elnöke, Scheiring János és Schleich Mihály állanak. Az új pénzintézet „A Józsefvárosi Kisiparosok és Kereskedők Bankja Részvénytársaság“ cím alatt fog 500.000 korona alaptőkével megalakulni és célja, hogy a kerület kisiparosai és kereskedői hitel igényeit kielégítve, ezen kerület iparának és kereskedelmének előmozdítását szolgálja. Az alakuló közgyűlést 1911 februárban tartják meg.

Hajósok tanácskozása. Az Országos Hajószövetség e hó 1-én, szombaton este 6 órakor gróf Batthyány Tivadar elnökével választmányi ülést tartott, amelyen a vezetőség az augusztus hó 23-án lefolyt választmányi ülés óta kifejtett tevékenységéről számolt be. Az elnöki és pénztári jelentést a választmányi ülés tudomásul vette és a hátra fűzős tagdíjaknak behajtása miatt a vezetőséget megfelelőleg utasította. Gróf Zichy János kultuszminiszternek az elmúlt télen első ízben szervezett teli hajógyermek tanfolyamok újabb szervezését köszönetet mondott. Schopf Tivadar hajóskapitány indítványára a választmány bizalmat szavazott gróf Batthyány Tivadarnak a szövetség elnökének, valamint a szövetség ügyvezető alelnökének, Réthy Ferencnek és kérte őket, hogy vezessék tovább is azzal a szeretettel és buzgósággal a hajósok ügyeit, amint eddig tették.

A jegybank lugosi fiókja. Megírtuk, hogy az Osztrák-Magyar Bank Lugoson fiókot állít fel. A fiók elhelyezése céljából — amint értesülünk —

saját palotát emel. Erre a célra a bank 80.000 koronáért telket vásárolt. A kételemes palota felépítésére 300.000 korona irányoztatott elő. A fiók-főnök személyére is történt már megállapodás, amennyiben Löffler Gyulát, a temesvári fiók eddigi főnökét szemelték ki erre a célra.

Uj gazdasági tudósítók. A földmívelésügyi miniszter Bars vármegye verébelyi járására Katona István földbirtokos, barsbaracska; Borsod vármegye mezőcsáthi járására Plavenszky Béla mezőnyéki; Komárom vármegye gesztesi járására Parragh Antal földbirtokos, komáromcsépi; végül Nagyküküllő vármegye megyesi járására Retter János földbirtokos, táblási lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

A magyar iparoktatás francia világitásban.

Hozzá vagyunk szokva, hogy hazánkat látogató: a Hortobágy, a Vaskapu látogatása és Budapestnek éjjeli világitás mellett való tanulmányozása után a külföldi sajtóban oly ismertetések jelennek meg, amelyek szubjektivitás tekintetében semmi kívánni valót nem hagynak hátra, az objektivitást azonban — a legtöbb esetben — sajnoson nélkülözik. Dícséretes kivételt tesz e tekintetben M. de Ribes-Christofle jelentése, amely a párisi kereskedelmi kamara legújabb kiadványában (Étude sur l'enseignement technique en France et a l'Etranger. Rapport sur le projet de loi relatif a l'enseignement technique industriel et commercial (Titre V. Coms professionnels ou de perfectionnement.) Crérente par M. de Ribes-Christofle) megjelent. Nagyszakavatottságra, a tanulmány tárgyává tett egész anyag beható ismeretére törekvő általános bevezetés után a szerző áttér az iparoktatás tárgyában Ausztriában, Magyarországon, Csehországon, Ba-jországon és a Svájcban folytatott tanulmányainak ismertetésére és elismerésére adózik ama rendszerünknek, hogy nem annyira az ipariskolák, mint a bizonyos esetekben gyakorlati szaktanfolyamok látogatásának kötelezővé tételében látjuk az ipari generáció kiképezésének kulcsát. Megemlékezik a jelentés meleg szavakkal volt kereskedelmi miniszterünkről, Kossuth Ferencről is, aki Franciaország igaz barátja léteire készségesen rendelkezésre boesátotta az itt járt francia tanulmánybizottságnak leghívatottabb iparoktatási szakférfiajt és ez által tette lehetővé, hogy Magyarország iparoktatásának a mű igen tekintélyes része van szentelve. Kossuth Ferenc a tanulmány-bizottságot, amelyet M. de Fontenay budapesti francia főkonzul neki bemutatott, a legszívélyesebben fogadta és hosszas beszélgetésben megismertette őket hazánk iparoktatásának vezéreszméivel és azok történelmi kialakulásával. Nem csoda, hogy ott, ahol maga a miniszter, — aki Franciaországban a legmelegebb szimpátiának örvend — lebbenti föl vezéreszméinek fátylát, oly beható és terjedelmes referáda készül, mint aminőt e műben látunk s látszik a munkán, hogy a tények bírálatánál az a szakszerű információ is vétetett figyelembe, amelyet a tanulmánybizottság nálunk hivatott tanférfiak és gyakorlati iparosok részéről nyert.

Visszamaradt vasuti küldemények árverése. A budapesti kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a Máv. dunaparti teherpályaudvarán folyó hó 23-án különféle visszamaradt vasuti küldemények kerülnek árverés alá. E czikkok részletes jegyzéke a kamara irodájában átvethető.

Az állam megveszi a billedi uradalmat. Temesvárról táviratozzák: A zágrábi érsekség billedi uradalma körül, mint már említettük, erős küzdelem indult meg az uradalom megvásárlása ügyében. Egy konzorcium akarta megvenni a zágrábi érsekségtől a birtokot, azonban a földmívelésügyi minisztérium bizonyos nehézségeket gördített az eladás elé. Mint hírlik, most jelentős fordulat állott be ez ügyben. Ugyanis maga az állam veszi meg a billedi uradalmat és parcellázza fogja.

A Délafrikába szóló postaküldeményeket, a melyeken a rendeltetési ország Union of South Africa helyett, az ennek rövidített jelzésére használatos U. S. A. betűkkel volt megjelölve, a johannesburgi konzulátus közlése szerint a postahivatalok tévedésből többször az amerikai Egyesült-Államokba irányították, minthogy ezek az államok (United States of America) rövidített jelzése hosszú évek óta szintén U. S. A. Tévedések elkerülése végett ajánlatos ezért a délafrikai brit gyarmatokba szóló levelek címzésénél a rövidített jelzést kerülni és helyette South Africa jelzést alkalmazni.

Külföldi biztosító budapesti fiókja. Már volt arról szó, hogy a Lipcsei Tűzbiztosító Intézet Budapesten vezérképviseletet állít fel Magyarországra részére. A fióktelepet már bejegyezték. Vezetője Horváth Gyula. A budapesti telep által kötött biztosítások biztosítási alapjával a Wiener Bankverein budapesti fiókjánál 200.000 korona van elhelyezve.

Fizetésképtelenség. A bécsi hitelezői védőegylet közli, hogy Adler Sándor kereskedő Budapesten fizetésképtelen.

A Czeplédi Hitelbank tőkeemelése. A Czeplédi Hitelbank Részvénytársaság november 30-án rendkívüli közgyűlést tart alaptőkéjének felemelése ügyében. Az alaptőkét a tartalékalapból egészítik ki s 450.000 koronáról 600.000 korona emelik fel.

Nem lesz német jutakartel. Berlinből jelentik nekünk: A karteltárgyalások a remet jutagárak között nem bíznak eredményre s nem valószínű, hogy megújítják a kartelt, amelynek érvényessége ez év december 31-én jár le.

A Meteor Pénzszekrénygyár Részvénytársaság. A Meteor pénzszekrény-gyár legközelebb részvénytársasággá alakul át.

A drágaság és állattenyésztésünk fejlesztése. Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályát november 22-én (kedden) délután 4 órakor a „Közletken” ülést tart, melyen Jeszenszky Pál kir. tanácsos, ügyvezető-titkár a drágaságról s ezzel kapcsolatban állattenyésztésünk fejlesztéséről fog értekezni. Tekintettel a tárgy iránt megnyilvánult érdeklődésre, az ülésen vendégek is megjelenhetnek.

A Fővárosi Kereskedők Egyesülete új elnöke. A Fővárosi Kereskedők Egyesülete a Mösmer József elhunytával megüresedett elnöki hely betöltése végett tegnap rendkívüli közgyűlést tartott. Sigmond Gusztáv helyettes elnök, miután meleg szavakban megemlékezett az elhunyt elnök érdemeiről, elnöknek Kunz Józsefet ajánlotta, akit a közgyűlés egyhangulag, nagy lelkesedéssel megválasztott. Kunz József mindjárt meg is tartotta programbeszédét.

Hajózás beszüntetése. A Magy. Kir. Folyam-és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy a személyhajókat Zimony—Orsova és Turnseverin—Galacz között, amennyiben azt az időjárás korábban nem követelné, ezen évadra a következő módon szünteti meg. Az utolsó menet Orsováról Zimonyba folyó évi november hó 28-án és Zimonyból Orsovára folyó évi november hó 29-én lesz. Orsováról, illetve Turnseverinből pedig az utolsó hajó folyó évi november 27-én indul lefelé és november hó 29-én érkezik Galaczra. Galaczra az utolsó menetrend szerint személyhajó folyó évi november 30-án indul felfelé és december 2-án érkezik Turnseverinbe, illetve Orsovára.

Felelős szerkesztő:

FURJESS LAJOS

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: **ERDŐS ARMAK**

Gyomorfájdalmakat enyhít!

Rögtöni hatás mutatkozik gyomorgörcs, gyomorhurut kólika, eszmél, étvágytalanság, böfögés, felfúvódás, rosszullét, kimerültség, hányinger, kellemetlen szájíz, oldalszurás, láz és migrén stb. hasonló bajnál, ha

„Novicum”
székelyhavasi gyomorke-serű honiszert használja.
Raphotó a készítőnél.

KÁRPÁTI JÓZSEF
Arkos-Sepsiszentgyörgy 5. szám.
Egy nagy üveg ára **2 kor.** Egy közép üveg **1 kor, 20 fill.** és egy kis üveg **60 fill.**
Postán legkisebbet küld 3 nagy, 5 közép vagy 10 kis üveget **6 kor.** utánvét mellett a készítő vagy a Magyarországi főraktár:
Balla Sándor „Hunnia” gyógyszerháza
Budapest, VII. Erzsébet-körút 56. szám.

TŐZSDÉK

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, november 21.

A Készáru-piaczon kifejezetten szilárd volt ma az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a mal-mok igen jó vételkedvet mutattak, jobb árakat is szívesen fizettek, a forgalom azonban még sem volt képes megélni, mivel az árubirtokosok rendkívül tartózkodók voltak. Így aztán mindössze csak alig 20.000 q buza kelt el a szombatiaknál 10—15 fillérral drágább áron. A legdrágább eladási ár 11.60 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 11.10 korona 74.2 kilós óbecsei búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs és az ujtengeri 5—5 fillérral drágább, a többi változatlan. — Forgalomba került: 2700 q rozs 7.65—7.75 koronás áron és 500 q zab 8.10—8.30 koronás áron. A határidőpiacra a mai üzlet mindjárt a megnyitáskor igen viharosan és a szombati zárattal jóval magasabb jegyzésekkel indult meg. Kezdetben rendkívül szilárd volt az irányzat és roppant sürgős kereslet mellett még tovább emelkedtek az árfolyamok. Később valamivel lecsendesedtek ugyan a kedélyek, az irányzat azonban tovább is szilárd maradt és a jegyzések is egyre magasabb színvonalra kerültek. Az áprilisi buza 5 fillérral a tegnapielőtti zárattal fölül 11.10 koronán indult, 11.26-ig tovább emelkedett és záratkor 11.24 koronán maradt. Az októberi buza pedig 10.52 koronás kezdő árfolyamát 10.65-ig javította és záratkor 10.62 koronán maradt. A szombati zárathoz viszonyítva végeredményképpen ma az áprilisi buza tizenkilenc fillérral, a májusi buza szintén tizenkilenc fillérral, az októberi buza tizenöt fillérral, az áprilisi rozs öt fillérral, az áprilisi zab egy fillérral, májusi tengeri szintén egy fillérral emelkedett.

A készáru-üzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Buza				
Tiszavidéki	75	—	79	22.40—22.80
„	76	22.15—22.85	80	22.60—22.85
„	77	22.80—22.65	81	—
„	78	22.35—22.70	82	—
Fehérmegyei	75	—	79	22.30—22.60
„	76	22.05—22.95	80	22.40—22.70
„	77	22.20—22.45	81	—
„	78	22.15—22.40	82	—
Pestvidéki	75	—	79	22.05—22.40
„	76	22.15—22.85	80	22.15—22.45
„	77	22.25—22.45	81	—
„	78	22.30—22.55	82	—
Bánási	75	—	79	22.40—22.75
„	76	22.15—22.85	80	—
„	77	22.25—22.55	81	—
„	78	22.35—22.60	82	—
Bácskai	75	—	79	22.40—22.80
„	76	22.20—22.40	80	—
„	77	22.20—22.65	81	—
„	78	22.35—22.70	82	—
Rozs I-rendű új				15.70—15.80
„ középmínőségű új				16.45—16.60
Arpa takarmány I-rendű				14.—14.50
„ II-rendű				13.50—13.90
Zab I-rendű				16.70—17.10
„ II-rendű				16.80—16.6
Tengeri belöldi ó				13.75—13.95
„ új				10.60—10.90

Kötöttet:
Buza, Tiszavidéki: 100 q 80 k 23.— K, 500 q 79 k 23.10 K, 400 q 79 k 23.— K, 300 q 79 k 23.— K, 100 q 79 k 22.90 K, 1700 q 79 k 22.90 K, 200 q 79 k 22.85 K, 200 q 75.5 k 23.— K, 100 q 78.5 k 22.70 K, 400 q 78 k 22.80 K, 200 q 78 k 22.80 K, 3500 q 77.8 k 23.— K, 100 q 77.5 k 22.60 K, 100 q 77.5 k 22.60 K, 200 q 77 k 22.60 K, 200 q 76 k 22.40 K.
Fehérmegyei: 200 q 79 k 22.80 K, 200 q 79.5 k 22.80 K, 100 q 77 k 22.60 K, 300 q 77 k 22.50 K.
Pestvidéki: 150 q 80 k 22.80 K, 300 q 79 k 23.— K, 200 q 78.5 k 22.70 K, 150 q 78 k 22.70 K, 300 q 78 k 22.60 K, 650 q 75.7 k 22.40 K.
Kabai: 500 q 80.5 k 23.20 K.
Bácskai: 1210 q 74.7 k 22.20 K.
Bánási: 250 q 78 k 22.80 K.
Óbecsei: 3000 q 74.2 k 22.20 K.
Dunaföldvár: 2390 q 78.3 k 22.60 K.
Felsőmagyar: 400 q 77 k 22.40 K.
Rozs: 600 q 15.30 K pp., 200 q 15.30 K pp., 120 q 15.40 K pp., 200 q 15.40 K pp., 400 q 15.40 K pp., 500 q 15.45 K pp., 500 q 15.50 K pp., 200 q 15.50 K pp., 1000 q 15.40 K pp.
Zab: 100 q 16.40 K kp., 200 q 16.00 K kp., 100 q 16.50 K kp., 100 q 16.20 K kp.

A határidőpiacra köttetett

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1910-re:
Buza áprilisra 22.20—22—18—48—6—52—
Buza májusra 22.6—18—02—80—
Buza októberre 21.04—06—02—80—
Rozs áprilisra 15.94—88—16.—15.92—
Rozs októberre 15.48—64—
Tengeri májusra 11.40—44—38—42—
Zab áprilisra 16.64—72—

3 óra 30 percetkor zárultak:

Buza áprilisra 22.48—22.50
Buza májusra 22.8—22.80
Buza októberre 21.4—21.26
Rozs áprilisra 15.94—15.96
Tengeri májusra 1911-re 11.38—11.40
Zab áprilisra 16.68—16.70

Budapesti gabonaforgalom

1910, nov. 18-tól 1910. nov. 21-ig.

	Erkezett	Elszállított
	méter mázsa	méter mázsa
Buza	17667	4503
Rozs	3713	—
Arpa	3973	4010
Zab	412	—
Tengeri	1643	01
Liszt	2295	49796
Korpa	200	10996

Értéktőzsde.

Az előtőzsde iránya helyi és bécsi visszavásárlás következtében szilárd volt. A nemzetközi értékek 1—2 koronával javultak és barátságos hangulattal zárultak. A helyi piacon a Leszámitoló-, Jelzálogbank és a két villamos-részvény 2—3 koronás áremelkedést ért el. A készáru-piacra leginkább a kőszén- és az építőipar-értékekkel foglalkoztak, melyek néhány koronával drágább áron keltek el. Délben a szilárd berlini jelentés nyomán az irány kifejezetten szilárd jelleget nyert. A forgalomba került nemzetközi és helyi értékek ismét javultak és szilárdan zárultak. A készáru-piacra a Ganzgyári részvény 70—80 koronával olcsóbbodott, a többi érték többszörös változás után tartottan zárult. A járadékpiac üzletelen, változatlan volt.

Az előtőzsdén köttetett: Osztrák hitel 66550—665, Magyar hitel 850.75—852.25, Leszámitolóbank 58—598.50, Jelzálogbank 497.50—499.25, Rimamurányi 678—679.30, Osztrák és magyar államvasut 750—751.25, Városi villamos 395.75—297, Közúti vasut 746.50—749.25, Hazai bank 305.75—307, Magyar bank 744.25—744.50, Pannónia 4500, István-téglyagyár 402—403, Drasche-féle 653—653.50, Beocsini 751—754.75, Aszfalt 215—219, Salótarjáni 635—636.50, Ujlaki 445.50—451, Athenaeum 375—381, Ganzgyár 4067—4040, Légszusz 1495—1505, Gummi 490—491.50, Danubius 500—502.

A déli tőzsdén köttetett: Osztrák hitel 664.75—666.50, Magyar hitel 852—853, Leszámitolóbank 598—599, Jelzálogbank 498.50—498.75, Rimamurányi 678.50, Osztrák és magyar államvasut 750.50—751, Városi villamos 397, Közúti vasut 749.50—750, Danubius 501—502.50, Hazai bank 304.50—303.50, Magyar bank 744, Első biztosító 170.50, Ujlaki téglyagyár 447—449, Aszfalt 217—221, Beocsini 750.50—752, Drasche-féle 653—654, Légszusz 1495—1500, Ganzgyár 4015—3995, Athenaeum 377—381, Atlantica 311—312, Magyar villamos 455—448, Téglá elsőbbségi 330—331.50, Salótarjáni 637—638.50.

Utőtőzsdén tovább szilárd volt az üzlet s a vezető értékek magasabb árfolyamon záródtak. Osztrák hitel 665.50, Magyar hitel 853, Államvasut 751, Leszámitoló 598, Jelzálog 498, Rimamurányi 377.50, Városi 396.50, Közúti 748.25.

Karácsonyi occasio!

Legalkalmasabb ajándékok
Uri, női- és gyermek fehérneműk, zsebkendők, harisnyák, pongyolák, törülközők, kötények stb.
Vilcek Vilmos vászon és fehérnemű áruházában
Budapest, IV., Kereskemeti-u. 9. szám.

Bécsi gabonátőzsde

Bécs, november 21. (Saját tudósítónktól.) A külföldi piacok magasabb árjegyzései, ugyszintén a budapesti terménytőzsdéről érkezett kedvező jelentések és egyes vidékekről jött hírek, hogy a vetések állása kivánni valót hagy hátra, megszilárdították az irányzatot, azonban csak búzában sikerült 5—10 fillért, régi tengeriben 5 fillér drágulást keresztülvinni.
Jegyztetett buza: Tiszavidéki 11.75—12.15, bánáti 11.25—11.85, szekesfehérvári 11.30—11.75, mosoni és győri 11.20—11.70, felsőmagyarországi 11.25—11.70, déli-vasuti 11.20—11.50, marehfeldi 11—11.50
Rozs: Felsőmagyarországi 8.20—8.40, csepeli 8.15—

8.30. pestmegyei 8.30—8.50, déliavasúti, különféle magyarországi és ausztriai 8.15—8.35.
 Arpa: Morvaországi 8.90—9.65, marchfeldi 8.25—8.50, bécsvidéki 8.13—8.70, felsőmagyarországi 7.70—9.50, csepeli 7.85—9, győri 7.75—8.75, déliavasúti 7.75—8.95, maláta 7.55—7.95, takarmány 7.25—7.50.
 Magyar tengeri 7.40—7.70, új 5.70—5.90.
 Magyar szab 8.50—8.90, válogatott 8.90—9.30, csehországi 8.60—8.80.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, november 21. Szilárd irányzattal nyílt meg az előtőzsde. Alpési részvényekben a forgalom élénkült, Magyar hitelrészvények budapesti vásárlásokra emelkedtek, egyébként a piac nyugodt volt. A forgalom későbbi során az árfolyamok tartottak, 3 százalékos déliavasúti elsőbbségek javultak. Általában nyugodt volt az irányzat a déli tőzsdén és megnyitáskor az árfolyamok tartottak. A forgalom későbbi során alig volt változás a az irányzat szilárd maradt.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 663.50, Magyar hitel 852, Laenderbank 528, Union 630.50, Államvasút 750.50, Déliavasút 116.50, Alpési 771, Rimamurányi 678.50, Török sorsjegy 257, 3 százalékos déliavasúti elsőbbség 267.50.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 665.50, Magyar hitel 852, Anglo 316.50, Bankverein 553, Laenderbank 528, Union 631, Magyar jelzáloghitelbank 499, Államvasút 751, Déliavasút 116.75, Dunagőzhajózás 1193, Alpési 770.25, Rimamurányi 679, Orosz járadék 103.85, Török sorsjegy 257.50.

Bécs, nov. 21. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos aranyjárdék 111.10, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 154.25, Magyar hitelbank részvény 848, Magyar lezámitoló és váltó részvény 592, Rimamurányi 678, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 508, Magyar koronajárdék 91.75, 4 százalékos magyar földterherm. kötvény —, Magy. nyeresem.-kölcs. sorsjegy 223.2, Kassa-Oderbergi Vasút részv. —, Magyar jelzálogbank 496, Magy. Kereskedelmi bank —.

Bécs, nov. 21. (Osztrák értékek zárlata). 4,2 százalékos papírjárdék 98.15, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 116.80, 1860-as sorsjegy 166.50, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 320, Bécsi Bankverein 522, O. Osztrák magyar bank 189, Déli vasút 116.50, Dunagőzhajózás r. t. 1190, Dohány-részv. 360, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német bankv. 117.65, Osztr. Lloyd 78, — 4,2 sz. ezüst jár. 98.10—96.80, Osztr. koronajárdék 91.10, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 663.2, Union-Bank 629, Osztrák Laenderbank 527, Osztrák-magyar államvasút 750.25, Elbavölgyi vasút —, Alpési részvény 776.50, 20 frankos 10. 9, Londoni váltóár 241.02, Lipótköhd, —, Török sorsjegy 256.50.

A kiváló bőr- és lithimus gyógyforrás
SALVATOR
 vesé- és hólyagbajoknál, közvénynél, czukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás
 Főraktár Budapesten: EDESKUTY L.-NÉL

Forman
 nátha ellen
 Hatása meglepő! — Szelencze ára 40 fillér.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, nov. 21. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatkor jegyeztetik: 4,2 százalékos papírjárdék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 98.70, osztrák hitelrészvény 208.60, Déli vasút 2.10, orosz bankjegyek 216.50, 4 százalékos új orosz kölcsön 94.50, Disconto Commandit 190.30, Dinamittruszt 129.10, Harpeni 186.90, Unifikált török járadék 92.50, 4,2 százalékos ezüstjár. —, 4 százalékos magyar aranyjárdék —, Magyar koronajárdék 91.50, Osztrák-magyar államvasút —, Bécsi váltóár 849.25, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 264.90, Gelsenkircheni 212.80, Laurakohó 171.40.

Frankfurt, nov. 21. Zárlat. 4,2 sz. osztr. papírjárdék —, 4 sz. osztr. ar. jár. 98.5, Magy. ar. jár. 93.45, Osztr. hitelint. részv. 208.75, Osztrák-magyar államvasút 160.50, Északnyugati vasút —, Bustch-radi vasút —, Londoni váltóár 204.47, Bécsi Bankverein 139, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76, —, 4,2 százalékos ezüstjárdék 96.75, Osztrák koronajárdék 93.50, Magyar koronajárdék 91.4, Osztrák-magyar bank 130.60, Déli vasút részvény 22.5, Elbavölgyi vasút —, Bécsi váltóár 849, —, Párisi váltóár 809.33, Union bankrészv. 107.90 Alpési részv. —.

Hamburg, nov. 21. (Zárlat). 4,2 százalékos ezüst járadék 96.40, 1860. sorsjegy 175.7, Déli vasút 21.90 4 százalékos aranyjárdék 93.75, Osztrák hitelrészvény 208.60, Osztrák-magyar államvasút —, Olasz járadék 102.60, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 93.75.

London, nov. 21. Angol consol 79.4/8.

Páris, nov. 21. (Zárlat). 3 százalékos francia járadék 97.30, Osztr. aranyjárdék 99, Magyar aranyjárdék 97, 0, 5 százalékos bojár kötvény 1896. évről —, 3/4 százalékos Olasz járadék 103.75, Déli vasúti elsőbbségi kötv. 238, —, 5 százalékos marokkói járadék 52.7, — 4 százalékos 1890. román kölcs. —, 4 százalékos amort. románjár. 19.95, 91.60, 5 százalékos orosz járadék 104.80, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 103.3, 4 százalékos spanyol jár. 93.2, 4 százalékos unifikált török jár. 91.10, Török sorsjegy 216.7, Török dohányrészvény 365, — Osztrák földhitelintézet 1551, Osztr. Laenderbank —, Magyar jelzálogbank 533, —, Banque de Paris 18.40, Banque Ottomane 67, —, Osztrák-magyar államvasút —, Déli vasút 12, —, Meridionalvasút —, Hartman gépgyár 62, — Rio Tinto 17, —, Societe d'Égypte —, Tula 426, —, Urkányi közh. 107, Chartered 42, —, De Beers 44, —, East Rand 127, —, Jagersfontein 214, —, Trans. Land Comp. 59.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 209.18, Váltó német piacokra (rövid) 123.0, Váltó Bécsre (rövid) 104.7, Váltó Belgiumra (rövid) 1/2, Olasz arany-váltó rövid 5/8, Váltó Svájcra (rövid) 5/8, Csekk Londonra 253.06, Magánkamattal 2/8.

Üzleti tudósítások.

Kőbányai sertéspiac.

Arjegyzés. November 21. Hizott sertésárak. I. Magyar elsőrendű: Óreg nehéz (páronként 400 kilon feül) 140—142 fillérig. Fiatal nehéz (páronként 320 kilon feül) 148—150 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kigr.) 152—157 fillérig. Sertéslétszám: 1910. november 18. napján volt készlet 23386 drb. November 19—20. napján elszállított 763 drb. November 21. napjára maradt készlet 22623 drb. A hizott sertés üzletirányzata kelemes.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbizárid igazgatóságától.) November 21. Előző napi eladatlán maradvány 458 drb sertés, 27 drb süldő, 3 drb malacz. Mai felhajtás 1375 drb sertés. Összesen 1833 drb sertés, 27 drb süldő, 3 drb malacz. Eladott 1736 drb sertés, Mai maradvány 97 drb sertés, 27 drb süldő, 3 drb malacz. Arjegyzés. Zsirtsertés. Óreg I. rendű 250 klg. feül életsúlylevonással 150—152 fillér. Fialat nehéz 300 klg. feül életsúlylevonással 152—162 fillér. Fialat közép 220—300 klg.-ig életsúlylevonással 158—168 fillér. Fialat könnyű 120 klg.-ig életsúlylevonással 164—170 fillér. (Az árak minden levonás nélkül klgint elősúlyban értendők.) A vásár irányzata élénk. Az árak változótanok.

Budapesti juhvásár.

November 21. Felhajtott 438 drb juh. Arjegyzés: Elsőrendű ürü 50—56 fillérig, kivételesen 60 fillér klgint. Kiverési juhok 32—40 fillérig klgint. — Az irányzat lanyha s az eladás nehézkes volt.

Bécsi vágómarhavásár.

St.-Marx, november 21. Összfelhajtás 2242 drb és pedig 1822 drb elsőrendű, hizott és 420 drb kicsontozni való. Arjegyzés: I. rendű hizott ökrökért 84—92 korona, kivételesen 94—100 korona. Tarka ökrökért 100—110 korona, kivételesen 112—120 korona. Az irányzat szilárd volt. Az árak 3—4 koronával emelkedtek.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatal igazgató: PAJOR MATYÁS.

KULCSÁR SÁNDOR
 Bronzáru- és osillárgyár
 világító testek légszesz-, acetylon- és villamos világításra.
 Budapest, VI., Dessoewffy-utca 9-11.
 Olcsó gyári árak. Telefon 25-44.

BUDAPESTI ÉRTEKTŐZSDE		Mai záró árfolyam		Mai záró árfolyam		Mai záró árfolyam	
	PéNZ ÁRU	PéNZ ÁRU	PéNZ ÁRU	PéNZ ÁRU	PéNZ ÁRU	PéNZ ÁRU	PéNZ ÁRU
Államadósság							
Magyar aranyjárdék	110.80	111.10	Pesti magy. keresk. bank	98.75	99.75	Gőzmalomok	
koronajárdék	91.60	92.00	Magy. k. közv. kötv.	98.25	99.25	Borsod-miskolci gőzmalom	450
Magy. k. közv. kötv.	99.75	100.20	Adria tengerhajózási r. t.	99.50	100.50	Concordia-gőzmalom r. t.	315
Államadóss. Vaskapu cégjára	75.50	76.50	Budapesti közuti vasp. t. r. t.	92.75	93.75	Magy. k. közv. kötv.	1600
1870. évi nyereseméyhelyesítés	224	228	Budapest vill. var. vasút r. t.	91	92	Magy. k. közv. kötv.	413
II. Szlavoniac. közt. kötv.	99.50	100.50	Budapest-pesti vasút	91	92	Magy. k. közv. kötv.	365
Magyar földterherm. kötv.	92.10	93.10	Kassa-oderbergi vasút	92.50	93.50	Magy. k. közv. kötv.	328
Horv. Szlavon	94	95	— 1899. ar. 4%	110	111	Magy. k. közv. kötv.	895
Tiszai és szegedi nyer.-kölcs.	105.25	106.25	— 1891. p. 4%	92.50	93.50	Ip-vállalatok	
Egyesített járad. papírban	96.75	97.25	— 1891. ar. 4%	110	111	Beocsi cementgyári Unió r. t.	752
osztalban	96.75	97.25	— 1891. ar. 4%	110	111	Budapest-szentlőrinci téglagyár	625
Osztrák aranyjárdék	98.10	98.60	M. helyzem- és tenger. r. t.	98.50	99.50	— zselált tégl. és szeméztgyár	328
koronajárdék	93.10	93.60	Bankok		— szaktm. zarországi közszénbánya	377	
államj. 1860. évb.	93.10	93.60	Angol-osztrák bank	315.50	317.50	— magyar bánya- és kohóma	560
1864. 200 K. n. é.	93.10	93.60	Budapesti bank részv. társ.	628	630	— Kármán gőztéglagyár	403
1864. 100 K. n. é.	93.10	93.60	Kis magyar iparbank	442	445	Kőbányai gőztéglagyár r. t.	1820
1864. 50 K. n. é.	93.10	93.60	Erdélyi tákarékp. záloglev. r. t.	10000	10100	Kőszénbánya és téglagyár r. t.	654
1864. 20 K. n. é.	93.10	93.60	Haza bank részvénytársaság	803.50	804	Magyar aszfalt részvénytársaság	221
1864. 10 K. n. é.	93.10	93.60	Hermes m. ált. váltóintézet r. t.	375	385	Magyar általános közszénbánya r. t.	644
1864. 5 K. n. é.	93.10	93.60	Horvát-szlavon orsz. jelzálogb.	230	240	Magyar kerámia gyár r. t.	290
1864. 2 K. n. é.	93.10	93.60	Magyar agrár- és járadék. r. t.	61	61.90	Salgótarján közszénbánya r. t.	625
1864. 1 K. n. é.	93.10	93.60	Magyar ált. hitelbank	852.75	853	Ujleki tégl. és mészégető r. t.	447
1864. 0.5 K. n. é.	93.10	93.60	Magyar jelzáloghitelbank	498.50	499	Elő magyar gáz- és vízgyár r. t.	408
1864. 0.2 K. n. é.	93.10	93.60	Magyar bank és kereskedelmi r. t.	744	745	Danubius	502
1864. 0.1 K. n. é.	93.10	93.60	Magy. kir. szab. osztályosorsj. r. t.	173	178	Ferencvárosi és Gézgyár r. t.	392
1864. 0.05 K. n. é.	93.10	93.60	Magyar lezámitoló és pénzv. bank	599	600	Ganz és társas. vasöntőde r. t.	395
1864. 0.02 K. n. é.	93.10	93.60	Magyar takarékp. közp. jelz. bank	221	222	Nicholson-gépgyár r. t.	242
1864. 0.01 K. n. é.	93.10	93.60	Osztrák hitelintézet	666.25	667	Rimamurányi s. t. vasút r. t.	678
1864. 0.005 K. n. é.	93.10	93.60	Osztrák-magyar bank	1893	1895	Schlick-féle vasöntőde és gépgy.	490
1864. 0.002 K. n. é.	93.10	93.60	Pesti magyar kereskedelmi bank	3880	3883	Teudloff és Dittrich gépgyár r. t.	206
1864. 0.001 K. n. é.	93.10	93.60	Unionbank	628	627	Weitzer J. gép- és vagon r. t.	495
Záloglevélek, elsőbbségek.							
Magy. helyi érd. vas. kötv. 50/50 évre	98.75	99.75	Takarékpénztárak		Athenaeum irodalmi és nyomdai r.	377	
Magyar jelzáloghitelbank	98.75	99.75	Bécsvidéki takarékpénztár	668	670	Franklin-társulat	638
K. jelzáloghit. közv. kötv.	98.75	99.75	Budapesti takarékpénztár	557	567	Könyves Kálmán m. m. r. t.	305
nyer. kötv.	110	110	Budapest-Lipótvárosi takarékp. r. t.	333.50	334.50	Pesti könyvnyomda r. t.	350
nyer. kötv. 200 K.	110	110	Budapesti t. és o. sz. zálogk. r. t.	447	450	Révai testv. irod. int. részv. társ.	225
nyer. kötv. 100 K.	110	110	Egyesült budapesti ny. takarékp.	2440	2440	Bihar-Szilágyi olajipar r. t.	430
nyer. kötv. 50 K.	110	110	Kőbányai takarékpénztár r. t.	237	239	Budapesti ált. villamosági r. t.	340
nyer. kötv. 20 K.	110	110	Magyar Államk. takarékpénztár	660	660	Egyesült izó Ábra. és villam. r.	344
nyer. kötv. 10 K.	110	110	Magyar orsz. közp. takarékpénztár	1745	1750	Első magyar betűöntőde r. t.	370
nyer. kötv. 5 K.	110	110	Pesti hazai első t. p. egyesület	17950	18000	Első magyar szövőgyár r. t.	810
nyer. kötv. 2 K.	110	110	Biztosító társaságok		Első magyar részvényező r. t.	5750	
nyer. kötv. 1 K.	110	110	Bécsi biztosító társaság	785	795	Első magyar szőlő r. t.	650
nyer. kötv. 0.5 K.	110	110	Bécsi élet- és j. biztosító int.	860	860	Első pesti apódiagyár r. t.	178
nyer. kötv. 0.2 K.	110	110	Első magyar ált. biztosító társaság	17050	17125	Felten és Guillaume, kábel gyár	1120
nyer. kötv. 0.1 K.	110	110	Fonclér-pesti biztosító intézet	460	470	Finnei rizikóintézet	344
nyer. kötv. 0.05 K.	110	110	Magyar jég- és vízüzletbiztosító r. t.	384	388	London 10 font sterling	1430
nyer. kötv. 0.02 K.	110	110	Magyar jég- és vízüzletbiztosító r. t.	384	388	Német bankpiacok	382
nyer. kötv. 0.01 K.	110	110	Nemzeti biztosító r. t.	520	540	Olasz bankpiacok	467
nyer. kötv. 0.005 K.	110	110	Pannónia vállalkozásbiztosító intézet	4400	4500	Páris 100 frankért	224
nyer. kötv. 0.002 K.	110	110			Magy. em. és lanparagyár r.	300	
nyer. kötv. 0.001 K.	110	110				310	

KÜLÖNFÉLÉK.

Alkonytáiban.

Meghalni? ... Várj, csak egy-két percet!
Hadd lássam még az életet!
Hadd lássam, hogy az őszi napfény,
Mint leng a hervadt fű felett.

Egy ittlejtett sugarat csak
Hadd lássam könyező szemem —
Hogy virág van még a kertekben,
Hogy a szívekben szerelem,

Könyörgöm, várj! — Csak éppen annyit,
Hogy megeszhassam magamra . . .
Ne tudjam meg, hogy a síromra
En nem kapok virágokat.

Hargitai Tihamér.

(Fémek betegsége.) A legújabb idők kémiai vizsgálatai arra az érdekes fölfedezésre vezettek, hogy a szerveetlen testeknek, nevezetesen a fémeknek épp úgy meg vannak a maguk betegségei, sőt ragadós betegségei, mint a szerves lényeknek. Ezeket a vizsgálatokat ismertetette a mult heti vegytudományi kongresszus egyik előadásában dr. Balló Rezső. A fémek elváltozásait már régóta ismerik, a helyes magyarázatára azonban csak nemrégiben jöttek rá. A mult század legutolsó évtizedében szinte járványszerűen lépett fel a holland és az angol muzeumokban az óntárgyak elporladása. Az amszterdami muzeumban őrzött régi ónpénzek felületén ugyanebben az időben feketés var lépett föl egyre nagyobbodó foltok alakjában, amelyek végül az egész felületet ellepték és a pénz porrá hullott szét. Mással önből készült közhasználati tárgyak, eszközök kapták meg a betegséget s mivel az újonnan készített tárgyakat sem kímélte meg, nem egy esetben majdnem nagy pörökre vezettek a rendelő és a gyár között. Így Sziléziában, ahol az önből készült, orgona-alkotórészek omlottak össze az ónpestis miatt, a hogy ezt a betegséget elnevezték. Az ónpestis járványszerűség abban áll, hogy ha a betegségre szenvedő tárgyat épp óntárggyal hozzuk érintkezésbe, a betegség erre is átrugad. Az ónpestist legutóbb Cohen Ernő, az utrechti egyetem tudós professzora a fizikai kémia módszereivel vizsgálta meg s igen egyszerű tudományos magyarázatát adja az ón eme sajátos elváltozásának. A szén, a gyémánt és a grafit ugyanannak az anyagnak háromféle viselkedő módosulata, melyeket

allotrop módosulatoknak neveznek tudományosan. Ilyen allotrop módosulatok a kénél, foszfornál és a jégnél is előfordulnak. Az allotrop módosulatok átalakulási pontja a szilárd testek olvadáspontjával egyezik meg, de a különös átalakulást olykor sikerül az átalakulási pontnál nagyobb vagy kisebb hőmérsékleten is meggátolni. Ezt az állapotot metastabilisnak nevezik. A víznek ezt a metastabil állapotát igen könnyen meg lehet szüntetni. Ha például a zérusfoknál hidegebbre lehűtött vízbe egy kis jégdarabot dopunk, a víz azonnal megfagy. Ez az ugyanezzel beoltás, amely az ónpestis ragadós voltának is oka. Ugyanígy viszonyok uralkodnak ugyanis a fehér ónnak szürke ónná való átalakulásánál is, a mi 18 foknál történik. E hőfok alatt tehát minden óntárgynak szét kellene esnie szürke ónná. Hogy ez mégis aránylag ritkán történik meg, ennek az az oka, hogy az ón könnyen meg át metastabilis állapotba. Ha ennél hidegebb ónt szürke ónnal való érintkezésnek teszünk ki, ez a beoltás az átalakulást elősegíti. Ez magyarázza meg, hogy az ónpestis télen lép föl járványosan a muzeumokban. Hevítéssel a szétmállott ónt vissza lehet ugyan fehér ónná változtatni, de a fémrészek nem állanak többé egybe. Az ónpestis ellen tehát a legegyszerűbb védekezés az, hogy az óntárgyat tartalmazó helyiséget állandóan fűtjük, hogy hőmérsékletük 18 foknál alább ne szálljon. Egy másik fémbetegség, amelyet Cohen fedezett föl, az erőltetési baj, amely az óntárgyak szétporladását okozza. Ez az elváltozás más fémekben, ólmon és sárgarézben is előfordul és az ónpestisnél sokkal veszedelmesebb. A modern gyáripar nemcsak ólmon és tömegesen, hanem elsősorban gyorsan is igyekszik termékeit előállítani. A gyártásra használt fémeket nem óvatosan szorítja formákba, hanem erőlteti s így a fémlemez metastabilis állapotba jut s formáját megváltoztatva, kikristályosodni törekszik. A fertőzés itt épp úgy megy végbe, mint az ónpestisnél, csak hogy itt megfordítva, a kikristályosodást a nagyobb hőmérséklet gyorsítja. Egy nagy berlini lámpagyár az eddigi eljárásoknál sokkal gyorsabban gyártotta a petróleum-lámpákat, a sárgarézlemezeket azonban a présben nagy nyomásnak tették ki és megerőltették. Ezek a lámpák a szoba hőmérsékletén hamar elpusztultak, a kerti lámpák amelyek a szabadban égték, tartósak voltak, azaz a metastabilis állapotban megmaradtak. Dr. Balló az ónpestisben keresi annak az okát is, hogy az emberiség történetéből az ónkorszak hiányzik. A földalásokról, amelyek az érdekes előadást követték, kitűnt, hogy az említett két fémbetegség hazánkban is el van terjedve.

(Az első papnők Oroszországban.) Mint Pétervárról írják, a napokban fogják megnyitni az első női teológiai iskolát, minthogy bebizonyult, hogy a czár „igazhitű ortodox” birodalmában a papi teendők elvégzésére már nem elégséges a férfi papok sokasága. Az új iskolát Anastasius pétervári metropolita fogja felszentelni, aki reméli, hogy az új női teológiai főiskolából sok érdemes, hitbuzgó női pópá fog kikérülni, aki buzgó harczosa lesz az ortodox vallásnak.

(Pasteur, mint a szerencsének istene.) A világ-hírű bakteriológus, Pasteurt egy idő óta Afrikában istenként tisztelik. Ezt a tiszteletet azonban nem a tudományának, hanem a szerencsének babonájának köszönheti. A szerencsének, írja Pintrand kutató, egy alkalommal nagyon kétségbe esett csve a nagy szárazság miatt. A legdrágább áldozatokat hozták az esőistenüknek, de hasztalan, az ég csatornái nem akartak megnyitni. A nap mind forróbban ontotta sugareit s a szegény elitkadt szerencsének azon tanakodtak, hogy új istent kellene választani, aki meghallgatja esőért könyörgő imádkat. A legválságosabb pillanatban a törzs főnökének szerencsés ölete támadt. Pintrand sátrában egy képet látott, amelyet a kutató egy képeslapból vágott ki és akasztott a sátra falára. A törzsfőnök azt hitte, hogy az a kép egy elötte ismeretlen istent ábrázol, aki talán a szerencsénél sem vonja meg jóindulatát. A kép Pasteurt ábrázolta. A törzsfőnök elkérte a képet, amelyet aztán nagy ünnepséggel körülhordoztak. Alig indult el az ünnepi körmenet, kővér cseppekben kezdett az eső esni s nem sokára olyan zápor zuhant le az égről, hogy az ünneplők rohanva menekültek az áldás elől. Két napig szakadt az eső s amikor megszűnt, nagy ünnepséggel újra körülhordozták Pasteur képét, amelyet most már szentnek tartottak. Azután külön sátrat építettek számára, ahol istenként imádják és száraz időben hozzá fordulnak esőért.

(Az olasz újságírók szerződése.) A római Tribuna írja, hogy a kormány törvényhozás útján akarja rendezni az újságírók szerződésének ügyét és egyáltalán a lapkiadó vállalatokhoz való viszonyát. A tervezetet elküldte a kormány az újságírók egyesületeinek, hogy vitassák meg és mondják el róla a véleményüket. A huszonegy paragrafusos javaslat a legaprólékosabb gondossággal terjesztődik ki az újságírók és a kiadó közt előfordulható jogi helyzetekre és összeütközésekre és szinte feltétlen gonddal védelmezi az újságírók jogát. A javaslat rövid idő múlva a képviselőház elé kerül.

GÁRDAHUSZÁROK

— BEGENY. —

Irtá: E. SCYBON.

32

— Nem fogja rosszul érezni magát ezen az elhagyott helyen? — kérdezte Keenwond mikor távozni készült.

— Oh, dehogy, — felelte Mary élénken, s úgy örült ennek a változásnak, mint a kis gyermek az új játékszereknek. — Igazán előnyös feltételek mellett jutottunk ehez a kényelemhez. Képzeld csak, ma már fenjárt az uradalom intézője, s magával hozta leányát is, aki végtelenül kedves teremtes, s ami fő, kitűnően beszél francziául. Most jött haza valamelyik zárdából s igen művelt, jó modoru leánynak látszik. Már meg is egyeztünk, hogy az egyedülletet, ami reá nézve épp oly kellemetlen, mint reám nézve, együtt fogjuk megörövidíteni. Elmondotta, hogy a szerződés értelmében jogom van igénybevenni a kastélyhoz tartozó összes berendezést; a kocsit, lovakat, szóval mindent. Együtt fogunk majd eljárni mindenfelé s megígérte, hogy az atyja megtartit lovagolni. Azt hiszem, semmiben sem, fogok hiányt szenvedni.

— Ennek végtelenül örülnék, mert ki kell jelentenem, hogy bizony én vajmi ritkán látogathatom meg, egyrészt elfoglaltságom, másként a távolság miatt. Ha esetleg mégis unalmassá válna ez az elhagyatottság, csak irjon nekem, s én gondoskodni fogok valami más kellemesebb helyről. Esetleg Berlinbe is eljöhök, ha ellenem nincs semmi kifogása.

— Hát egyelőre bizonyosat nem mondhatok, de azt hiszem, hogy ez a hely nagyon megfelelő lesz nekem.

A bucsuzáskor Keenwond még egyszer figyelmeztette, hogy mindenről kimerítően és fontosán értesitse.

— Lásza be, hogy mindent kell tudnom, — mondotta, — már csak azért is, mert máskülönben nem intézhetném úgy dolgaimkat, hogy mindketten meg legyünk elégedve vele. Ugy-e, megígéri, hogy őszinte lesz. Hogy jó barátok maradunk?

Mary nem felelt semmit, csak melegen szorította meg a követ kezét.

— Mikor látogat meg legközelebb?

— Azt bizonyosan nem tudom, de amint Berlinbe érek, rögtön értesitem külön futárral. Tehát megegyeztünk?

— Igen, — szólott Mary halkán.

— Akkor hát, sok szerencsét és kellemes üdülést.

A követ lassu léptekkel elindult s Mary leakisérte egészen a legutolsó lépcsőig. Még egyszer kezet szorítottak, s aztán a kocsi kigördült az udvarból. Az asszonyka hosszasan nézett utána.

— Madame meghűti magát! — kiáltott egy csengő hang a kastély felől. — Miféleképpen hidegebb van, mint Bécsben.

Az asszonyka mosolyogva fordult a hang irányába.

— En nem fádom! — kiáltotta s aztán gyorsan szaladt fel a lépcsőkön.

A hallban egy fiatal, tejfehér arczu német típusu szökeség várakozott reá.

— No, most már magunkra vagyunk, csak aztár meg ne bánja, madame, hogy itt maradt nálunk.

— Nem hiszem, — felelte Mary, karját a lány karjába fűzve. — Elhagyottabb itt sem leszek, mint Bécsben. Aztán meg itt van ön, azt hiszem, mi megértettük egymást. Majd a hosszú, unalmas téli estéken elbeszélgetünk, a rappalokat pedig, mint már megbeszéljük, kirándulásokkal fogjuk eltölteni. De most menjünk fel szobáinkba, ott majd elbeszélgetünk egyről-másról, jó forró tea mellett.

Felmentek az emeletre s kényelmesen helyezkedtek el az erkélyszobában.

— Most pedig el fogja magyarázni nekem kedves Susanne, hogy mit látunk innen. Elhiszi, hogy a tájék végtelenül tetszik nekem.

— Oh, madame, higgye el, azzal én is meg vagyok elégedve, de egyebet sem teszek ősz óta, mint hogy ebben gyönyörködöm. Bizony, az igazat megvallva, már régen beleuntam, bár a zárdai élet sem volt nagyon változatos. El se képzelheti mennyire örülök, hogy ide jött ön, legalább most már megszabadultam azoktól a rettenetes Kraenzchenektől, melyek mifelénk divnak, s melyeket elkerülni lehetetlen anélkül, hogy meg ne sértse az ember az ismerősöket.

— Mik azok a Kraenzchenek? — kérdezte Mary élénk érdeklődéssel.

— Jaj, madame, azok nagyon, nagyon unalmas mulatságok. Néhány megcsontosodott kisvárosi család összegyűl, s aztán sorra estélyt rendeznek, melyre meghívják a fiatal-ságot is. Tíz-tizenöt fiatal lány és ugyanannyi fiatalember. Ezek többnyire mind jegyesek, vagy ki vannak szemelve egymásnak a szülők által. Tánczol mindenki a párjával, beszélget mindenki a jegyesével a megélhetési viszonyokról, a stafirungról, s ha közéjük kerül egy elrugaskodott fiatalember, ki talán Párisban nevelkedett, s nem hódol azoknak a nézeteknek, melyek köztük honosak, azt elüldözik, kinézik társaságukból. Rettenetesen unalmas esték ezek. Csak egy előnyös oldaluk van, hogy hetenkint csak egyszer ismétlődnek meg.

— Természetesen ön is rendez ilyen mulatságot?

— Sajnos igen. A papa megköveteli,

— És annyira irtózik tőlük?

— Oh, azt el sem tudnám mondani,

(Folyt. köv.)

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 20. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Dobozsku Miklós ügyési járásbírói díjnokat az orsovai járásbíróshoz irnokká; a debreczeni ítéltábla elnöke Hallierszky Albert szilágyosmlyói járásbírói díjtalan joggyakorlatot negyedikjás joggyakorlatokká nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Esztogár László tabi járásbírói telegkönyvezetét a nagykiskunföldi törvényesekhez helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Machnik György johnstown-i (Amerika) lakos Kovácsra, Schwarz Háni budapesti lakos Barabásra, Löwy Gusztáv kolozsvári lakos saját, valamint Livia nevű kiskoru gyermeke családi nevének Lorántra kért átválttatását megengedte.

Pályázatok. Dolácson (Torontól vármegye) postamesteri állásra december 9-ig; a zombori pénzügyigazgatóság kerületében pénzügyi fogalmazói állásra 2 hét; az alsókubini pénzügyigazgatóság kerületében több pénzügyi vizgatói állásra 8 hét alatt lehet beérni a kellően felszerelt folyamódványokat.

IDŐJÁRÁS.

As elmúlt nap időjárásának áttekintése.

Mazánk keleti részeira a lecsapódások az utóbbi huszonnégy órában is tartottak, még pedig helyenként a 10—20 mm-t meghaladva, míg egyebütt az idő száraz volt. A hőmérséklet tovább súlydott és éjjel a fagy általános volt. A maximum 10 fok C Czirkveniczán és a minimum —11 fok C Tátrafüreden.

Prognózis a következő 24 órára:

Fac pont körülü hőmérséklet és sok helyütt esapadék várható.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmérséklet	
					max.	min.		
Budapest	61.7	1.7	E	12	4	16	7	2
Debrecen	59.9	0.0	SE	1	1	1	0	0
Komárom	61.0	4.5	E	12	1	1	4	0
Kecskemét	60.4	2.4	SE	1	3	1	3	4
Budapest	61.3	2.4	NE	1	0	4	4	4
Békéscsaba	60.4	2.7	NE	4	4	4	4	4
Keszthely	67.6	1.8	—	—	—	—	—	—
Pécs	62.5	1.2	E	12	0	0	6	7
Zalaegerszeg	62.1	2.6	NE	12	0	0	6	6
Flóra	60.9	2.1	N	12	0	0	12	4
Szeged	61.4	1.6	N	12	0	0	5	5
Temesvár	62.6	2.0	NE	12	0	0	5	5
Nagyvárad	63.2	1.9	NE	12	0	0	5	5
Kolozsvár	61.2	1.0	—	—	—	—	—	—
Nagyzeben	62.3	0.7	E	12	0	0	1	1
Szatmár	—	0.4	NE	12	0	0	1	1
Eger	—	3.4	—	—	—	—	—	—
Arvavárja	—	6.6	NE	0	0	0	4	5
Selmecsbánya	—	5.8	N	0	0	0	1	1
Komárom	—	1.8	E	12	0	0	3	3
Magyaróvár	—	2.4	—	—	—	—	—	—
Sopron	—	1.2	W	1	4	4	3	4
Eszék	—	3.2	—	—	—	—	—	—
Czirkvenca	—	1.6	E	4	0	0	10	3
Debrecen	—	1.9	SE	4	0	0	5	5
Kecskemét	—	8.0	E	3	0	0	4	3
Oroszáza	—	1.6	—	—	—	—	—	—
Arad	—	2.8	N	3	1	1	3	3
Zombolya	—	2.8	—	—	—	—	—	—
Verecske	—	1.2	SE	1	0	0	9	7
Orsova	—	1.4	SE	3	0	0	1	1

VIZALLÁS.

nov. 19.		nov. 21.		nov. 19.		nov. 21.	
Önk.	Schärding	1.21	1.10	Váca	M. Szilveszter	0.58	0.79
Duna	Passau	3.2	2.76		Tekeháza	0.80	1.22
	Linz	0.88	0.3		V. Namény	2.25	2.58
	Bécs	0.44	0.12		Tolaj	3.01	3.65
	Pozsony	2.77	2.42		Tiszafüred	4.29	4.16
	Komárom	4.4	3.90		Szolnok	4.72	4.58
	Budapest	3.40	3.99		Csongrád	4.65	4.35
	Páka	2.07	3.35		Szeged	4.58	4.84
	Kohács	3.67	4.14		T. Kecse	3.85	5.74
	Gömbös	4.15	0.21		Titel	4.38	4.33
	Ujvárad	3.75	3.21		Hódor	0.70	0.82
	Pancsova	3.92	4.36		Barfok	0.36	0.36
	Orsova	3.92	4.36		Ladóczka	4.10	4.03
	Norralfala	3.31	3.44		Sajo	3.02	2.98
	Zalona	1.12	0.98		Hernád	1.79	0.91
	Trenosán	1.23	0.94		Barottyó	0.08	0.10
	Szeved	1.77	1.73		B. Ujfalu	0.16	0.20
	Szt. Gotthárd	0.2	0.34		Causca	0.42	0.42
	Sárvár	0.2	2.48		N. Várad	0.02	0.08
	Győr	3.57	3.71		Belényes	0.43	0.39
	Várad	2.15	1.95		Tenke	0.24	0.2
	Zákány	0.44	0.96		Guraboncs	0.59	0.95
	Barca	1.30	1.80		Borosjenő	0.02	0.63
	Eszék	2.53	0.2		Békés	1.72	1.65
	M. Szerdah.	1.23	0.2		Gyoma	2.98	2.60
	Zágráb	2.12	2.18		Gy. Fehérvár	0.06	0.44
	Sziszek	7.13	7.69		Branyicska	0.2	1.10
	Mitrovicza	3.15	6.16		Arad	0.63	0.60
	Deés	0.82	1.53		Makó	0.42	0.38
	Szatmár	1.2	1.40		Lugos	0.79	0.90
	Kraszna N. Majtény	0.2	0.2		K. Kostály	0.78	1.18
	Latorcsa-Munkács	0.2	0.40		Kiszató	0.88	0.96
	Laborcz-Homonna	0.40	0.80		Temesvár	0.36	0.18
	Úng. Ferecsény	0.2	0.61		Beckerek	0.08	0.99

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1910. november 22-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ

III. Richárd király.

Tragédia 5 felvonásban. Írta: Shakespeare.
Személyek:
III. Richárd Ivánfi
Margit királyné Jászai M.
Erzsébet királyné K. Hegyes M.
York herceg S. Fáy Sz.
Lady Anna F. Márton E
Edward hercegné Váradi A.
VI. Henrik szelleme Mináyi
IV. Edward Molnár
György herceg Fethes
Richmond herceg Beregi
Buckingham Gál
Hastings lord Bakó
Stanley lord Somlay
Rivers gróf Garamszeghy
Grey lord Náday

Kezdeté 1/8 órakor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ

Fedák S. i. vendéglő lejtével.

Czigányszerelem

Operetta 3 felvonásban. Szövegét írta: Bodánzky Robert és Willner A. M. Zenéjét írta: Lehár Ferencz.
Személyek:
Dorottin Péter Papir
Zorika, leánya Bendiner H.
János huga Balogh E.
Krisztina Ilona Fedák S.
Josi Toronyi
Bölcske Jónel Tóth
K. rosmáros Németh
Dimitreanu Ceiga
Julesa Erdél B.
Mosu Sáfány

Kezdeté 1/8 órakor.

Fővárosi Városi Színház

Róbert és Bertram.

Énekes négy és 3 felvonásban. Ráede: Gusztáv után átdolgozták Gábor Andor és Szip Ernő. Zenéjét szerzettte: Hatényi A.
Személyek:
Róbert Fekete
Bertram Szalay
Ipeimay Kabók
Idóra Hidacsok N.
Kózi H. dy I.
Stambach Lubinszky
Miska Földes
Jakab Kellér
M. h. mayer Bihary
Breslmayerné Delliné
Müllerné Karolyi I.

Kezdeté 1/8 órakor.

M. KIR. OPERAHÁZ

A hugonottak.

Dalmű 4 tev. Zenéjét szerzettte: Meyerbeer Szövegét írta: Scribe Fordította: Nadaskay Lajos.
Személyek:
Valois Margit Sándor E.
Valentine Sebok
Urban Hajduné
Nangis Raoul Lunardi
Marcel Erdős
Saint Bris Korszai
De Nevers Takáts
Maurevert Mihályi
Tavannes Pichler
De Cosé Juhász
Thoré Hegedűs
De Retz Ney B.
De Thou Gonczi
Bois Rosé Déry Jenő

Kezdeté 7 órakor.

Fővárosi Városi Színház

Róbert és Bertram.

Énekes négy és 3 felvonásban. Ráede: Gusztáv után átdolgozták Gábor Andor és Szip Ernő. Zenéjét szerzettte: Hatényi A.
Személyek:
Róbert Fekete
Bertram Szalay
Ipeimay Kabók
Idóra Hidacsok N.
Kózi H. dy I.
Stambach Lubinszky
Miska Földes
Jakab Kellér
M. h. mayer Bihary
Breslmayerné Delliné
Müllerné Karolyi I.

Kezdeté 1/8 órakor.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma és minden este:

Me. Juliette

zsonglőr-fókái MARIMBAS SEDLMAYER

és a többi elsőrendű attrakció. Az előadás kezdete 8 órakor.

Jegyelővétel 10—1 és 3—6 óráig a nappali pénztárnál.

A téli kertben reggel 5 óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangversenyez. Minden vasárnap, ünnepnap és csütörtökön délutáni előadás, kezdete 1/2 órakor.

Székesfővárosi Vigadó nyilvános földszinti

ÉTTERMEI

megnyitak.

Ma és minden este MÁRKUS PÉTER

hirneves zenekara hangversenyez. Pályát és szeparék rendelkezésre állanak a n. e. közönségnek.

? Szőnyegujdonság!
300/200 cm. nagyságu nyírott Jaquard-szőn, eg elpusztíthatatlan minőségben
Minden szobának díszbe.
5 frt 80 kr.ért kapható
Szőnyeg-udvar
Király-u. 32. (az udvarban.)
Videki rendelések pontosan eszköztethetnek.

MARGIT GYÓGYFORRÁS
(Bereg megye)
a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is ha vörzések esete forog fenn
Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapesten és a forrás kezelőegységén Munkácsom.

FRIEDMAN-ORFEUM
Szerecsen-utca 35. Telefon: 4-49.
A főváros legelőkelőbb mulatóhelye.
Szenzációs családvariété műsor!
Uj: Jaszniig Berczi a csodás 8 éves számológépező
Mr. Robinson zeneimittátor és még 16 világhírű attrakció.
Uj: Mr. Keenwood komikus zsonglőr
Chang-ih mesés kinal csoport és még 16 világhírű attrakció.

FRIEDMAN-ORFEUM
Ejjel 12 órától kezdve a téli kertben 15 szenzációs szám fellépte.
Kezdeté este 8 órakor. Pénztárnál is 7 órakor.
Jegyek előre válthatók d. e. 11-1ig és d. u. 3-6ig.
Vasár- és ünnepnap délután 1/2 órakor nyí előadás az egész fenyés család műsorral. Erre az előadásra földszinti jegyek a 1 kor., páholyülés 2 kor.

Angol costumök és francia ruhák legizlésebb kivitelben
SZEGŐ LAJOS
IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz. alatt ujjonnan megnyitott divattermében készülnek.

Hubert Tészgő
HUBERT J. E. cs. kir. udv. szállító POZSONY

Fakult bőrkabátok
sötét színekre tartósan festetnek
Haltenberger Béla ruhafestő-gyárában Kassán.

Surányi szalonczukorka
és karácsonyfa-diszuczukorka
1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K., utánvétel mellett bérmentve.
Finom friss teasütemény is kapható.
Surányi czukorkagyár
Nagy-Surány Nyitra megye.

Szén és kocsz nagyban és kicsinyben Salamon Jakab és Tsa cég
Budapest, V., Erzsébet-tér 5. sz.
Telefonszámok: 73-96. 73-97. 73-98.

IV., Koronaherceg-
utca 18. szám.

Üzletáthelyezés.

IV., Koronaherceg-
utca 18. szám.

Van szerencsénk tisztelt vevőinket és ismerőseinket értesíteni, hogy

Perzsa-szőnyeg üzletünket

IV., Koronaherceg-utca 18. sz. alá helyen-
tük át.

Fióküzletünk és ügy-
nökeink nincsenek. **Kiváló** " **Agobián és Adorján** " Ezelőtt " **Klotild-palota.**

ÉVŐESZKÖZÖK
EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELŐNYÖSEBEN
POLGÁR KÁLMÁN ÉRSZERTÉLEPEL
BUDAPEST, III. Erzsébet-körút 29. sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRUKÉNYES 2000°RAJZAL BÉRMENTVE KÜLDETEK.

Jaeger-féle

Normal-
alsóruha
a legrégebb és legjobb.
Egyedüli gyárosok
W. Benger fiai
Bregenz.

Kapható minden jobb felsőnemű és
rövidáru üzletben.

Ügyelni tessék a gyári jegyre W. Benger Söhne át-
írással és Prof. Dr. G. Jäger aláírással!

Neighburi Gyári Raktár Wien, I. Kohl-
markt 8. Képes útlejegyzék ingyen.

Fogl József Lajos
Budapest, VI., Aradi-u. II.
a Magyar Styria kőfogógyár
képviselője.

Szállítja a legjobb és leghíresebb kő-
gépeket, szabadalmazott zárakkal al-
latva. Kitanítás ingyen. Javító műhely.
Varrógép- és kőrepar-raktár.

HEVESI JÓZSEF válogatott művei

jubiláris kiadás 10 kötetben.

Írói pályafutásának harminczötödik esztendejéhez jutott el Hevesi József. Annak, amit ő harminczöt esztendő óta írt és alkotott, a színét-javát gyűjtjük össze és tíz kötetben bocsájtjuk a közönség rendelkezésére. Ebben a tíz kötetben megtalálja majd az olvasó mindazt, amit e melegen érző, becsületes költői lélekben szeret és érték. A Tisza vidékéről, a Lagunák városából, a Rivieráról, Nizzáról és Monte-Carlóról, Buddha országából és a nagy római és görög klasszikusok szerelmi idylljeiről; bájosabb keretekben megírt és hangulatosabb, színesebb történeteket aligha találunk irodalmunkban.

A tíz kötet tartalma és ismertetése.

1-2. **Szerelmes klasszikusok.** Róma és Hellás nagy alakjait szerepelteti ebben a kötetben Hevesi József, szerelmi idyllek, kis sziv-drámák intim miliójában.
3-4. **Márkustéri galambok.** Ebben a kötetben egy bokrétára való velencei történetet mond el a szerző, melyekben megtaláljuk azt a színes költészetet, mely itt minden palotához, minden templomhoz, minden gondolóhoz és minden csipkeshívó leányhoz fűződik.
5. **Piros narancsok.** Olaszországi történetek, melyeknek Nápoly és Sorrento, Róma és Tivoli, Verona és Milano, Capri és Génova színhelyei.
6. **H mis gyémántok.** Szatirikus történetek, melyek az igaz, értékes drágaköveket szereplő hamis társadalmi jelszavakat bírálják meg éles gunnyal.
7. **A hazai rög.** A magyar Alföldről szedett történetek. A Tisza vidékéről, a fűzesek hazájából. Meleg érzés, rajongó szeretet a hazai rög

íránt árad ki minden egyes elbeszélésből, amelynek hősei a szívünkhöz vannak növe.

8. **Azur történetek.** A csodaszép Rivieráról írott idyllek. Monte-Carlo játéktérmei, Nizza mondanejei, Cap-Martin idylljei mesterileg vannak itt megvázolva, igazi francia könnyedséggel és szellemességgel.

9. **Buddha világából.** Szerző ebben a könyvében indiai történeteket ír meg, a benaresi nagy bölcsnek rejtelmes világából. Tragikus színkártyát, a nirvana szivárványos ábrándja, rejtelmes álmódosása ezeknek a mélyen gondolkodó lelkeknek vannak itt ragyogó tollal megírva.

10. **A milói Vénusz.** A világ legszebb asszonyának, a milói Vénusznak meséjét írja meg szerző ebben a könyvében költői fantáziával. És e mese keretében oly mesterileg rajzolta meg Perikles korát, Athén népét, szokásait, hogy Hevesi e művét igen sok bíráló a magyar Quo vadis-nak nevezte el.

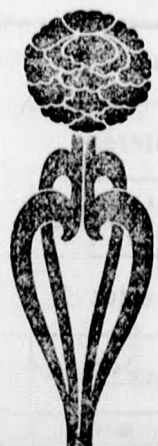
A 10 kötet ára füzve 25 korona,
diszkötésben 50 korona,
mely összeg 2 koronás havi részletekben törleszhető.

Itt kérjük kitölteni s az aianti cégnek beküldeni.

Singer és Wolfner könyvkiadó hivatalának Budapest, Andrassy-ut 10. szám.

Alulírott ezennel megrendelem Önöknél Hevesi József összegyűjtött munkáit 10 kötetben: — füzve, — diszkötésben koronáért, fizetendő 2 koronás havi részletekben. A részletek az első számlítástól kezdődőleg minden hó 1-én Singer és Wolfner könyvkereskedésében Budapest, Andrassy-ut 10. számánál, míg a mű teljes vételára kiegyenlítő nincsen. Az esedékes és le nem fizetett részleteket a cégnek jogában áll költségemre postai megbízással bevonnai. A részletek be nem tartása az egész mű árát azonnal esedékessé teszi. A szállításhoz kérem az első részletet utánvenni.

Név és állás..... Lakhely.....

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR

BUDAPEST, VII-İK KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32-İK SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN, saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturálemekben szabadalmazott, különösen a nyári idényben páratlan ozélszerzésűgű kicserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötők**ről prospektust kérjenek. Ezen

SÉRVKÖTŐ a legmesszebbmenő igényeknek is megfelel **MŰLÁB** a lehető legjobb kivitelben **MŰKÉZ** a legújesebb kiállításban **MŰFŰZŐ**

Támogatók, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

HYGIENIKUS KÜLÖNLEGESSÉGEK! KÉPES ÁRJEGYZÉKET kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

Sneidig egyenruhák

legújtanosabban

Blum Sándor

elsőrangú egyenruhásati intézetben ::
Budapest, IV. Váci-utca 15

INGYEN

adok igen sikerült kanári tenyésztésem folytán minden vásárlóim bimbó tenyésztojót, 4 kor értékben, valódi harci nemű kanári, pompás énekesek 10, 12, 16, 18, 20 kor. és fejlebb, tenyésztojók 4 kor. Az értékért és eleven megerkéséért szavatosságot vállalok. Csere megengedve.

ANTON WOLFRUM
tanárlevéltáros Töpléts 7.
(Cseherház.)

FÜNÖKÖK

ezzel eddig többé várják arra, hogy könyvtáruval jussanak írógéphez.

HA FIZETNEK

hossza 20 koronát, kapnak egy elsőrendű létesítő írást, vizuálit, tabulátoros, ószedő billentyűs, automatikus sorváltó, csapszámológéppel és vasúti gyártás, rendkívül tartós, szilárd kiállítású

Ujlaki-írógépet.

Nem csak a várt és folytatoma halmozódó kedvelő munkálataiban könyvek

BOLDOGULNAK.

Díjmentes bemutatás országsszerte, árjegyzék ingyen és bérmentve. **UJLAKI BÉLA** ERŐSÉBET-KÖRUT 26.

Telefon 122-60.

Írógépek eladás, bérlete, cseréltés, javítás. Kellékek összes rendszerű írógépekhez és sokszorosítókhöz. Elvállal irógéppel írást és sokszorosításokat jutányosan. Vidéki képviselők kerestetnek.

BUTOR

készpénzért és részlete. Nem kell banknál törleszteni és semmiféle kamat nem számítatik. Háló-, eb-dió-, ur- és szalonberendezések, órási válszitek, egyszerű és modern kivitelben.

FUCHS BODOG butornagykereskedő
Budapest, VII., Erzsébet-körut 32. Árjegyzék ingyen.

IMMUNITAS HYGIENIKUS ÁRUHÁZ

Budapest, IV/2., Kossuth Lejcs-utca 14-16.

„SANIN“

(főző óvszer) a gummi-technika legújabb vívmánya. Feltétlenül biztos és utólrhetően fluomású gyártmány egyedül rakására. Tucatja 6, 8 és 12 korona.

GUMMI-

és bathólyag óvszerek tucatja 2, 4, 6, 8, 10, 16 korona. — Mindenféle betegápolási cikkek. Szigorú tisztartás.

Egyéb Képes árjegyzék ingyen.

Chantecler

a legmegbízhatóbb és leg-helioszóbb hsz.

ÓVSZER
— az előzős társulást kedvenosa.

Ügyeljen a törv. védőjére. 1 eredeti doboz tartállyal vagy anélkül (1/2 tucat) 2 50 korona. Beszereshető mindenütt, ahol nem kapható, forduljon a 16-17-es korszakhoz: Dismant és Héro, Budapest, VII., Kossuth utca 26. Telefonszám 21-51.

KÉZIMUNKÁK alkalmi vétele:

30 drb. rajzolt kézimunka — — — — — K 10.—
14 hozzávaló teljes selymekkel. — Ugyanott mindenféle rajzolt, kezdett, kézimunka és hozzávaló anyagok. Előnyomda berendezés K 200 kedvező részletekre. **Hungaria kézimunka ipar Vadas és Wilhelm** VII., Árkács-utca 59. — Telefon 103-46.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYŐYÜRÜK. NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBER POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERESZ-és Műbr. is üzletében szerezhetők be.

BUDAPEST, Erzsébet körut 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK. **ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE**

BRISTOL-szálló. Naponta HANGVERSENY

Déntán a Társalgóban. Este az Étteremben.

Most jelent meg!

MIKSZÁTH-ALMANACH az 1911. évre.

Szerkeszti: **HERCZEG FERENCZ.**

Tartalom:

- Előszó Herczeg Ferencztől.
- Haldoklók. Irta: Ambrus Zoltán.
- Pók Dóra. Irta: Bródy Sándor.
- Schullerus ur Nagyszébenből. Irta: Farkas Pál.
- A vizit. Irta: Móricz Zsigmond.
- A galambok. Irta: Scossa Dezső.
- A maláji tündér. Irta: Szini Gyula.
- Zengő lótszok. Irta: Hevesi József.
- Himfy szerelmei. Irta: Pekár Gyula.
- Néha az ember feledékeny. Irta: Gárdonyi Géza.
- Az igaz. Irta: Lőrinczy György.
- A kultúrpalota. Irta: Sas Ede.
- Árnyekok. Irta: Lovik Károly.
- Menekülés. Irta: Vértessy Gyula.
- Emma hercegnő. Irta: Szomaházy István.
- Holdas éjjel. Irta: Herczeg Ferencz.
- A rekeszek. Irta: Mikszáth Kálmán.

Ára diszkótésben 2.— korona.

Kapható minden könyvkereskedésben valamint a kiadónál **SINGER** és **WOLFRUM** könyvkereskedésében. Budapest VI., Andrassy ut 10. szám.

Most jelent meg **AZ ATHENAEUM** Most jelent meg

Nagy Képes Naptára 1911. évre.

A Nagy Képes Naptár tartós, kemény vászonkötésben **2.60 koronáért** megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben és a kiadó **ATHENAEUM** irodalmi és nyomdai részvénytársulatnál (Budapest, VII., Rákóczi-út 54.)

ATHENAEUM NAGY KÉPES NAPTÁRÁNAK

52-ik évfolyama, melynek minden sora fontos és érdekes tudnivalót mond. Tízti Címháza pontos, hivatalos adatok alapján készült, melyek a nyomás napig tüzetesen kijavítottak. Tartalmából a következőket emeljük ki: Bélyegilleték, csillagszati naptár, nevezetes korszakok és korszakítások, Törvénykezési szünnapok, Országos színek, Uralkodók. Az elmúlt év összes eseményei, számos képpel. Gazdag tartalom ismeretforrás. Szépirodalmi részét a legújesebb írók szolgáltatták. Közhasználati részében a kitűnően tájékozott, Budapesti kalauz. Sorsolási értesítő. Posta- és távirat-arszavaly. Tudnivalók a postatakarékpénztárról. Bérkönyvszabályrendelet. Külföldi uralkodók. Névnapijegyzék. Ércpénz-és étmérték összehasonlító táblázat. Teljes Tízti Címháza stb.

6 hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérral, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

6 hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérral, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6-C.

Édes kis menyasszonyom, levél elment.

Pergetett csemege: 5 kilós postabűdönben 7 kor. 50. fillér. Nemes István méhesznel, Jász-Szentandrási. 6017

Diót almát és meggyot a legolcsóbban szállít Rosenberg Jakab kereskedelmi irodája Tescón. 6014

Asztalosok új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegyelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca 2. 46.

Sonka-pác szépséget, 1 adag 1 sonkán 60 fill., 12 adag 5 korona. Barta József konzervgyára Felka (Szepes megye). 29318

Sorozatos elárulítás férfi és női valódi Good-year varrott cipők 14.50 korona, 14.22 korona. Amerikai chevro v. boxból. Kizárólag Moskovits Anatómiai cipőgyár Rákóczi-ut 6. sz. Főtelep 1910. december 31.

Pénzszekrényeket tűr- és betörésmenteseket ajánl olcsó áron Budapesti pénzszekrénygyár, Bákos-u. 4/h.

Nevelőnőket német, francia, angolokat zene nyelvismerettel, bonneoktatással, zenei előkészítéssel ajánljuk, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelvismerettel sürgősen keresek. Szegheőné S. Lajza intézete Budapest, VI., Dessozffy-utca 22. 29324

Tiszviselői kölcsön köztisztviselőknél és katonatiszteknek előjegyzéssel és előjegyzés nélkül. Felzálogkölcsönt 60 évre. Váltókölcsönt kereskedők, iparosok és magántisztviselőknél gyorsan és előnyösen folyósítat. **Rigocz és Hartmann** bankiroda, Bóza-utca 29. sz. Telefon 94-66. 29100

Papírhéjú diót, mészédes teli szőlőt postakosaránként 3.60, nemes birsalmát, téli csemegealmát 2.60, mázsánként 98.—, ezetes uorkát, paprikát 2.60, házilag főzött mészédes szilvalekvárnak kilóját 1.80, különleges barack lekvárnak 2.60, valódi barackkonnyak 5 kilós üveggel 20.— koronáért. Gyümölcskivétel Csongrádról.

Fajborokat lefejítve kölcsönhordóban hektoliterenként 44 koronáért, papírhéjú diót postakosaránként 3.50. Gyümölcskivétel Csongrádról.

Marónt, narancsot, citromot, datolyát, papírhéjú diót, füget, orosz teát, végyesen postakosaránként 2.60 koronáért szállítja Gyümölcskivétel Csongrád

Rekedtség biztos és kellemes orvosága a Réthy-féle csemegekörke. 60 fillérről mindent kapható.

Csemege-szöllőt legszebbet, öt kilós postakosaránként 5 koronáért bárhova bérmentesen szállít: Mertz Nándor, Nagyváradon.

Veres atonya befőt, szépséget, 5 kilós postakosár K 7. Barta József konzervgyára Felka (Szepes megye). 29317

Juniperus (nemes boroviczka) 4 literes posta-tartály bérmentve K 10.50 Barta József konzervgyára Felka (Szepes megye). 29315

Gyümölcsfát, szőlővesszőt legolcsóbban szállít Papp faiskolája Nagykörösn. Árjegyzék ingyen. 5994

Sorozatos elárulítás férfi és női valódi Good-year varrott cipők 14.50 korona, 14.22 korona. Amerikai chevro v. boxból. Kizárólag Moskovits Anatómiai cipőgyár Rákóczi-ut 6. sz. Főtelep 1910. december 31.

A gyakorló gyorsírók Társasága gyors írás (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirás magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű. látható írású írógépekre beiratkozhatni naponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18-09. **GLOGOWSKY és TÁRSA,** Andrásy-ut 12. és Bévay-utca 6. szám.

Legújabb gramofon lemez felételek. Dupla 25 cm. **Dupla:** kor. 3.50. **Király Ernő** kiadja. **1. Hulló falevél** De 16 volna egy nő. **2. Erőb erdő sűrű erdő** Steinhardtól. **Pikáns.** Most amikor minden **3. Spitzornának a szolgája** Gimbelom, gombolom **4. A legnyúló kuplé** **5. Kaland a Lichtofonban** I. rész **II. Gyártástól nevetés** **6. Viczházmaster I. rész** **II. Róza Lajostól. Legújabb újdonságok.** **7. Dícsértések szőlő a legény** **8. Mit susog a fehér akác** **9. Valakinek muzsikálnak** **10. A csárdába szőlő a nő** **11. Ha majd egyszer a síromon** **12. Simaytól. Sláger!** **13. Az anyját neki. Néger-paród!** **14. A szoknyavadász** **15. Minden egyes lemez tiszta felvételért kezeskedem. Utánvételel küldi: **Arnitz Frigyes,** műhangszerkészítő. Budapest, VIII., József-körút 39-9. Az összes hangszerek legnagyobb választékban és legolcsóbban. Hangszer, gramofon és lemez árjegyzék, ingyen, külön-külön kéreandó.**

Elsőrendű Singer varró-gépeket nagyban árban és minden árfelmérés nélkül havi 8 és 10 K részlete szállítunk 10 évi jótállással és vidékre is bárhova **Láng Jakab és fia** varrógép- és kerékpár nagykereskedők Budapest, József-körút 41. szám. Fióküzletek: Baross-tér 4. sz. és Budán: Margit-körút 6. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

TÁRS, (osakis kemény, agilis) néhány ezer forinttal szabadalmazott tömeggyártáshoz alkalmas kőművelési gépekkel, amelyek kőművelési gépek miniszteriumoknál és a közgazdasági tanácsoknál 100.000 korona övi jövedelem elérhető. Csak kemény úri embereknek ajánlata vétetik ügyelembé. Felvilágosítást nyújt a Modern Kereskedelmi Szemle szerkesztőségéből Budapest, VII., Rottenbiller-utca 10., hova a levelek intézendők.

Sorozatos elárulítás férfi és női valódi Good-year varrott cipők 14.50 korona, 14.22 korona. Amerikai chevro v. boxból. Kizárólag Moskovits Anatómiai cipőgyár Rákóczi-ut 6. sz. Főtelep 1910. december 31.

Szárnyas, hus, vaj bérmentve bárhova utánvétellel 5 kilós csomagokban: 1. hízott liba vagy 3-4 kaesa, paládok vagy levesnek való tyúk, göngyö, kóvár, frissen vágva és kopaszítva K 6.50, marha- és borjúzomb K 6.—, természetes vaj K 10.30. **B. Margules, Bacsasz,** via Tisza-Borkút

A gyermekáldást 2 vagy 3 számára meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyért sok ezer hálaírat beérkezett, titoktartással küldök 90 fillér magyar levélbéllyel ellenében **Frau A. Kaupa, Berlin S. W. 247,** Lindenstrasse 51. 29694

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltozok és teljes értékét kifizetem. 736 **SCHILLER IZIDOR** ékszerkereskedő **Budapest, Sip-utca 8. sz.**

A falat képes ledönteni a RIADÓ. Drága, de a legjobb lemez. Hangja erőteljes, érces és tiszta. Lemezeink elterjedése czéljából

teljesen ingyen adunk egy pompás hangú kintűnő koncert gramofont, ha nálunk RIADÓ lemezt vásárol. Ingyen gramofon rendszerünket sokan utánozzak már s azért czimünkre jól ügyeljen. Mi nem parfüm-árú lemezeket ártunk meg jó drágán a vevővel, hanem teljesség szerinti 4 koronas Riadó lemezeket ártunk. Utánzóik 1.20 ftt lemezeket adnak legjobb esetben, főleg azonban használt, lejátszott lemezeket. Kérje prospektusunkat. Szent László Intézet, Budapest, Veres Pálné-utca 16.

Rizike gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezetben K 8.—; sóslében K 7.— **Barta József konzervgyára Felka (Szepes megye).** 29319

Sorozatos elárulítás férfi és női valódi Good-year varrott cipők 14.50 korona, 14.22 korona. Amerikai chevro v. boxból. Kizárólag Moskovits Anatómiai cipőgyár Rákóczi-ut 6. sz. Főtelep 1910. december 31.

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiái tanárok által oktatott szaktanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapítot a Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Czirme vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépczégektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68. Beiratások egész napon át.

Titkos betegségek, húgyvesztés, húgyvesztésküvetek, hólyagbántalmak, altesti sebek, hórbogok, bujaker (syphilis) az önfertőzés utókövetkezményei, elgyengült férfierő, női bajok, fehérfolyás, stb. stb. alapos, gyors és gyökeres gyógyítására a foglalkozás zavarása nélkül bevált, sikeres és lelkileg megerősítő gyógyszer fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai — szakorvos — rendelő-intézet, Budapest, VI., Andrásy-ut 24.

FELTÜNÉS NÉLKÜL eredményes gyógyítás levélleg is. Kívánatra gyógyszerrel is gondoskodik. Rendel naponta 10 órától 4-ig és este 7-8 óráig. Levelekre azonnal válaszol.

25 koronáért készülnek saját műhelyomban mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy télikabátok finomszövetekből. Lichtman Sándor férfiszabómester, Budapest Rottenbiller-utca 4 A. sz. Vidékre postátintak bérmentve, helyben szabásmunkát kívánatra házhoz küldöm. 28592

Sorozatos elárulítás férfi és női valódi Good-year varrott cipők 14.50 korona, 14.22 korona. Amerikai chevro v. boxból. Kizárólag Moskovits Anatómiai cipőgyár Rákóczi-ut 6. sz. Főtelep 1910. december 31.

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltozok és teljes értékét kifizetem. **Singer Jakob** ékszerkereskedő **BUDAPEST,** Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27553

LEFKOVICS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-utca 6/A. Telefon 115-48. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tíz lemez 10 forint.

Hulló falevél, Balkáni hercegnő, Czirány-szereltem, Luxemburg grófja. Az anyját neki, Kaland a Lichtofonban és még négy kintűnő lemez vadonatúj kétoldalu 26 cm. nagyságú szenzációs reklámárban karácsonyig 10 ftt. utánvétellel kapható. Minden tíz lemezhez egy doboz tüt ingyen adunk. ::

Gramofon Áruház BUDAPEST, Hlmzó-u. 5.

VALÓDI FRANCZIA GUMMI ÉS HALHÓLYAGOK tucija 1.75, 2, 3, 10 Kr-ig. 3 db. legfinomabb mintát K. **STERYL** törvényvédett legfinomabb GUMMI-KÜLLŐLEGGESSÉG csak csövegben kapható. **NEUMAYER LIPÓT** BUDAPEST VI. VÁCI-KÖRÚT 3. SZ. AUERFÉNYHÁZ.

INGYEN TANULHAT november 1-től két hónapon át kereskedelmi szaktanfolyamot, gépirást, gyorsírást, helyesírást, szepirást, német nyelvet. **Magyar Tanügyi Intézet, Rottenbiller-utca 5/a. sz.** Tanítás napi három óráig. Nappali és esti tanfolyamok.

Szabók részére mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv. társ., Nagymező-utca 44.

Sorozatos elárulítás férfi és női valódi Good-year varrott cipők 14.50 korona, 14.22 korona. Amerikai chevro v. boxból. Kizárólag Moskovits Anatómiai cipőgyár Rákóczi-ut 6. sz. Főtelep 1910. december 31.

Zálogcédulát, Brilliantot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és réz-érméket veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz, ósfortyákat, szobrokat és olajfestményeket veszek. Kertész ékszerész és régiségkereskedő **Király-u. 85.** — Telefon 95 48. — Meghívásra jövök.

A világhíró „THE ROYAL“ Gramofonokat minden recsegés vagy utóhang nélkül mesés tiszta hanggal, szigorúan az eredeti, nagyban gyári áron és minden árfelmérés nélkül havi 6-10 kor. részletfizetésre szállítjuk a vidékre is. Pótoló **Gramofonok 20 kor.-tól feljebb.**

Láng Jakab és Fia gramofonagykereskedők **Budapest, József-körút 41.** Fióküzletek VIII., Baross-tér 4. Buda, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 20654

+Soványág+ Az egyedüli eredménytől kísért háztiszter a **dr. William Bartley** (amerikai) erőtáppora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek kiegészítő. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jót állast. Verszénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbajok soknak nélkülözhetetlen tápszer. Kintüntetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönve levelek minden országban. Dobozonként 1 ftt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár **Balázs Mór E.** Budapest, VII., István-ut 11. II/L. Telefon 156-80.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferencczék-tere 3. telemelet. Vétel és eladás **használt és új** polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, ural szobák, angol börgarnitúrák és tejszék berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárak. — Telefon 82-13. 28589